

แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
ได้รับ.....	
วันลงทะเบียน.....	๒๖ 265518
เลขทะเบียน.....	๕๐
เลขเรียกหนังสือ.....	371.2 ๖๖172๙๖ 2565

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
พ.ศ.2565

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม




ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย แล้ว  
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


  
ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์โงสง)

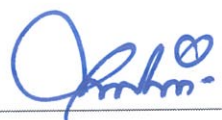
  
กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

  
กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษกนก ดวงชาทม)

  
กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)  
คณบดีคณะครุศาสตร์

  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)  
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....ปี 16 มี.ค. 2565



แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา  
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา  
มหาสารคาม เขต 3



นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา  
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3



นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2564

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม



**ชื่อเรื่อง** : แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

**ผู้วิจัย** : นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย

**ปริญญา** : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการการศึกษา)

**อาจารย์ที่ปรึกษา** : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ

**ปีการศึกษา** : 2564

#### บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา 105 โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และครูผู้สอน จำนวน 621 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80 - 1.00 สภาพปัจจุบันมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.38 - 0.75 และสภาพที่พึงประสงค์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.36 - 0.74 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยวิธีการตีความแล้วนำเสนอแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ 2) สภาพปัจจุบันของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และค่าดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.34 3) แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน พบ 24 แนวทาง แบ่งเป็น ทรัพยากรการเงิน 8 แนวทาง ทรัพยากรบุคคล 6 แนวทาง ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ 5 แนวทาง และ ทรัพยากรการบริหารจัดการ 5 แนวทาง โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

**คำสำคัญ:** การระดมทรัพยากร, แนวทางการพัฒนา, การบริหารจัดการศึกษา

**Title** : Guidelines for the development of resource mobilization for educational administration in schools Under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3

**Author** : Mr.Narongrit Pratumchai

**Degree** : Master of Education (Educational Administration)  
Rajabhat Maha Sarakham University

**Advisors** : Assistant Professor Dr. Chayakan Ruangsuwan

**Year** : 2021

### ABSTRACT

The objectives of this research were 1) To study the components of resource mobilization for school administration 2) To study the current condition Desirable conditions and the need for mobilization of resources for school administration. 3) To study the guidelines for the development of resource mobilization for educational administration in schools. The research was divided into 2 phases. Phase 1 study the current situation. Desirable Conditions and Necessary Needs From the sample group, 105 schools were divided into 105 school administrators and 621 teachers. Sampling using a stratified random sampling method. The tool was a questionnaire. The Item Objective Congruence Index (IOC) value 0.80–1.00 The present condition had a confidence value of 0.93, a power of discrimination between 0.38 - 0.75 and a desirable condition had a confidence value of 0.94 and a power of discrimination was between 0.36 - 0.74. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation and Priority Needs Index. Phase 2 studied the guidelines for the development of resource mobilization for educational administration in schools using the interview forms, interviewed 9 senior experts and using the descriptive analysis.

The results of the research were as follows: 1) The composition the mobilization of resources for educational administration in the school. Namely Human Resources, Financial Resources, Material Resources, and management resources. 2) The current condition resource mobilization for educational administration in schools. Overall and each aspect is at a high level. The desirable condition resource mobilization for educational administration in schools as a whole and in each aspect was at the highest level. and the study of the priority needs index to develop resource mobilization for educational administration in schools in between  $PNI_{modified}$  0.30 - 0.34

3) The guidelines for the development of resource mobilization for educational administration in schools. Found 24 approaches, divided into Financial Resources 8 Approaches. Human Resources 6 Approaches. Material Resources 5 Approaches. and management resources 5 Approaches. There is an assessment of the suitability and feasibility overall and in each aspect. At the highest level.

**Keywords:** Resource Mobilization, guidelines for the development and educational administration



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชยากานต์ เรืองสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแนะนำข้อแก้ไขและข้อบกพร่อง และให้ความช่วยเหลือด้วยความเมตตาเสมอมา ผู้วิจัยขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมฆไธสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ ศรีวาปี อาจารย์สุทัศน์ แก้วคำ อาจารย์อาทิตย์ อาจหาญ นายวีระศักดิ์ ลั่นสี และนายไชยยา อะการะวัง ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ เครื่องมือของงานวิจัยให้ตรงตามวัตถุประสงค์จนสมบูรณ์

ขอบพระคุณ อาจารย์ อนุสรณ์ ภูสินแก่น นายจिरพันธ์ โนราช นายปรีชญ์ นาทองคำ นายภัทรพงศ์ สุทธิ นายสุทธิชัย แก้วมุงคุณ นางอาภาพร ปัญญาฟู และนางสาวธันวา ไชยวิเชียร ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขอบพระคุณ นายมานิตย์ บุตรพรม นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง นายบุญยัง พลช่วย นายสุทัศน์ อนุพันธ์ นายวิศิษฐ์ กิ่งโสภา นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์ นายประมวล สุขโน นางพัลลภา ปัตตายะโส และนางสาวดวงใจ พาแกดำ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ ศรีวาปี นายจิมมี่ ทองพิมพ์ นางสาวเพ็ญพักตร์ ภูมมาลา นายศราวุธ ศรีประภา นางสาวรัศมี ทัดวงศ์ นายโชติกุล รินลา และนางสาวอัลดา กุลาสา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครู บุคลากรและเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้เก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

ขอบพระคุณ นางสาวบังอร แปรน้อย นางสาวพิชมาภา แผงด้วง เพื่อนนักศึกษาสาขาวิชา การบริหารจัดการการศึกษา รุ่น 43 และบุคคลอันเป็นที่รัก ที่คอยให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา สนับสนุน งานวิจัยสำเร็จ คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้และให้ ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจสำคัญที่ทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยดี คุณค่าและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาบูชาแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย



## สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ .....	ก
ABSTRACT .....	ข
กิตติกรรมประกาศ .....	ง
สารบัญ .....	จ
สารบัญตาราง .....	ช
สารบัญภาพ .....	ญ
บทที่ 1 บทนำ .....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา .....	1
1.2 คำถามการวิจัย .....	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย .....	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย .....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ .....	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	8
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	9
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม .....	10
2.1 การบริหารการศึกษา .....	11
2.2 การระดมทรัพยากร .....	18
2.3 ทรัพยากรทางการศึกษา .....	24
2.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา .....	46
2.5 แนวทางการพัฒนา .....	53
2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) .....	55
2.7 บริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	58
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	60
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย .....	67
3.1 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน .....	68
1) ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน .....	68
2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	70
3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	71
4) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	72

## สารบัญ (ต่อ)

หัวเรื่อง	หน้า
5) การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	72
6) การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	73
7) การวิเคราะห์ข้อมูล .....	74
8) สถิติที่ใช้ในการวิจัย .....	74
3.2 ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียน .....	77
1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล .....	77
2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	78
3) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	78
4) การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	79
5) การวิเคราะห์ข้อมูล .....	80
6) การประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียน .....	80
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	83
4.1 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	83
4.2 ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	106
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ .....	134
5.1 สรุปผลการวิจัย .....	134
5.2 อภิปรายผลการวิจัย .....	135
5.3 ข้อเสนอแนะ .....	139
บรรณานุกรม .....	141
ภาคผนวก .....	148
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ .....	149
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	156
ภาคผนวก ค ค่าคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม .....	163
ภาคผนวก ง ภาพการสัมภาษณ์การวิจัยระยะที่ 2 .....	172
ประวัติผู้วิจัย .....	178

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา .....	34
3.1	ผลแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	71
3.2	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .....	73
4.1	แสดงผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 .....	84
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	86
4.3	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากร บุคคล จำแนกเป็นรายข้อ .....	87
4.4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากร การเงิน จำแนกเป็นรายข้อ .....	87
4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรวัสดุ อุปกรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ .....	88
4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการ บริหารจัดการ จำแนกเป็นรายข้อ .....	89
4.7	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม .....	90
4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม และรายด้าน .....	91
4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากร บุคคล จำแนกเป็นรายข้อ .....	91
4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากร การเงิน จำแนกเป็นรายข้อ .....	93

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ จำแนกเป็นรายชื่อ .....	95
4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากร การบริหารจัดการ จำแนกเป็นรายชื่อ .....	97
4.13	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI <sub>Modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวม และรายด้าน .....	99
4.14	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI <sub>Modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน .....	100
4.15	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI <sub>Modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล .....	102
4.16	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI <sub>Modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ .....	103
4.17	แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI <sub>Modified</sub> ) และลำดับความต้องการจำเป็น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหาร จัดการ .....	104
4.18	ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัด การศึกษาในโรงเรียน .....	117
4.19	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน .....	121
4.20	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน .....	122



สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล .....	125
4.22	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ .....	127
4.23	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหารจัดการ ..	130
ก.1	รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน .....	150
ก.2	รายนามผู้เชี่ยวชาญที่หาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา .....	151
ก.3	รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือ .....	152
ก.5	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	154
ก.6	รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	155
ค.1	การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม .....	164
ค.2	ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม .....	168

## สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย .....	9
2.1 ทรัพยากรบุคคล .....	37
2.2 ทรัพยากรการเงิน .....	40
2.3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ .....	43
2.4 ทรัพยากรการบริหารจัดการ .....	45
ก.1 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ...	150
ก.2 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ..	151
ก.3 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ .....	152
ก.4 QR Code หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ .....	154
ก.5 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางการพัฒนา การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 .....	155
ง.1 ภาพสัมภาษณ์ นายมานิตย์ บุตรพรม .....	173
ง.2 ภาพสัมภาษณ์ นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง .....	173
ง.3 ภาพสัมภาษณ์ นายบุญยัง พลช่วย .....	174
ง.4 ภาพสัมภาษณ์ นายสุทัศน์ อนุพันธ์ .....	174
ง.5 ภาพสัมภาษณ์ นายวิศิษฐ์ กิ่งโสภา .....	175
ง.6 ภาพสัมภาษณ์ นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์ .....	175
ง.7 ภาพสัมภาษณ์ นายประมวล สุขโน .....	176
ง.8 ภาพสัมภาษณ์ นางพัลลภา ปัตตายะโส .....	176
ง.9 ภาพสัมภาษณ์ นางสาวดวงใจ พาแก้ดำ .....	177

# บทที่ 1

## บทนำ

### 1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศและ สร้างความสามารถในการแข่งขันทั่วโลก โดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติได้กำหนดให้การศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนหรือการศึกษาเพื่อคนทุกคน (Education for All) และได้ดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้นโรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญของสังคมหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายหลัก คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ต้องใช้ทรัพยากรพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิผล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 1) รวมทั้งขจัดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา สร้างหลักประกันแก่กลุ่มผู้พิการ ขนเผ่าพื้นเมือง และเยาวชนให้เข้าถึงการศึกษาและอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่ออกตามความในรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้ผู้ปกครอง/ชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนพัฒนาหลักสูตรและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาในรูปแบบต่างๆ ร่วมกับครูและเครือข่ายในการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของบุตรหลานให้เต็มตามศักยภาพตลอดจนติดตามดูแลป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหาเรื่องต่างๆ ทางการศึกษาของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 14-15) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม 2553 มาตรา 38 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และมาตรา 39 ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ประสานการระดมทรัพยากรและที่สำคัญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถช่วยระดมทรัพยากรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีรวมทั้งสามารถที่จะช่วยเสริมสร้างการพัฒนาของนักเรียนหลายๆ ด้าน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2562 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 2) บัญญัติไว้ในหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน

องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาโดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และในมาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ ตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา

การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา เป็นนโยบายพื้นฐานทางด้านการศึกษาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2562 โดยเป็นกฎหมายแม่บทเพื่อเป็นฐานหลักในนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาของประเทศและเป็นฐานหลักในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศการนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างได้ผลต่อการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารงานทางการศึกษา (วิจิตร ศรีสะอ้าน, 2544, น. 43) กล่าวว่าในทางบริหารการศึกษา ถือว่า 4M's อันได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) เป็นทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะสำเร็จตามเป้าหมายต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุน การดำเนินงานมากพอต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงาน และจะต้องมีระบบบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, น. 248) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการดำเนินงานให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ว่าตัวเงิน อันได้แก่ บุคคล และสิ่งของ เช่น ภูมิปัญญา องค์ความรู้วิชาการ แรงงาน การบริหารจัดการ วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ที่สนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งระดับนโยบาย และระดับสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ.2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (รายงานผลการ



ดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 สพป.มหาสารคาม เขต 3, 2562, น. 4) 1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐาน การศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตร ร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 4) กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้น พื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้าน การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 6) ประสานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 7) จัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การ จัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานศึกษาประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลาย ในเขตพื้นที่การศึกษา 9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษา 10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และ คณะทำงานด้านการศึกษา 11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้ง ภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 145 โรงเรียน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สพป.มหาสารคาม เขต 3, 2562, น. 4) จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุดรัง และอำเภอชื่นชม ประสบปัญหาสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนเป็น ปัญหาเนื่องจากการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติมาจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจการ ตัดสินใจการมีส่วนร่วมของชุมชนมีน้อยมากโรงเรียนต้องรอรับการจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางใน ทุกด้าน จึงทำให้การบริหารจัดการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหาร จัดการ ที่เป็นตัวขับเคลื่อนในการบริหารงานของสถานศึกษาที่ไม่เพียงพอ ขาดความเหมาะสมและยัง ไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่สอดคล้องกับปัญหาในระดับชาติ เนื่องจากโรงเรียนไม่ สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก โดยพบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน ผู้ปกครอง และชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อีกทั้งเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้มีการคำนึงถึง ประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ และขนาดของโรงเรียนก็เป็นเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการพิจารณา จัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ทำให้โรงเรียนแต่ละขนาด ได้รับการจัดสรรทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป จึงเป็นเหตุที่ทำให้โรงเรียนในสังกัด สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จะต้องมีแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ยึดหลักธรรมาภิบาลสู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานตามหลักศาสตราพระราชา พัฒนาสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาต่อไปได้อย่างมีคุณภาพตามความสามารถ เต็มศักยภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานของรัฐให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้แนวทางนั้นจะต้องยึดหลักความเป็นไปได้ โดยมุ่งให้สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการดำเนินงานไปใช้ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป ดังนั้น แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานกำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย กลยุทธ์ เทคนิค รูปแบบวิธีการในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาตามบริบทของสถานศึกษานั้นๆ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามบริบทของแต่ละโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

## 1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นอย่างไร

1.2.2 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นอย่างไร

1.2.3 แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรเป็นอย่างไร

## 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.3.2 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1.3.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

## 1.4 ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

**1.4.1 ระยะที่ 1** ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในระยะที่ 1 ไว้ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

**ขั้นตอนที่ 2** ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจากผู้ทรงคุณวุฒิ เชี่ยวชาญด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 7 คน

**ขั้นตอนที่ 3** หาค่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

### 1.4.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 145 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน และครูผู้สอน จำนวน 862 คน รวมทั้งหมด 1,007 คน ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 105 โรงเรียน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และครูผู้สอน จำนวน 621 คน รวมทั้งหมด 726 คน ปีการศึกษา 2563

### 1.4.1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สืบเคราะห์จากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยของ วิจิตร ศรีสะอาด (2544), สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2546), นคร ตั้งคะ พิภพ (2549), หวน พันธุ์พันธ์ (2549), สังเวียน มาลาทอง (2556), วัชระ สายแก้ว (2559), วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ดังนี้

- 1) ทรัพยากรบุคคล
- 2) ทรัพยากรการเงิน
- 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์
- 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ

### 1.4.1.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม พ.ศ. 2564

### 1.4.1.4 ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

เขต 3

**1.4.2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในระยะที่ 2 ไว้ดังนี้

**ขั้นตอนที่ 4** ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

**ขั้นตอนที่ 5** ประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

**1.4.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** ศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา จากโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โรงเรียนละ 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 9 คน

#### **1.4.2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา**

แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สืบเคราะห์จากแนวคิดเอกสาร และงานวิจัยของ วิจิตร ศรีสะอาด (2544), สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546), นคร ตั้งคะพิภพ (2549), หวน พิณรุพันธ์ (2549), สังเวียน มาลาทอง (2556), วัชระ สายแก้ว (2559), วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ดังนี้

- 1) ทรัพยากรบุคคล
- 2) ทรัพยากรการเงิน
- 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์
- 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ

#### **1.4.2.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา**

มิถุนายน – กันยายน พ.ศ. 2564

#### **1.4.2.4 ขอบเขตด้านสถานที่**

- 1) โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
- 2) โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
- 3) โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7



## 1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

**1.5.1 การระดมทรัพยากร** หมายถึง การดำเนินงาน การรวบรวม การแสวงหา การจัดหา การมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายในการจัดการศึกษา ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและอยู่ภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาที่กำหนด

**1.5.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง การดำเนินงานให้ได้มาซึ่ง การแสวงหา การวางแผน การคัดเลือก การเชิญ ขอความร่วมมือ ประสานงาน จัดหา เสนอขอ รวบรวม ร่วมบริจาค สืบค้น แลกเปลี่ยนการใช้ แจกจ่าย ปรับปรุง พัฒนา กำหนดนโยบาย มีส่วนร่วม ตรวจสอบ รายงานผล และการควบคุม ติดตาม ประเมินผลทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดดังนี้

**1.5.2.1 ทรัพยากรบุคคล** หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน ศิษย์เก่าผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา ภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน มาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น

**1.5.2.2 ทรัพยากรการเงิน** หมายถึง เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุง การศึกษา เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น เงินกองทุนสถานศึกษา เงินรายได้อื่นๆ และ ทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้ของสถานศึกษา มาใช้สนับสนุนโครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ จัดซื้อจัดจ้าง วัสดุครุภัณฑ์ จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง พัฒนาอาคารสถานที่ และช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

**1.5.2.3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์** หมายถึง สื่อการเรียนรู้ วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้จัดกิจกรรม การเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ อำนวยความสะดวก พัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

**1.5.2.4 ทรัพยากรการบริหารจัดการ** หมายถึง การวางแผน กำหนดนโยบาย การ ประสานงาน การมีส่วนร่วม การจัดหา และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ อย่างเพียงพอ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาสามารถดำเนินงานไป ตามระเบียบแบบแผนของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**1.5.3 แนวทางการพัฒนา** หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ควรทำให้การดำเนินงานเกิดการ เปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นที่ได้จากการวิเคราะห์ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

**1.5.4 สภาพปัจจุบันของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่แสดงออกถึงสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

**1.5.5 สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่แสดงออกถึงสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่คาดหวังจะให้เป็นและนำไปพัฒนาสถานศึกษา

**1.5.6 ความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา** หมายถึง สภาพของปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

**1.5.7 ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2563

**1.5.8 ครูผู้สอน** หมายถึง ข้าราชการครู ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ปีการศึกษา 2563

**1.5.9 บุคลากรทางการศึกษา** หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ครูผู้สอน พนักงานราชการ ลูกจ้าง และ คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

**1.5.10 สถานศึกษา** หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 145 โรงเรียน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน อำเภอกุดรัง และอำเภอชื่นชม

## **1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ**

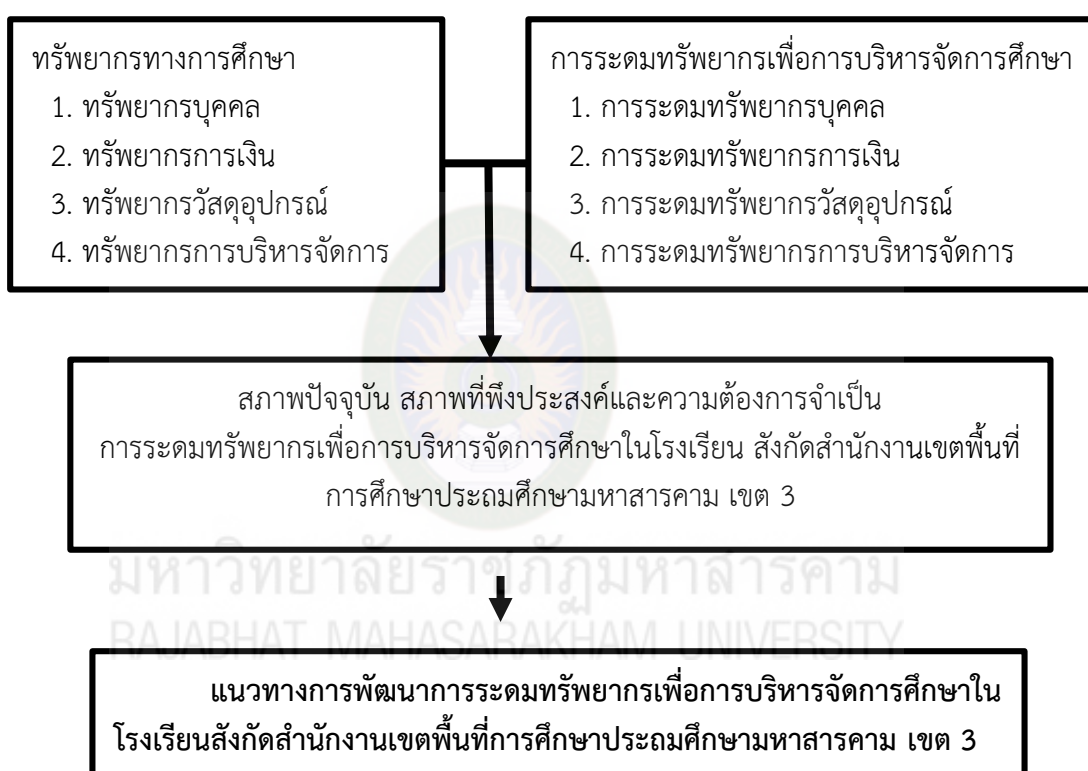
1.6.1 เป็นข้อมูลสารสนเทศให้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ใช้เป็นแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.6.2 เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานการระดมทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

1.6.3 เป็นแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาองค์กรต่อไป

## 1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สืบเคราะห์จากแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยของ วิจิตร ศรีสะอาด (2544), สุทธิรวณ ตันติรจนาวงศ์ (2546), นคร ตั้งคะพิภพ (2549), หวน พันธุ์พันธ์ (2549), สัมเวียน มาลาทอง (2556), วิชระ สายแก้ว (2559), วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ดังนี้ 1) ทรัพยากรบุคคล 2) ทรัพยากรการเงิน 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ



ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

## บทที่ 2

### การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา  
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษา  
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 การบริหารการศึกษา
  - 2.1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
  - 2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
  - 2.1.3 หลักการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 การระดมทรัพยากร
  - 2.2.1 ความหมายการระดมทรัพยากร
  - 2.2.2 นโยบายการระดมทรัพยากร
  - 2.2.3 องค์ประกอบพื้นฐานของการระดมทรัพยากร
- 2.3 ทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.3.1 ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.3.2 ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.3.3 ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา
  - 2.3.4 องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา
- 2.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
  - 2.4.1 ความหมายการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
  - 2.4.2 กระบวนการและหลักการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
  - 2.4.3 การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
  - 2.4.4 แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา
- 2.5 แนวทางการพัฒนา
  - 2.5.1 ความหมายของแนวทาง
  - 2.5.2 ความหมายของการพัฒนา
  - 2.5.3 ลักษณะสำคัญของการพัฒนา
- 2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
  - 2.6.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 2.6.2 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น
  - 2.6.3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
- 2.7 บริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
  - 2.7.1 สภาพทั่วไป
  - 2.7.2 สภาพการจัดการศึกษา

- 2.7.3 สภาพปัญหาการระดมทรัพยากร
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2.8.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

## 2.1 การบริหารการศึกษา

### 2.1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, น. 4) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาโดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันพัฒนาสมาชิกขององค์กร ให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนดีของสังคม และมีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการบริหารที่สอดคล้อง และเหมาะสม

ถวิล จันทรชนะ (2548, น. 4) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง ปัจจัยสำคัญของการบริหารงานมี 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ สิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) แล้วปัจจัยทั้ง 4 นี้ อาจถือว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพราะถ้าองค์กรใดก็ตามได้คนปฏิบัติงานไม่ดีไม่มีประสิทธิภาพในการทำงานไม่ว่าจะมีคนหรือวัสดุสิ่งของมากมายหรือมีการจัดการที่ดีก็ตามก็ยากที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้หรือไม่ก็อาจจะล้มเหลว แต่ตรงกันข้ามถ้าได้คนดีมีประสิทธิภาพมาทำงานแล้วปัจจัยอื่นๆ ก็อาจจะสามารถทำงานในองค์กรนั้นเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพได้

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, น. 10) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานด้วยบุคคลและทรัพยากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนและสังคมมีความเจริญงอกงามโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสวน ทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ครรโลง

หวน พินธุพันธ์ (2549, น. 2) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถและความเป็นคนดี

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550, น. 13) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ และเป็นสมาชิกที่ดีมีเป็นประโยชน์ต่อสังคม

จันทราณี สงวนนาม (2551, น. 3) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง ศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารโดยอาศัยภาวะผู้นำ มนุษยสัมพันธ์ เพื่อบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาด (2552, น. 12) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษาเป็น กระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารขององค์กรทางการศึกษาใช้ภาวะผู้นำในการระดมทรัพยากร และเทคนิคในการประยุกต์ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารมาใช้ในการกิจการทางการศึกษา การพัฒนา

องค์การทางการศึกษาและสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และเป็นคนดี ของสังคมตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

พยอม วงศ์สารศรี (2552, น. 36) ได้ให้ความหมาย การบริหาร (Administration) หมายถึง กระบวนการที่ผู้จัดการใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่างๆ ดำเนินกิจการตามขั้นตอนต่างๆ โดยอาศัย ความร่วมแรงร่วมใจของสมาชิกในองค์การ การตระหนักถึงความสามารถ ความถนัด ความต้องการ และ ความมุ่งหวังด้านความเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การควบคู่ไปด้วย องค์การจึงจะสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

จำเนียร พลหาญ (2553, น. 3) ได้ให้ความหมาย การบริหารและการศึกษา คือ การ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนในสังคมโดยใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อให้คนในสังคม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2555, น. 19) ได้ให้ความหมาย การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เป็นการดำเนินงานของผู้บริหารร่วมกับครูหรือบุคลากรในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความเป็นคนดีและสมบูรณ์ ความหมาย ของการบริหารการศึกษานั้น มักจะอิงอยู่กับความหมายของการบริหารทั่วไป เพราะการบริหารทั่วไป มีอิทธิพลต่อการบริหารการศึกษามาโดยตลอด นักบริหารการศึกษาจึงได้รับเอาแนวคิด หลักการ และ ทฤษฎีต่างๆ ทางการบริหารทั่วไปมาใช้ ด้วยเหตุนี้ความหมายของการบริหารการศึกษาจึงสอดคล้อง กับความหมายการบริหารทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ตัวอย่างเช่น

1) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็น ระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

2) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีบุคคล เพื่อบุคคลพัฒนาตรงเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงอยู่

สัมมา รณิธย์ (2556, น. 95) ได้ให้ความหมาย การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน วินิจฉัยสั่งการ การควบคุม และการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม เจตนารมณ์ของการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มีการประสานความร่วมมือกันภายในองค์การโดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาคนในสังคมให้ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ทำให้



การดำเนินงานต่างๆ สำเร็จ เกิดประโยชน์สูงสุดบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลที่วางไว้

### 2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

ชาญชัย อาจิมสมาจาร (2545, น. 8) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ว่าเป็นการประกันว่าโรงเรียนได้ดำเนินไปในทิศทางที่ถูกต้อง นั่นคือผู้บริหารจะต้องสามารถใช้ทรัพยากรหรือปัจจัย ทางการบริหาร (Administrative Resources) ที่สำคัญมีอยู่อย่างน้อย 4 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ(Materials)และวิธีปฏิบัติงาน(Management) ไม่ว่าจะ เป็นองค์กรใดๆย่อมมีความจำเป็น ต้องใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนี้เป็นเครื่องมือในการบริหารหรือ จัดการซึ่งนิยมเรียกว่า หลัก 4 M's โดยเฉพาะ อย่างยิ่งทางภาคธุรกิจ ทรัพยากรทางการบริหาร หรือ ปัจจัยทางการบริหารที่นิยมกันมี 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Materials) วิธีปฏิบัติงาน (Management of Method) ตลาด (Market) เครื่องจักร (Materials) และขวัญและ กำลังใจ (Morale) ซึ่งเรียกว่า 7 M's (เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง, 2542) เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ และแผนเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด

กระทรวงศึกษาธิการ (2547, น. 11) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ว่าเป็นการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่ง การ เป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล การเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากเป็นสถานศึกษา ที่เป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีลักษณะนิติบุคคล ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายมหาชน และกฎหมายเอกชนด้วยเหตุนี้สถานศึกษา ที่เป็นนิติบุคคลจะต้องมีสิทธิและหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้งการบริหารงาน วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษาที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคล โดยบัญญัติในมาตรา 35 แห่งระเบียบพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546

ธีระ รุญเจริญ (2548, น. 5) กล่าวถึง ความสำคัญในการบริหารการศึกษา ในแง่ของ กระบวนการ ทำงานว่าจำเป็นจะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่สอดคล้องกันระหว่างหน่วยงาน ทั้ง ระดับกระทรวง ระดับ เขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา เพราะในแต่ละระดับต่างก็มีบทบาท อำนาจหน้าที่ที่ต่างกัน ระดับ กระทรวงจะกำหนดนโยบาย มาตรฐาน การประเมินผล การจัดการศึกษา และการสนับสนุนทรัพยากรให้แก่หน่วยปฏิบัติระดับเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการ ประสานงานทุกระดับ ส่งเสริมสนับสนุนด้านต่างๆ แก่สถานศึกษา และระดับสถานศึกษาเป็นหน่วย จัดการ ศึกษาอย่างแท้จริงเพราะคุณภาพการศึกษาจะเป็นอย่างไรอยู่ที่การบริหารจัดการในระดับนี้

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548, น. 14) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความเจริญต่อคุณภาพของผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาการทุกๆ

ด้านของมนุษย์ ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของสถานศึกษา อาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ภารดี อนันต์นาวิ (2551, น. 3) กล่าวถึง การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ช่วยในการขับเคลื่อนนโยบาย และกำหนดทิศทางในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและก่อให้เกิดศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุด โดยต้องอาศัยการกำหนดขั้นตอนวิธีการอย่างเป็นระบบ มีการจัดการทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรด้านอื่นๆ ให้คุ้มค่าที่สุดรวมถึงการประเมินผล เพื่อนำผลที่ได้ นำกลับมาแก้ไข ปรับปรุงให้สอดคล้องและเหมาะสม อีกทั้งยังต้องคอยช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพื่อให้เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในการบริหารงาน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ที่จะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะด้านวิชาชีพ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ การปฏิบัติงานที่ให้บรรลุเป้าหมายตาม นโยบายที่ได้รับมอบหมาย หรือตามแบบแผนปฏิบัติการที่ได้วางไว้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, น. 3) กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษาเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผล การศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สัมมา รณิธย์ (2556, น. 94) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญในฐานะที่เป็น กระบวนการที่เป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน และเทคนิคต่างๆ โดยนำทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับองค์การ นำมาใช้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีวิธีการดำเนินงาน มีบุคคลที่มีความรู้ความพร้อมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาอย่างเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

### 2.1.3 หลักการบริหารสถานศึกษา

หลักการบริหารสถานศึกษาเป็นหลักการที่ผู้บริหารใช้ในการบริหารงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งนักวิชาการได้ให้รายละเอียดดังนี้

ถวิล มาตรเลียม (2545, น. 33) กล่าวถึงหลักการบริหารการศึกษาไว้ 4 แนวทาง ดังนี้

1) การยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง (Site Based Making) หรือ (School Based Decision Making) ที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองได้ โดยยึดประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) โรงเรียนเป็นศูนย์กลางการผลิต (Profit Center) โดยผลิตนักเรียนให้มีคุณภาพมีมาตรฐานขั้นสูงในกำลังศักยภาพในการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม สามารถดำรงตนในสังคมที่มีการแข่งขันสูงจะสามารถมือในโลกลานาชาติได้

3) การมีส่วนร่วมและร่วมอดรุ่มทำ (Participation & Collaboration) เพราะการศึกษา เป็นเรื่องของทุกคนในสังคมที่จะต้องร่วมกันพัฒนา ไม่ใช่เป็นความรับผิดชอบของผู้ใดผู้หนึ่ง

4) การกระจายอำนาจ โดยคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่อยู่ใกล้ศึก ได้แก่ โรงเรียน ผู้บริหาร ครูและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เชื่อว่าผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการศึกษาหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน และเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

จันทรานี สงวนนาม (2545, น. 21-22) กล่าวถึง ในกระบวนการบริหารที่สถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้นที่นิยมใน ปัจจุบันคือ กระบวนการบริหารตามแนวคิดของลูเธอร์ กุลิกและลินด์ล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) มาใช้ในการจัดองค์การทางราชการ โดยขยายกิจกรรม ทางการบริหารออกเป็น 7 ประการ ดังนี้

1) Planning หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย

2) Organizing หมายถึง การจัดองค์การ การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน การจัดสานบังคับบัญชา และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่

3) Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและการให้พ้นจากงาน

4) Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการ ควบคุมบังคับบัญชา

5) Coordination หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อการดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

6) Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้ สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

7) Budgeting หมายถึง งบประมาณ การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้ การตรวจสอบด้านการเงิน

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 14) กล่าวถึง ในปัจจุบันหลักการบริหารสถานศึกษาใช้ หลักการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) หรือนักวิชาการบางท่านเรียกว่า หลักธรรมาภิบาล บ้าง หลักธรรมรัฐบ้าง ซึ่งหลักการบริหารจัดการที่ดีนี้กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระเบียบดังกล่าวนี้พยายาม สะท้อนภาพการบริหารจัดการที่ดีให้เป็นหลักปฏิบัติที่ช่วยประกันว่าผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบต่อและนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์การอย่างแท้จริง ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวรวมไปถึงความรับผิดชอบต่อ การเปิดเผยโปร่งใส การมีส่วนร่วมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ

สร้างระบบการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ระเบียบดังกล่าวนี้พยายามสะท้อนภาพการบริหารจัดการที่ดีในองค์การ ซึ่งเริ่มจากการเรียกร้องของธนาคารโลกให้ประเทศผู้กู้เงินกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีให้เป็นหลักการปฏิบัติที่ช่วยประกันว่าผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารด้วยความรับผิดชอบ และนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จขององค์การอย่างแท้จริง ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวรวมไปถึงความรับผิดชอบต่อเปิดเผยโปร่งใส การมีส่วนร่วมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่กล่าวถึงนี้ได้ระบุหลักการ 6 ประการ ซึ่งใช้ได้โดยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ได้แก่

1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นความถูกต้องดีงาม โดยร่วมกันรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยการ ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์การทุกองค์การให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4) หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจแก้ปัญหาสำคัญของประเทศ อาทิเช่น การแจ้งความเห็น การได้ส่วน สาธารณะการประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติหรืออื่น ๆ

5) หลักความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลงานการกระทำของตน

6) หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่จำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548, น. 41) กล่าวถึง หลักการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจน
- 2) มีศูนย์กลางอำนาจ โดยจัดบุคคลให้รับผิดชอบงานนั้น ๆ โดยตรง
- 3) ระบุหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน
- 4) จัดให้มีระบบการทำงานที่เหมาะสม
- 5) มีการอำนาจที่ดี
- 6) จัดให้หน่วยงานสนองตอบภาวะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 7) จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน

- 8) ความรับผิดชอบต้องมีสิทธิและอำนาจควบคุมไปด้วย
- 9) การออกคำสั่งควรทำตามลำดับสายการบังคับบัญชา
- 10) ควรมีการวางแผนการทำงานทุกขั้นตอน
- 11) ต้องคำนึงถึงหลักประสานงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว
- 12) สร้างงานและติดตามงาน
- 13) มีการพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม
- 14) คำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน
- 15) วางตนให้เหมาะสม มีลักษณะเป็นผู้นำอย่างแท้จริง

ยงยุทธ เกษสาคร (2550, น. 62) กล่าวถึง หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการเป็นผู้นำพื้นฐานในการเป็นผู้นำทางด้านการวางแผนการประสานงานการติดต่อสื่อสารการจัดการและการดำเนินการการมอบหมายงาน การสั่งการและการประเมินผล การแก้ปัญหาความขัดแย้งการบริหารงานเป็นทีม การตัดสินใจ
- 2) ด้านเทคนิคคือความสามารถในการใช้เครื่องมือระเบียบวิธีปฏิบัติหรือเทคนิคต่าง ๆ ของสาขาวิชาเฉพาะและมีการปรับปรุงและพัฒนางานให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้
- 3) ด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น จูงใจบุคคลอื่นได้มีความชำนาญในการติดต่อประสานสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและใต้บังคับบัญชาส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม
- 4) ด้านความคิด มีความสามารถในการใช้สมองคิดริเริ่มสร้างสรรค์วางแผนการล่วงหน้าก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ โดยเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่าง ๆ และสามารถคาดคะเนเหตุการณ์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อหน่วยงานของตนเองได้
- 5) ด้านการบริหาร มีความรู้ความชำนาญด้านการบริหารในหน่วยงานที่ตนเองรับผิดชอบโดยสามารถทำความเข้าใจกับนโยบาย นำนโยบายและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายมาทำการวางแผนจัด หน่วยงาน จัดบุคลากร สั่งงาน แก้ไขปัญหาติดตาม ประสานงาน ควบคุมรายงาน และควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

ธีระ รุญเจริญ (2550, น. 185) กล่าวถึง หลักการบริหารเชิงประชาธิปไตยเพื่อผลสำเร็จของการบริหารงานร่วมกัน โดยมีหลักการบริหารดังนี้

- 1) เสรีภาพ หมายถึง การให้บุคคลแต่ละบุคคลมีเสรีภาพในการที่จะกระทำสิ่งใดๆ ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายหรือความเรียบร้อยของส่วนรวม
- 2) ความเสมอภาค หมายถึง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกัน
- 3) ภารดรภาพ หมายถึง การอยู่ร่วมกัน ร่วมมือกันฉันท์พี่น้อง และมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2557, น. 47) กล่าวถึง หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันปฏิบัติงาน โดยใช้ทรัพยากรและกลวิธีที่เหมาะสม ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย



สรุปได้ว่า หลักการบริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางการปฏิบัติ การจัดการ และการดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรและวิธีการที่เหมาะสม ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยร่วมมือกันดำเนินงานให้เป็นไปได้ด้วยดี มีการประสานงาน ควบคุม รายงาน และควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา

## 2.2 การระดมทรัพยากร

### 2.2.1 ความหมายการระดมทรัพยากร

มีนักวิชาการให้ความหมายของการระดมทรัพยากรไว้พอสรุปได้ดังนี้

Brown (1993, p. 42) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากรไว้ว่า หมายถึง การชักชวนบุคคลหรือองค์กรให้มาสนับสนุนด้านการเงิน เพื่อจัดโครงการ/กิจกรรม

Levy Barbara R. Levy & R.L Cherry (1966, p. 72) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากรว่า เป็นการแสวงหาทุนและทรัพยากรจากแหล่งอื่นๆ เพื่อสนับสนุนองค์กร หรือเฉพาะโครงการนั้นๆ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541, น. 5-6) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากรอย่างกว้างๆ ไว้ว่า หมายถึง ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยกระบวนการจัดการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้น ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งไม่จำกัดวงอยู่เฉพาะงบประมาณทางการศึกษา หากรวมถึงการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ความสามารถในการดึงและระดมสรรพกำลังในสังคมเข้ามาสนับสนุนส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาในรูปลักษณะต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเม็ดเงิน หรืออุปกรณ์ หรือเวลา ที่จัดเป็นการให้โอกาสทางการศึกษา ทั้งในแง่ของสละเวลามาให้บริการทางการศึกษาจากบุคคลภายในสังคม ซึ่งมีใช้ครู อาจารย์ประจำ นอกจากนั้น ทรัพยากรทางการศึกษา ยังหมายรวมถึง ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม กับการให้บริการทางการศึกษา ตลอดจนคลื่นวิทยุโทรทัศน์ ดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาด้วย

ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2542, น. 928) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากร หมายถึง การรวบรวม การแสวงหา การรวบรวมอย่างฉับพลัน ดังนั้นความหมายของการระดมทรัพยากรจึงหมายถึงการรวบรวมทรัพยากรการแสวงหาทรัพยากร

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 20) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากร หมายถึง การหาวิธีการหาค่าใช้จ่ายมาเสริมระบบการศึกษาให้ประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, น. 115) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากรทางการศึกษา คือการระดมทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน การระดมทรัพยากรเพื่อศึกษานั้นอาจอยู่ในรูปต่างๆ คือ ด้านเงินทุนโดยการจัดทำเป็นกองทุนเพื่อการศึกษา ด้านการถ่ายทอดความรู้ทางเทคนิคเฉพาะและด้านกำลังคน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 27) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไข



เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้ระบุการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 1 มาตรา 9 (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา หมวด 7 มาตรา 57 ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงิน และทรัพย์สินทั้งจากภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้ในการจัดการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 51) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากร หมายถึง เป็นการระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเพื่อการจัดการศึกษา ทุกส่วนของสังคมทั้งครอบครัว ชุมชน รัฐ เอกชน องค์กรชุมชน สื่อมวลชน จะต้องตระหนักสำนึกรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษาทุกขั้นตอนแทนการผลักภาระให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐเพียงอย่างเดียว แต่รัฐต้องมีเจตจำนงที่แน่วแน่และจริงจัง เพราะการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ เป็นโครงสร้างทางปัญญาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลและความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม การระดมทุนหมายถึง การค้นหา หรือการแสวงหาทรัพยากรที่เป็นตัวเงินและทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ที่ดิน อาคารเรียน หรือวัสดุทางการศึกษา

ธีรศักดิ์ แสงดิษฐ์ (2553, น. 43) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากร หมายถึง การกระทำเพื่อที่จะได้มาซึ่งปัจจัยพื้นฐานในการนำมาใช้ประโยชน์ของการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านงบประมาณตามขอบข่ายภารกิจการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการดำเนินการของโรงเรียนดังนี้ การจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การจัดหารายได้และผลประโยชน์ กองทุนกั๊ยมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากร หมายถึง การดำเนินงาน การรวบรวม การแสวงหา การจัดหา การมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดและอยู่ภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาที่กำหนด

## 2.2.2 นโยบายการระดมทรัพยากร

มีผู้ให้นโยบายของการระดมทรัพยากร ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562, น. 16-18) พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม 2562 ได้บัญญัตินโยบายการระดมทรัพยากรไว้ในหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ดังนี้

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณการเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน

องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศ มาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุน และการใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น โดยให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 59 ระบุแนวทางการระดมทรัพยากรการศึกษาในระดับรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปของภาษีการศึกษา และมาตรา 59 วรรคสุดท้าย ระบุแนวทางการจัดระบบให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากส่วนต่างๆ ได้แก่ บริการและอสังหาริมทรัพย์ในสถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา ผลประโยชน์ที่เกิดจากที่ราชพัสดุ และเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาต่างๆ (เบี้ยปรับลาศึกษาและเบี้ยปรับที่เกิดจากการผิดสัญญาการซื้อทรัพย์สินหรือการจ้างดำเนินงาน) โดยจัดทำเป็นเงินงบประมาณที่เป็นรายได้ที่ไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมาย ว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา 60 ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา ดังนี้

1) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดโดยรัฐและเอกชนให้เท่าเทียมกัน

2) จัดสรรทุนการศึกษาในรูปของกองทุนกู้ยืมให้แก่ผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยตามความเหมาะสมและความจำเป็น

3) จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษาอื่นเป็นพิเศษให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษ แต่ละกลุ่มตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ โดยคำนึงถึงความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและความเป็นธรรม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

4) จัดสรรงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และงบลงทุนให้สถานศึกษาของรัฐตามนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติและภารกิจของสถานศึกษา โดยให้มีอิสระในการบริหารงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

5) จัดสรรงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปให้สถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และเป็นสถานศึกษาในกำกับของรัฐหรือองค์การมหาชน

6) จัดสรรกองทุนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้สถานศึกษาเอกชน เพื่อให้พึ่งตนเองได้

7) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาของรัฐและเอกชน

มาตรา 61 ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนการศึกษาที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นตาม ความเหมาะสมและความจำเป็น

มาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบาย จัด การศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ ตรวจสอบภายนอก เรียกว่า “Performance Audit” มีหน้าที่ตรวจสอบผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตามและการประเมินให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 12) กล่าวโดยสรุปว่า พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ระบุหลักการและแนวคิดในการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้าน งบประมาณการเงินและทรัพย์สิน โดยบัญญัติให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการสถาบัน สังคมอื่น รวมถึงจากต่างประเทศมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรการศึกษาโดยมีหน่วยตรวจสอบใน รูปแบบของ “Performance Audit” ตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการศึกษานโยบาย จัด การศึกษาและ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐ

สรุปได้ว่า นโยบายการระดมทรัพยากร เป็นนโยบายการศึกษาที่จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ในหมวด 8 ว่าด้วย ทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา โดยบัญญัติให้ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาน ประกอบการสถาบันสังคมอื่น รวมถึงจากต่างประเทศมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรการศึกษาให้ เกิดความเสมอภาคเป็นธรรม มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัวโปร่งใส ตรวจสอบได้ตามความ เหมาะสมและจำเป็น

### 2.2.3 องค์ประกอบพื้นฐานของการระดมทรัพยากร

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่ดีไม่ควรอยู่บนพื้นฐานของการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะ หน้าหรือระดมทรัพยากรแบบทำตามผู้อื่นที่ทำได้แล้วประสบความสำเร็จ แต่จะต้องมีระบบการคิดที่มี กระบวนการวางแผนที่รอบคอบมีระบบการบริหารจัดการที่มีความรับผิดชอบที่สำคัญจะต้องถือเป็น งานในความรับผิดชอบที่มีความต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการระดมทรัพยากร ประเภทการระดม เงินทุนเพื่อการศึกษา ถือเป็นเรื่องที่สามารถตั้งเป้าหมายการรับบริจาคได้ง่าย และสามารถใช้ ระยะเวลาในการระดมทุนนี้ได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการระดมทรัพยากรเพื่อ

การศึกษาของสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพผู้เขียนได้ประยุกต์ข้อเสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของการระดมทุนของ (รศ.ดร.นาริรัตน์ รักริวิจิตรกุล ,2548 น. 25-26) ในเอกสารประกอบการสอน รายวิชา การระดมทุนสำหรับสถานศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (รายวิชา 0501823) ไว้ดังนี้

1) กรณีของการระดมทรัพยากร (The case for Support) การระดมทรัพยากรถือเป็นการประกาศเจตนารมณ์ของสถานศึกษา ว่าต้องการจะระดมทรัพยากรในเรื่องใด เพราะเหตุใด เพื่อให้สนับสนุนพิจารณา ดังนั้น การใช้ถ้อยคำที่กะทัดรัดแต่ ได้ใจความที่ตอบคำถามได้เสมอว่า “จะทำอะไร เพื่อประโยชน์อันใด เมื่อใด ทำอย่างไร” จึงเป็นการเปิดประเด็นที่เป็นความสำคัญลำดับแรกต่อความสำเร็จที่คาดหวังไว้

2) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Leadership) ภาวะผู้นำซึ่งมีหลายคุณลักษณะที่สอดคล้องสนับสนุนให้การระดมทรัพยากรประสบ ความสำเร็จ เช่น ความมุ่งมั่นอุทิศตนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์สูง ทักษะการสื่อสารดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความสามารถในการจูงใจหรือดึงดูดความสนใจให้เกิดการมีส่วนร่วมเหล่านี้ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ดี แม้ผู้บริหารสูงสุดของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณสมบัติของภาวะผู้นำเกื้อหนุน เช่นนั้น หากสถานศึกษายังมีฝ่ายบริหารคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครูและบุคลากร เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเป็นผู้นำแบบเกื้อหนุนอยู่ด้วย ย่อมเกิดการดำเนินงานระดมทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้ดีขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาภาวะผู้นำต่อบุคคลดังกล่าว ให้ตระหนักและสร้างความสำเร็จร่วมกันในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ อยู่เสมอ

3) แหล่งทรัพยากรสนับสนุน (Support Sources) สถานศึกษาจำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งทุนเพื่อ สนับสนุนการศึกษาไว้ให้เป็นหมวดหมู่ ค้นหาได้อย่างสะดวก ทั้งรายชื่อบุคคล แหล่งเรียนรู้ องค์กร สถานประกอบการและทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ทั้งการระดมทุน การดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้ประโยชน์จากทรัพยากร รวมทั้งการจัดระบบทรัพยากรของสถานศึกษา การบำรุงรักษาไว้และการเชิดชูเกียรติแล้วแต่กรณีการมีข้อมูลแหล่งทรัพยากรที่ดี นำไปสู่การวางแผนระดมทุนแบบต่อเนื่อง ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษา เพราะจะเกิดความยั่งยืนต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่ง George A rakeley กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า ตามหลักทฤษฎี แล้วระดับของพันธะสัญญาและระดับของการบริจาคของบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้บริจาครายใหญ่จะเป็นตัวกำหนดจังหวะของการบริจาคในระดับอื่นๆ ความสำเร็จของการระดมทุนแบบนี้ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับของผู้คาดว่าจะบริจาคได้อย่างถูกต้องตามศักยภาพของการบริจาค ความเป็นไปได้ในการบริจาคและยังขึ้นอยู่กับความต้องการของหน่วยงานที่จะเกาะติดกับกระบวนการรับบริจาคที่ต่อเนื่องนี้ ดังนั้น การมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรสนับสนุนเพื่อการจัดการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำไว้อย่างมีระบบ

4) เป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพ (Goal) เป้าหมายเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญต่อการกำหนดทิศทางและวิธีการรณรงค์ขอรับการสนับสนุน รวมทั้งเป็นการกำหนดแจ้งให้เกิดการรับรู้ เพื่อการตัดสินใจของผู้ให้การสนับสนุน สถานศึกษาจึงต้องกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพที่คาดหวังนั้นๆ ให้มีความชัดเจน



5) ระบบการทำงาน (Organization) การจัดระบบงานระดมทรัพยากร เป็นองค์ประกอบที่สร้างความสำเร็จในการทำงาน ระดมทรัพยากร โดยเฉพาะในการจัดทีมทำงาน และมีกระบวนการบริหารที่ดี ตั้งแต่การวางแผน ตลอดแนว การจัดโครงสร้างการปฏิบัติงานที่มีฝ่ายสนับสนุนต่างๆ จะเกิดการทำงานที่มี ประสิทธิภาพเกิดการติดตามความก้าวหน้าของงานได้สะดวก การวางแผนจึงต้องมีความรอบคอบมีรายละเอียดขั้นตอนและปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน

6) การประชาสัมพันธ์ (Public Relationship) การประชาสัมพันธ์ที่ดี มีวิธีการที่เหมาะสม จะช่วยให้การระดมทรัพยากรประเภทนั้นๆ ได้รับการสนับสนุน เพราะการประชาสัมพันธ์ คือการสร้างความเข้าใจเชิงบวกที่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของสถานศึกษา ทำให้ผู้สนับสนุนเข้าถึงข้อมูลและเจตนารมณ์ได้ การประชาสัมพันธ์มีได้ช่วยให้ผู้ที่คาดว่าจะสนับสนุน การระดมทรัพยากรได้สนใจรับรู้และช่วยเหลือเท่านั้น ยังเกิดกระแสการตื่นตัวต่อออกคณะทำงานระดม ทรัพยากรได้ด้วยที่จะได้ใช้ความพยายามร่วมกันในการดำเนินงานทุกด้านอย่างเต็มความสามารถ

7) งบประมาณ (Budgets) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาเป็นส่วนหนึ่ง ของการดำเนินงานเพื่อการนำความช่วยเหลือเข้ามาสู่สถานศึกษาที่มีคณะทำงานช่วยกันหลายฝ่าย ดังนั้นการปฏิบัติงานที่คล่องตัวจึงไม่ควรตัดงบประมาณออกหมดแล้วให้คณะทำงานเป็นผู้เสียสละทุก อย่างเอง ตามคำพูดที่ว่า “จับเสือมือเปล่า” เพราะการจัดงบประมาณให้กับการดำเนินงานอย่าง เหมาะสมจะนำไปสู่การบรรลุความสำเร็จของการระดมทรัพยากรได้ ส่วนจะใช้เงินงบประมาณ ดำเนินงานเท่าใด จากส่วนไหน ย่อมเป็นไปตามการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษางบประมาณ ดำเนินงานอาจใช้ไปในเรื่องของการประชุม การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การจัดพิธีการ ฯลฯ แต่พึงระลึกเสมอว่า งานระดมทรัพยากรเป็นงานอาสาสมัครและจิตใจเสียสละเป็นหลักสำคัญ ดังนั้น ควรหลีกเลี่ยง ค่าตอบแทนใดๆ ที่ต้องตั้งงบประมาณเป็นรายจ่าย นอกจากนี้ จากประสบการณ์ของผู้เขียน การตั้ง งบประมาณดำเนินงานระดมทรัพยากร โดยเฉพาะการระดมเงินทุนจะต้องไม่นำเงินที่ ได้มาจากการ ระดมทุนนั้น มาเป็นค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น แต่จะต้องใช้เงินนอกโครงการนี้ เพื่อจะได้ สร้างเจตคติที่ดี ตั้งแต่เริ่มต้นต่อคณะทำงานและผู้ที่จะเป็นผู้สนับสนุน

8) ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และโปร่งใส (Accountability) หัวใจของการระดมทรัพยากร คือ ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และมีความโปร่งใส (Accountability) เพราะถือเป็นการสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นต่อผู้สนับสนุนและจะมีผลต่อเนื้อให้ เกิดการสนับสนุนที่ยั่งยืนต่อไป รวมทั้งเกิดการเพิ่มยอดปริมาณการสนับสนุน ทั้งที่เป็น ยอดเงินหรือ การสนับสนุนในรูปแบบอื่นประสิทธิภาพและความโปร่งใสที่ตรวจสอบได้ตลอดเวลา สร้างด้วยหลัก ธรรมาภิบาล (Good Governance) นั่นเอง

สรุปได้ว่า องค์ประกอบพื้นฐานของการระดมทรัพยากร คือ การระดมทรัพยากรตามความมุ่ง หมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีความมุ่งมั่น มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะการสื่อสารดี มีความ ซื่อสัตย์สุจริต ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากร รวมทั้งการบริหารจัดการ ระบบทรัพยากรของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการกำหนดทิศทาง ขอรับการสนับสนุน วางแผน ดำเนินการอย่างมีขั้นตอนและมีปฏิทินปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม เป็นผู้เสียสละสร้างความศรัทธาเชื่อมั่นต่อผู้สนับสนุนให้เกิดการสนับสนุนที่ยั่งยืนต่อไป

## 2.3 ทรัพยากรทางการศึกษา

### 2.3.1 ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา

ทรัพยากรทางการศึกษานับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ต่างบริหารงานได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของแต่ละสถานศึกษา มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2543, น. 6) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษาไว้ 2 แนวทาง ดังนี้

1) ความหมายที่แคบ ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยนำเข้าที่นำไปใช้เพื่อการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในสังคม ปัจจัยนำเข้านี้ส่วนใหญ่จะเป็นรูปของเงินงบประมาณทั้งรายจ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานประจำ เช่น เงินเดือนและค่าตอบแทนค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์และการลงทุน

2) ความหมายที่กว้าง ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ปัจจัยนำเข้า และปัจจัยกระบวนการจัดการในการแปรเปลี่ยนปัจจัยนำเข้านั้นให้บังเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลความสามารถในการดึงการระดมสรรพกำลังในสังคมเข้ามาสนับสนุน ส่งเสริมเกื้อหนุนการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินหรือวัสดุอุปกรณ์ หรือเวลาที่จัดเป็นการให้โอกาสทางการศึกษา ในแง่ของการสละเวลามาให้ทางการศึกษาของบุคคลในสังคม ซึ่งไม่ใช่ครูอาจารย์ประจำ นอกจากนี้ทรัพยากรทางการศึกษายังหมายถึง ทรัพยากรมนุษย์ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมกับการให้บริการทางการศึกษา ตลอดจนถึงสื่ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ดาวเทียมอินเทอร์เน็ต ซึ่งสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2544, น. 25) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษาเป็นปัจจัย พื้นฐานที่ทำให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณอย่างเพียงพอ ได้รับงบประมาณสนับสนุนมากพอ มีวัสดุสนับสนุนตามความต้องการและต้องมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

दनัย เทียนพุ่ม (2545, น. 67) ได้ให้ความหมาย ของทรัพยากรทางการศึกษาว่ามี 2 อย่าง คือ ทรัพยากรแข็ง เช่น วัสดุ อุปกรณ์ เงินทุน คอมพิวเตอร์ ทรัพยากรอ่อน เช่น พนักงานบุคลากร ผู้บริหาร ประสพการณ์ และการฝึกอบรมต่างๆ เป็นต้น

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545, น. 99) ได้ให้ความหมายของทรัพยากรทางการศึกษา ว่าครอบคลุมถึงทรัพยากรที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษาซึ่งรวมถึงครูและบุคลากรทางการศึกษา สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ดินและอาคารสถานที่ และเวลาที่บุคคลในสังคมเสียสละให้กับการศึกษาด้วย

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 108 - 109) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึงความรู้ทุกเรื่องที่มีอยู่ในชุมชน รวมไปถึง “ภูมิปัญญา” ก็ถือเป็นทรัพยากรของชุมชน เทคโนโลยีต่างๆที่มีอยู่ในชุมชนไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ถ้าสามารถนำมาใช้เพื่อการเรียนรู้ได้ก็ถือว่าเป็นทรัพยากรวัสดุต่าง ๆ บุคลากรและเวลาก็ถือเป็นทรัพยากรโดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์



ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศก็ถือเป็นทรัพยากร สุดท้ายจึงเป็นเรื่องของ “เงิน” หรืองบประมาณอีกทั้งจำแนกทรัพยากรทางการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ งบประมาณที่ได้จากส่วนกลางหรือเป็นเงินบริจาค ผู้ศึกษามีข้อคิดเห็นว่า โรงเรียนเล็กๆ ที่ตั้งอยู่ในชนบท ห่างไกลกันดาร และขาดแคลนตามชายขอบของภาคต่างๆ งบประมาณที่ได้รับจากรัฐบาลตามรายหัวของจำนวนนักเรียน เมื่อนักเรียนน้อยงบประมาณที่ได้ย่อมน้อยด้วย ต้องบริหารงานโรงเรียนบนความขาดแคลน จะหวังพึ่งการบริจาคเงินจากชุมชนที่อยู่รอบๆ บริเวณโรงเรียนก็ยากเต็มที เพราะชุมชนก็มีความขาดแคลน ฉะนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความสามารถในการจัดการ จะต้องไม่พูดเฉยๆ ที่สะท้อนปัญหาของการบริการแบบเก่าที่ว่า “ขาดคน ขาดเงิน”

2) ทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน เป็นความร่วมมือที่ได้รับ เช่น บริจาคเวลา ความรู้ความคิด คำแนะนำบริการ แหล่งเรียนรู้และวัสดุต่างๆ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอน

สถาบันราชภัฏภูเก็ต (2546, น. 46) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษาไว้ว่า ทรัพยากรคือ ทุกสิ่งที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กรหรือหน่วยงานบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านเศรษฐกิจ จะแบ่งเป็นทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรมนุษย์ทรัพยากรเงิน และทรัพยากรขอสนเทศ แต่ไม่ว่าจะกำหนดอย่างไรจะไม่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงขึ้นอยู่กับว่าองค์กรใดจะเหมาะสมกับการกำหนดออกมาเป็นอย่างใด ดังนั้นทรัพยากรทางการศึกษาจึงหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์แต่เนื่องจากการศึกษาเป็นงานใหญ่ขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายส่วน ทรัพยากรจึงมีจำนวนมากและหลายรูปแบบ ในส่วนนี้จะเน้นทรัพยากรทางการเงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการเป็นหลัก

สุทธิรวณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 143) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี รวมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้สถานศึกษาทุกระดับสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

หวน พิณรุพันธ์ (2549, น. 15) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากร คือ สิ่งที่เป็นตัวกลาง ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของ คน วัสดุเงินหรืออื่นๆ ที่จะเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินงานขององค์กรให้สำเร็จ ทรัพยากรในการบริหารที่สำคัญ คือ 4 M's ได้แก่คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) แต่ทรัพยากรการศึกษาคือคน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) ที่นำมาใช้ในการจัดการศึกษา

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552, น. 217) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปทรัพยากรทางการศึกษาเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ทรัพยากรทางการเงิน (Money resource) ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material resource) และทรัพยากรการจัดการ (Management resource) ในปัจจุบันมีแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาเกิดขึ้น คือ ทรัพยากรที่ใช้แล้วสิ้นเปลือง ได้แก่ ทรัพยากรเวลา (Time resource) และทรัพยากรที่ล้ำสมัย ได้แก่ ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technology resource)

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 14) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปทรัพยากรทางการศึกษาที่เป็นพื้นฐานประกอบด้วย ทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ทรัพยากรทางการเงิน (Money resource) ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material resource) และทรัพยากรการบริหารจัดการ (Management resource)

สรุปได้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง ทรัพยากรด้านต่างๆ ที่ทำให้การบริหารจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถครอบคลุมทั้งที่เป็นตัวเงิน และไม่ใช่ตัวเงิน ประกอบไปด้วยทรัพยากร 4 ด้าน คือ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ

### 2.3.2 ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษาไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 39-47) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษาไว้ว่า แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานมีความอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ เป็นไปตามข้อตกลง ให้บริการ และเพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาเป็นการดำเนินการดังนี้ คือการจัดการทรัพยากร การระดมทรัพยากร การหารายได้ กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546, น. 40-41) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษาไว้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับระบบบริหารจัดการโดยในมุมมองของการบริหารเชิงระบบนั้น จะพบว่า ทรัพยากรเป็นปัจจัยนำเข้าหรือตัวป้อนเป็นองค์ประกอบของระบบ ซึ่งระบบมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) ปัจจัยป้อนเข้า (Inputs) คือ ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน วัสดุอุปกรณ์ เงิน ข้อมูลสารสนเทศ ที่จำเป็นต่อการผลิตหรือให้บริการ

2) กระบวนการเปลี่ยนแปลง (Transformation Processes) จากการใช้ศักยภาพทางการบริหารและเทคโนโลยีขององค์การเพื่อเปลี่ยนปัจจัยป้อนเข้าเป็นปัจจัยป้อนออก

3) ผลผลิต (Outputs) ประกอบด้วยผลผลิต การให้บริการหรือผลลัพธ์อื่น ๆ ที่องค์การผลิตขึ้น

4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับผลลัพธ์และสถานการณ์ขององค์การที่เกี่ยวพันกับสภาพแวดล้อม

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2546, น. 50-51) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรทางการศึกษา ดังนี้

1) เป็นปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา การบริหารจัดการศึกษา ต้องใช้ สิ่งสนับสนุน อำนวยความสะดวกต่างๆ โดยเฉพาะทรัพยากรมนุษย์ เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลสารสนเทศ ถ้าปราศจากทรัพยากรพื้นฐานเหล่านี้การบริหารจัดการศึกษาก็จะเกิดขึ้นไม่ได้

2) เป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการศึกษา การพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ต้องพัฒนาที่ทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการพัฒนาบุคลากรครู และบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องพัฒนาในการบริหารจัดการศึกษา

3) ทรัพยากรการศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีระบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เพราะมีการปรับปรุงการใช้ทรัพยากรการศึกษาในภารกิจงานของโรงเรียน ทั้งด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4) ทรัพยากรการศึกษาจะทำให้มีระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาทันสมัยมีอิสระ คล่องตัวเนื่องจากมีระบบข้อมูล วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีในการติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

5) ทรัพยากรการศึกษามีประโยชน์ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ ในการบริหาร จัดการศึกษาในภาพรวมและในระดับสถานศึกษาได้ประโยชน์สูงสุด

6) ทรัพยากรการศึกษาทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกส่วนของสังคมโดยการระดมทรัพยากรทุกด้าน เช่น บุคลากร งบประมาณ การเงิน ทรัพย์สินจากภาครัฐ เอกชน และชุมชน เป็นต้น มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547, น. 12-15) กล่าวถึง ทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญเนื่องจากเป็นเครื่องมือของหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1) เพื่อสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมทุกกิจกรรมจำเป็นต้องได้รับทรัพยากรไม่ว่าจะเป็น คน เงิน วัสดุ หรือสิ่งอื่นๆ หากไม่มีทรัพยากรการดำเนินกิจกรรมก็ไม่สามารถดำเนินไปได้

2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่หน่วยงาน โดยพยายามจัดหาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน ได้แก่ การจัดสรรเทคโนโลยีสูงในการทำงาน

3) เพื่อเป็นการควบคุมการดำเนินงานขององค์กร หรือผู้รับผิดชอบการบริหารทรัพยากรดำเนินงานเฉพาะในภารกิจที่มอบหมาย หรือกระทำภารกิจในช่วงเวลาที่กำหนดเห็นได้ในการบริหารทรัพยากรการเงินที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจะจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินกิจกรรมแทนการให้งบประมาณทั้งหมดของแผนงานหรือโครงการ

4) เพื่อเป็นการกระจายทรัพยากร ในการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ดังนั้นการบริหารทรัพยากรขั้นตอน คือ การจัดสรรทรัพยากรที่มีความจำเป็นที่ต้องนำมาใช้เพื่อกระจายทรัพยากรไปยังหน่วยงานที่มีความต้องการ โดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ ในการบริหาร เช่น เกณฑ์ความรับผิดชอบของงาน เกณฑ์ความสอดคล้องกับนโยบายหรือภารกิจหลัก และเกณฑ์ความจำกัดของทรัพยากร เป็นต้น

ประมวล วะสี (2550, น. 34) กล่าวถึง ทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษามากทุกประเภท ทุกระดับ และองค์กรต่างๆ ควรเห็นคุณค่า เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ตามความต้องการของสังคมอย่างมีความสุข

สนอง โลหิตวิเศษ และสุนทร สุนันท์ชัย (2553, น. 47) กล่าวถึง ทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสามารถนำมาแก้ไขสถานการณ์หรือวิกฤตต่างๆ ของสังคมได้

สรุปได้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษา เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กร หรือสถานศึกษา ในการบริหารงาน 4 งานในปัจจุบัน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

### 2.3.3 ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา

ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา ได้มีนักวิชาการให้คำจำกัดความไว้หลายประการดังต่อไปนี้

ปราชญา กล้าผจญ. (2542, น. 18) ได้จำแนกประเภทของทรัพยากรทางการศึกษาเป็น 5 ประเภท คือ คน เงิน วัสดุ เครื่องมือ และการจัดการ

พนิดา วีระชาติ (2542, น. 35-30) ได้แบ่งทรัพยากรในชุมชนที่ใช้ในการบริหารการศึกษา ไว้ 3 ประเภทดังนี้

- 1) บุคคล ได้แก่ บุคคลกลุ่มต่าง ๆ
  - 1.1) บุคลากรในโรงเรียน คือ คณะครู ตลอดจนคณาจารย์ ภารโรง และนักเรียน ที่สามารถที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้
  - 1.2) บุคลากรนอกโรงเรียน ได้แก่ คณะกรรมการระดับจังหวัดและอำเภอ กลุ่มภาคเอกชนทุก ๆ ด้านของอาชีพและหน่วยงาน
- 2) สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น หรือจัดทำขึ้น ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ โบราณวัตถุ โบราณสถาน บ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ตลอดจนที่ทำการของรัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ
- 3) สิ่งที่เป็นระเบียบแบบแผน ได้แก่ ประเพณี วัฒนธรรม การปกครอง การเมือง ระบบเศรษฐกิจ ตลอดจนอาชีพ และความเป็นอยู่ของประชาชน ได้แก่
  - 3.1) ศิลปะพื้นบ้าน เช่น เครื่องจักสาน เครื่องทำนาประเภทไถคราด เกวียน บ้านเรือนไทย เป็นต้น
  - 3.2) การละเล่นพื้นบ้าน เช่น ตะกร้อ ที่จับ มอญซ่อนผ้า เป็นต้น
  - 3.3) เพลงพื้นบ้าน เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงเหย่ย เพลงอีแซว เพลง ลำตัด พลุกล่อมเด็ก เป็นต้น
  - 3.4) นิทานพื้นบ้าน เช่น เรื่องปลาบู่ทอง นางสิบสอง เป็นต้น

เป็นต้น

3.5) ยาพื้นบ้าน เช่น พืชผล พืชผักชนิดต่างๆ สมุนไพรต่างๆ

3.6) ภูมิปัญญา คือ ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ของตำบล

3.7) ปริศนาคำทาย คำพังเพย คำสุภาษิต

3.8) ประเพณี เช่น งานบวช งานแต่งงาน งานศพ เป็นต้น

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2544, น. 42-43) กล่าวว่า สำหรับทรัพยากรพื้นฐานตามแนวคิดทางการบริหารนั้นมีแนวคิดแตกต่างกันไปหลายแนวคิดคือ

แนวคิดแรก ทรัพยากรการบริหารที่สำคัญมีอยู่ 4 ประการที่รู้จักในนามของ “4Ms” อันได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management)

แนวคิดที่สอง คิดว่าทรัพยากรพื้นฐานของการบริหารนั้นมีเพียง 3 ประการหรือที่เรียกว่า “3Ms” ซึ่งประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) และการจัดการ (Management) โดยคิดว่า เมื่อมีเงินและสามารถจัดซื้อจัดหาวัสดุได้

แนวคิดที่สาม เป็นแนวคิดทางฝ่ายธุรกิจเอกชนโดยแบ่งทรัพยากรในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 6 ประเภทที่เรียกว่า “6Ms” ประกอบด้วย คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) วิธีการ (Method) ตลาด (Market) และเครื่องจักรกล (Machine)

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 109) ได้แบ่งทรัพยากรทางการศึกษาออกเป็น 2 ประเภทในความหมายที่กว้าง คือ

1) ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ งบประมาณที่ได้จากส่วนกลางหรือเป็นเงินบริจาคในท้องถิ่น

2) ทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน เป็นความร่วมมือที่ได้รับ เช่น บริจาคเวลา ความรู้ความคิด คำแนะนำบริการ แหล่งเรียนรู้และวัสดุต่างๆ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอน

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547, น. 10) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากร เป็นสองแนวคิดคือ แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ได้จัดแบ่งประเภทของทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรข้อมูลสารสนเทศ และแนวคิดทางการบริหารแบ่งประเภททรัพยากรการบริหารออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ

กิตานันท์ มลิทอง (2548, น. 83-94) ได้กล่าวว่าประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา คือ สื่อที่มีอยู่ทั่วไปแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนให้กับเด็กได้ ได้ดังต่อไปนี้

1) บุคลากร People ในทางการศึกษา หมายถึง บอลกรที่อยู่ในระบบของโรงเรียนครู ผู้บริหาร ผู้แนะแนวการให้ความรู้ส่วนในความหมายของการประยุกต์ใช้นั้นได้แก่ คนที่ทำงาน หรือมีความชำนาญถือเป็นผู้เชี่ยวชาญถึงแม้จะมีใช้นักการศึกษา เด็กสามารถจะช่วยการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ หรือเชิญมาเป็นวิทยากรเพื่อเสริมการเรียนรู้อัน

2) วัสดุ (Materials) วัสดุในการศึกษาโดยตรงจะเป็นประเภทที่บรรจุอยู่ในเนื้อหา บทเรียนโดยรูปแบบของวัสดุมีใช้สิ่งของสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง อาทิเช่น หนังสือ สไลด์ फिल्मสทริป แผ่นที่ ที่เป็นทรัพยากรในโรงเรียน ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ส่วนวัสดุที่นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีลักษณะเช่นเดียวกับวัสดุที่ใช้ในการศึกษา เช่น เกมคอมพิวเตอร์ สารคดีซีดีวีดี เป็นต้น



3) อาคารสถานที่ (Settings) ที่ใช้ในการเรียนการสอน ควรอำนวยความสะดวกความสบายให้แก่ผู้เรียนตามสมควร ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องขนาดห้องเรียน โต๊ะ ม้านั่ง ห้องปฏิบัติการ หลักสูตร ห้องฉาย ห้องมืด ห้องเสียง ตลอดจนอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ดังนั้น อาคารสถานที่ จึงหมายถึง ตัวตึกที่วางสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับทรัพยากรรูปแบบอื่นๆ ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอน โดยส่วนรวม เช่น ห้องสมุด หอประชุม ห้องปฏิบัติการ เป็นต้น ส่วนสถานที่ต่างๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ให้ใช้เป็นทรัพยากรสื่อการเรียนได้ เช่นกัน เช่น โรงงาน ตลาด เป็นต้น

4) เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้ เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น ส่วนมากมักเป็นเครื่องมือด้านไอทีที่ศนูปรกรณ์ หรือ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เช่น เครื่องฉายเอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5) กิจกรรม (Activities) กิจกรรมที่กล่าวถึงมักเป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อกระทำร่วมกับทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษ เพื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโปรแกรม เกมส์และการจำลอง การจัดทำศนูศึกษา ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ตั้งขึ้น และมีการใช้วัสดุการเรียนเฉพาะแต่ละสาขาวิชา หรือมีวิธีการพิเศษในการเรียนการสอน ได้แก่ สาคิตการจัดห้องเรียนแบบต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น

ดารี บุญชู (2548, น. 27-31) ได้กล่าวถึง ทรัพยากรทางการศึกษาซึ่งจำแนกเป็นแหล่ง การเรียนรู้ 4 ประเภทดังนี้

1) แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ บุคคลทั่วไปที่อยู่ในชุมชน ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ เช่น ชาวสวน ชาวไร่ พ่อค้า นักธุรกิจ พนักงานงานบริษัท ข้าราชการ ภิภษุสงฆ์ ศิลปิน นักกีฬา

2) แหล่งการเรียนรู้ประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่ทางราชการ โบราณสถาน สถาบันทางศาสนา พิพิธภัณฑ์ ตลาด ร้านค้า ห้างร้าน บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม ห้องสมุด ถนนสะพานเขื่อนฝาคาตาม้า สวนสาธารณะ สนามกีฬา สนามบิน

3) แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูเขา ป่าไม้ พืช ดิน แร่ธาตุ ทะเล เกาะมัญ้าห้วย หนองตอง ปี มัญ้าตกทุ่งนา สัตว์ป่า สัตว์น้ำ

4) แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน และการละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะพื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน

กมล ฉายาวัดนะ (2549, น. 174) ได้แบ่งทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

1) ทรัพยากรบุคคล หมายถึง พนักงาน บุคคลด้านต่างๆ ผู้บริหาร คณะกรรมการรวมทั้งบุคลากรจากชุมชนภายนอก

2) ทรัพยากรการเงิน หมายถึง งบประมาณหรือเงินนอกงบประมาณ และรายได้อื่นที่นำมาใช้จ่ายองค์กร

3) ทรัพยากรณวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการดำเนินงาน เครื่องมือทดลองทางวิทยาศาสตร์ คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ไอทีศนูศึกษาต่างๆ



4) ทรัพยากรที่เป็นข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ใช้ในการบริหารจัดการติดตามประเมินผล

นคร ตังคะพิภพ (2549, น. 42) ได้จำแนกประเภทของทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) เงินทุน ได้แก่ เงินทุนการศึกษา เงินพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่สามารถจะนำมาจัดซื้อจัดจ้างทำสิ่งของ หรือจัดสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ และการใช้จ่าย เพื่อทำกิจกรรมหรือทำประโยชน์ทางการศึกษาให้มากขึ้น

2) วัสดุอุปกรณ์การระดมทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ได้แก่ ชิ้นส่วนต่างๆที่สามารถนำมาประกอบเป็นสิ่งของที่ใช้ได้ และสิ่งของที่สามารถใช้ได้ทันที เช่น สื่อการสอนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3) ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา อาคารเรียน อาคารประกอบอื่นๆ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มีผู้สร้างให้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดิน

4) บุคคล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูบุคลากร และนักเรียน

5) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถานประกอบการ สาธารณสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้

6) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำลำธาร น้ำตก ป่าชายเลน ทะเล เป็นต้น

ชัญญี ภัคคานนท์ (2550, น. 3) ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรทางการศึกษาไว้ดังนี้

1) คน เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด เพราะคนมีชีวิต มีจิตใจ มีอารมณ์ความรู้สึก ดังนั้นการจัดการจึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวคนมากที่สุด

2) เงิน เป็นปัจจัยในการสนับสนุนจัดการทรัพยากรชนิดต่างๆ เข้ามาภายในองค์กร เงินจะหล่อเลี้ยงและอำนวยความสะดวกในกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรไปได้โดยไม่ติดขัด

3) วัสดุ ได้แก่ วัตถุดิบและสิ่งของที่จัดหามา เพื่อใช้ในการผลิตหรือให้บริการ

4) วิธีการบริหาร เป็นกระบวนการ ระเบียบ ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการทำงานเพื่อให้องค์กรประสบความสำเร็จ

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, น. 156-157) ได้แบ่งทรัพยากรที่ใช้ในการบริหารการศึกษาออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) ทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น แสงแดด อากาศ น้ำ แผ่นดิน ทะเล สัตว์ พืช ป่า ภูเขา สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติอื่นๆ ในท้องถิ่น เป็นต้น

2) ทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่ ประชาชนหรือบุคคลประเภทต่างๆ ที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นและบุคคลจากท้องถิ่นอื่นที่มาเยี่ยมหรือผู้ที่รับเชิญมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในบาง

โอกาส เช่น พระ เจ้าหน้าที่ทางการเกษตร เจ้าหน้าื่อนามัย หรือผู้ที่มีประสบการณ์ต่างๆ ชาวต่างชาติ ผู้ที่มีชื่อเสียงในวงการต่างๆ นักธุรกิจ พ่อค้า เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ผู้นำกลุ่ม กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี กลุ่มการเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ด้านต่างๆ ในท้องถิ่น

3) ทรัพยากรในลักษณะที่เป็นสถาบันในท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรต่างๆ วัด ตลาด ห้องสมุดประชาชน สถานีอนามัย ศาลาประชาคม กลุ่มชานา เทศบาล ศาล สวนสาธารณะ

4) ทรัพยากรทางเทคนิค หมายถึง สิ่งที่แสดงถึงความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยี นวัตกรรมด้านต่างๆ สิ่งประดิษฐ์คิดค้น ระบบสื่อสารคมนาคม ศูนย์คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรือระบบใหม่ๆ ที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จินตนาการ สร้างสรรค์และประดิษฐ์คิดค้น

5) ทรัพยากรในรูปกิจกรรมของท้องถิ่น เป็นกิจกรรมทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ซึ่งโรงเรียนอาจนำนักเรียนไปศึกษาหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ ดำเนินงาน เช่น การรณรงค์เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยในท้องถิ่น การรณรงค์ เพื่อรักษาความสะอาด การส่งเสริมสนับสนุนการออกเสียงเลือกตั้งและกระบวนการประชาธิปไตยใน ท้องถิ่น การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ แหล่งพักผ่อนหย่อนใจในชุมชน

6) ทรัพยากรด้านการเงิน หมายถึง ทรัพยากรในรูปการเงินทั้งทางตรงและ ทางอ้อมจากผู้มีฐานะดี จากผู้บริจาคเพื่อสนับสนุนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552, น. 217) ได้กล่าวถึงทรัพยากรทางการศึกษาอาจจำแนก เป็น ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรทางกายภาพ คือสินทรัพย์ของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ประกอบด้วยทรัพย์สินถาวรที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ และทรัพย์สินที่เป็นที่ดิน อาคารและสิ่งก่อสร้าง ทรัพยากรทางกายภาพที่มีส่วนสำคัญที่เชื่อมโยงกับประสิทธิภาพของการบริหารจัดการศึกษาที่มี คุณภาพ โดยทั่วไปทรัพยากรทางการศึกษาเป็นพื้นฐานประกอบด้วยทรัพยากรมนุษย์ (Human resource) ทรัพยากรทางการเงิน (Money resource) ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material resource) และทรัพยากรการบริหารจัดการ (Management resource) ในปัจจุบันมีแนวคิดสำคัญ เกี่ยวกับทรัพยากรทางการศึกษาเกิดขึ้น คือทรัพยากรที่ใช้แล้วสิ้นเปลือง ได้แก่ ทรัพยากรเวลา (Time resource) และทรัพยากรที่ล้ำสมัย ได้แก่ ทรัพยากรเทคโนโลยี (Technology resource)

สรุปได้ว่า ประเภทของทรัพยากรทางการศึกษา มีหลากหลายประเภทขึ้นอยู่กับ การดำเนินงานตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ที่ใช้ทรัพยากรในการ บริหารจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากร การบริหารจัดการ

### 2.3.4 องค์ประกอบของทรัพยากรทางการศึกษา

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้ององค์ประกอบของทรัพยากรทางการศึกษา ผู้วิจัย ศึกษาจากทัศนะและผลงานวิจัยของนักวิชาการ ไว้ดังนี้

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2544, น. 43) ได้เสนอความเห็นไว้ในทางการบริหารการศึกษาถือ ว่า 4M's อันได้แก่ คน (Men) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) และการจัดการ (Management) เป็นทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การบริหารการศึกษาจะสำเร็จตามเป้าหมาย ต้องอาศัยบุคลากรที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ ต้องได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

มากพอ ต้องมีวัสดุสิ่งของตามความต้องการของโครงการและแผนงานและจะต้องมีระบบการบริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 143) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี รวมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทรัพยากรเหล่านี้สถานศึกษาทุกระดับสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา

นคร ตังคะพิภพ (2549, น. 42) ได้กล่าวถึง การจำแนกประเภทของทรัพยากรเพื่อการศึกษาศึกษาของสถานศึกษาออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1) เงินทุน ได้แก่ เงินทุนการศึกษา เงินพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่สามารถจะนำมาจัดซื้อจัดจ้างทำสิ่งของ หรือจัดสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ และการใช้จ่าย เพื่อทำกิจกรรมหรือทำประโยชน์ทางการศึกษาให้มากขึ้น

2) วัสดุอุปกรณ์ การระดมทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชิ้นส่วนต่างๆที่สามารถนำมาประกอบเป็นสิ่งที่ใช้ได้ และสิ่งของที่สามารถใช้ได้ทันที เช่น สื่อการสอนคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3) ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ได้แก่ ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา อาคารเรียน อาคารประกอบอื่นๆ และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่มีผู้สร้างให้โดยไม่ต้องใช้งบประมาณแผ่นดิน

4) บุคคล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูบุคลากร และนักเรียน

5) แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ สถานประกอบการ สาธารณสถาน โบราณสถาน สถานที่ราชการและเอกชน ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้

6) แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างหลากหลาย เช่น ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำลำธาร น้ำตก ป่าชายเลน ทะเล เป็นต้น

หวน พิณรุพันธ์ (2549, น. 15) ได้กล่าวถึงทรัพยากรว่า เป็นสิ่งที่เป็นตัวกลางที่ช่วยในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุผลสำเร็จ โดยทรัพยากรในการบริหาร ที่สำคัญคือ 4 M's ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และ การจัดการ (Management)

สังเวียน มาลาทอง (2556, น. 5) ได้ศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา คือ สิ่งที่น่านำมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนทั้งหมดในรูปของทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรสารสนเทศ และทรัพยากรการบริหารจัดการ

วัชระ สายแก้ว (2559, น. 5) ได้ศึกษาเรื่องการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอสะเมิงจังหวัดเชียงใหม่ ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากรบุคคล 2) ด้านทรัพยากรการเงิน 3) ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านทรัพยากรการจัดการ

วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561, น. 39) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา คือ ด้านบุคลากร ด้านเงินทุนหรืองบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 25) ได้ให้ความหมาย แนวคิด “4M’s” ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Materials) และการจัดการ (Management) เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการลงทุนในทรัพยากร เพื่อการศึกษาของโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment; PISA)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษาของ วิจิตร ศรีสะอาด (2544), สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546), นคร ตั้งคะพิภพ (2549), หวน พิณรุฬห์ (2549), สัจเจียน มาลาทอง (2556), วัชระ สายแก้ว (2559), วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา ดังปรากฏในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา

ทรัพยากรทางการศึกษา	วิจิตร ศรีสะอาด (2544)	สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546)	นคร ตั้งคะพิภพ (2549)	หวน พิณรุฬห์ (2549)	สัจเจียน มาลาทอง (2556)	วัชระ สายแก้ว (2559)	วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	ความถี่
1. ทรัพยากรบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
2. ทรัพยากรการเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
4. ทรัพยากรบริหารจัดการ	✓			✓	✓	✓	✓	✓	6
5. ทรัพยากรเทคโนโลยี และนวัตกรรม		✓							1
6. ทรัพยากรที่ดินและอาคารสถานที่			✓						1
7. ทรัพยากรสารสนเทศ		✓			✓				2

## ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ทรัพยากรทางการศึกษา	วิจิตร ศรีสะอ้าน (2544)	สุพิชารรณ ตันติรจนางศ์ (2546)	นคร ตั้งคะพิภพ (2549)	ทวน พิณรุฬพันธ์ (2549)	สังเวียน มาลาทอง (2556)	วัชระ สายแก้ว (2559)	วิจิตร บุตรสุรินทร์ (2561)	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562)	ความถี่
8. ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ที่มนุษย์สร้างขึ้น			✓						1
9. ทรัพยากรแหล่งเรียนรู้ ตามธรรมชาติ			✓						1
รวม	4	5	6	4	5	4	4	4	-

จากตารางที่ 2.1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา จำนวน 9 ด้าน โดยมีการคัดเลือกจากด้านทรัพยากรทางการศึกษาที่มีความถี่ตั้งแต่ 5 ครั้ง ขึ้นไป สรุปได้ว่า ทรัพยากรทางการศึกษาประกอบไปด้วยทรัพยากร 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ทรัพยากรบุคคล
- 2) ทรัพยากรการเงิน
- 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์
- 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ

ทรัพยากรทางการศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด และงานวิจัยของนักการศึกษา และนักวิชาการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ ทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยมีรายละเอียดของทรัพยากรในแต่ละด้านที่จะนำไปสู่การสังเคราะห์เพื่อกำหนดรายละเอียดย่อยของทรัพยากรแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

### 1) ทรัพยากรบุคคล

#### 1.1) ความหมายทรัพยากรบุคคล

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายทรัพยากรบุคคล ไว้ดังนี้

Nichols. (1971, p. 202) ได้ให้ความหมายทรัพยากรทางบุคคล ได้แก่ บุคคลที่มีค่า มีคุณภาพและเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารการศึกษา

ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน พ่อแม่หรือผู้ปกครองนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ ครู อาจารย์โรงเรียนอื่น ผู้นำ ท้องถิ่นด้านการปกครอง ผู้นำศาสนา ผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และภูมิปัญหาท้องถิ่น เป็นต้น

นิพนธ์ สุขปรีดี (2528, น. 22) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบุคคลที่โรงเรียนสามารถนำมาใช้โดยการเชิญมาเป็นวิทยากร ได้แก่ข้าราชการ ขาวนา ชาวสวน ช่างไม้ ตำรวจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พระสงฆ์ เป็นต้น

ประเวศ วะสี (2544, น. 11) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบุคคลในฐานะที่เป็นภูมิปัญญาไทยไว้ว่า เป็นผู้ที่ยึดถือประเพณีหรือจัดเจนจากวิถีชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ จึงมีความเป็นบูรณาการสูงทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อม มีวัฒนธรรมเป็นฐานมีการเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่งและเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุ องค์การยูเนสโกได้ให้ความหมายของผู้ทรงภูมิปัญญา อันเป็นทรัพยากรบุคคลไว้ว่า เป็นผู้ที่มีทักษะและเทคนิคในการคิดสร้างสรรค์สิ่งที่ดีดำเนินการอยู่ในชีวิตประจำวันมาสร้างสรรค์ให้เป็นผลงาน ที่เปี่ยมด้วยศิลปะอันวิจิตรบรรจงสามารถสืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ

กระทรวงศึกษาธิการ (2545, น. 55) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบุคคล ดังนี้

- 1) ภูมิปัญญา (Wisdom) ที่เกิดจากการสร้างสรรค์ประสบการณ์ในสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกันและถ่ายทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม
- 2) ประชาชนชาวบ้าน ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนให้สามารถถ่ายทอด ชี้นำให้ความเห็นต่อชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ
- 3) แหล่งวิชาการให้การศึกษา เช่น สถาบันครอบครัว ชุมชน วัด หรือสถาบัน ศาสนา และสถานประกอบการ เป็นต้น

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 152) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาและสถานศึกษานำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาได้ เช่น ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา เจ้าของประกอบการ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา เป็นต้น

ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ (2547, น. 65) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรมนุษย์ บอกว่ามี 2 ความหมาย ทรัพยากรมนุษย์ความหมายกว้าง หมายถึง ประชากรทั้งหมดที่รวมกัน อยู่ในสังคมหรือประเทศ ส่วนความหมายแคบ ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง ประชากร กลุ่ม เฉพาะที่เป็นอุปทานของแรงงาน ซึ่งมีอายุ 15 – 60 ปี รวมทั้งผู้ประกอบการที่มีความคิดริเริ่ม และนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้

นคร ตั้งกะพิภพ (2549, น. 42) ได้ให้ความหมาย บุคคล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่โรงเรียนได้รับความอนุเคราะห์มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับครูบุคลากร และนักเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ (2549, น. 156 - 157) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบุคคล หมายถึง ประชาชน หรือบุคคลประเภทต่างๆ ทั้งที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น โดยเฉพาะและบุคคลจากท้องถิ่นอื่นที่มาเยี่ยม หรือผู้ที่รับเชิญมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในบางโอกาส เช่น พระ เจ้าหน้าที

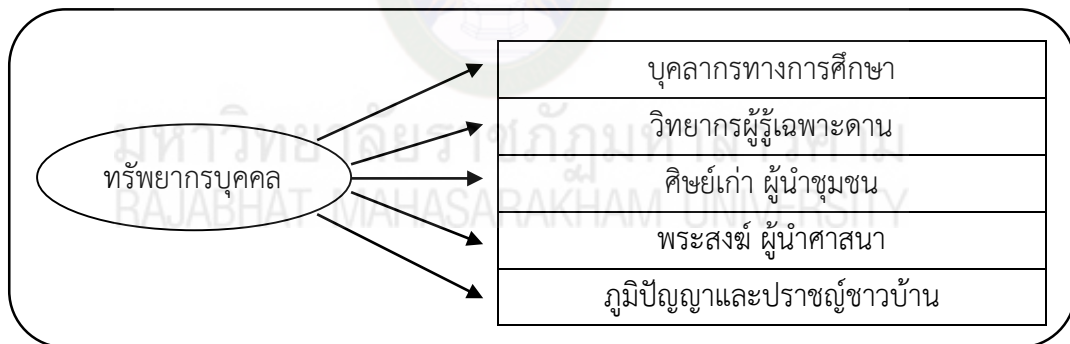


ทางการเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่อนามัย ผู้ที่เคยเดินทางไปในที่ต่างๆ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ต่างๆ คนต่างด้าว ชาวต่างชาติ ผู้ที่มีชื่อเสียงในวงการต่างๆ นักธุรกิจ พ่อค้า เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ผู้นำกลุ่มกิจกรรม ทางศาสนา ประเพณี กลุ่มการเมือง ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 31) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรคนจัดเป็น ทรัพยากรที่สำคัญอันดับหนึ่ง มีค่าสูงสุดและมีประโยชน์มากที่สุดเพราะ เนื่องจากว่าทรัพยากรอื่นๆ ทั้งหลายนั้นหากไม่มีคนนำไปประยุกต์ใช้ ไม่นำมาบริหารจัดการก็จะเป็นประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ฉะนั้นทรัพยากรบุคคลจึงมีลักษณะพิเศษกว่าทรัพยากรอื่นทั้งเป็น ทรัพยากรที่ทำให้เกิดความสำเร็จโดยตรงและเป็นกลไกสำคัญที่จะไปใช้ทรัพยากรอย่างอื่นให้เกิดผลงาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 19) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน สถานศึกษามีวิธีการระดมทรัพยากร ได้แก่ การระดมบุคคล วิทยากรผู้รู้ ปรากฏชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เครือข่ายครู ภูมิปัญญา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และศิษย์เก่าเข้าร่วม เป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แนวคิด ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียน

สรุปได้ว่า ทรัพยากรบุคคล หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา ภูมิปัญญาและปรากฏชาวบ้าน มาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงขึ้น



ภาพที่ 2.1 ทรัพยากรบุคคล

### 1.2) ความสำคัญของทรัพยากรบุคคล

ทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรบุคคล ไว้ดังนี้

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2546, น. 152-153) กล่าวถึง ความสำคัญของ ทรัพยากรบุคคลไว้ว่า เป็นผู้ดำเนินการจัดการทรัพยากรอื่น เช่น ทรัพยากรทางวัตถุ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทรัพยากรบุคคล มีความสำคัญดังต่อไปนี้

1) ทรัพยากรบุคคล เป็นผู้ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการศึกษา หรือชักจูงบุคลากรภายนอกสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิผล และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

2) ทรัพยากรบุคคล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้น ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์มาใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุด

3) ทรัพยากรบุคคล จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการเรียนการสอน โดยนำความรู้ทางวิชาการผสมผสานกับประสบการณ์ที่ตนเองมีอยู่มาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ให้ทันสมัยตรงกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

4) ทรัพยากรบุคคล เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรม ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5) ทรัพยากรบุคคล เป็นแบบอย่างที่ดีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตามเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตตามศักยภาพ โดยเฉพาะชุมชนที่มีความพร้อมจะมีความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนและระหว่างชุมชน ให้สถานศึกษาที่อยู่ในชุมชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

6) ทรัพยากรบุคคล เป็นผู้ที่ทำให้สถานศึกษามีทรัพยากรเพียงพอในการจัดการศึกษา เช่น งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น

พะยอม วงศ์สารศรี (2552, น. 2) กล่าวถึง ทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญต่อการจัดการ องค์กรมาอย่างหนึ่ง บุคคลที่สร้างสรรค์สิ่งทุกอย่างจนกระทั่งกลายเป็นผลผลิต หรือการบริการ ที่นำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเป็นการฉายภาพลักษณะที่ดีขององค์กรสู่สาธารณชน โดยทั่วไป บุคคลแต่ละคนมีลักษณะหลากหลายแตกต่างกันในด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย การดำเนินการให้บุคคลสามารถสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยความสามารถทางการบริหารทรัพยากรบุคคล ในองค์กร

สรุปได้ว่า ทรัพยากรบุคคล มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ช่วยให้สถานศึกษามีการดำเนินงาน ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เข้ามาช่วยดำเนินการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

## 2) ทรัพยากรการเงิน

### 2.1) ความหมายทรัพยากรการเงิน

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ทรัพยากรการเงิน ไว้ดังนี้

นงราม เศรษฐพานิช และคณะ (2541, น. 49) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง รายได้อื่นๆ อีกแหล่งหนึ่งคือเงินรายได้ของสถาบันการศึกษาที่ได้จากกิจการและกิจกรรมต่างๆ

พิชเนศ เจษฎาฉัตร (2541, น. 45) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการเงินวาประกอบด้วย ทรัพยากรภาครัฐบาล ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่รัฐใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ เงินเดือนบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าที่ดินและอาคาร

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 6) ได้ระบุไว้ในหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษามาตราว่าได้แก่ งบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

- 1) รายได้จากการให้บริการวิชาการ ซึ่งได้มาจากการจัดสัมมนา การจัดอบรม ทางวิชาการ
- 2) รายได้จากการรับจ้างและจัดทำสิ่งของ
- 3) รายได้อื่นเนื่องมาจากทรัพย์สินของสถาบัน ซึ่งอยู่ในรูปดอกเบีย และค่าเช่า อสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น

ณรงค์ สัจพันโรจน์ (2545, น. 384) ได้ให้ความหมาย ความหมายของ ทรัพยากรงบประมาณว่า งบประมาณ หมายถึง แผนงานที่แสดงออกในรูปของตัวเงินสำหรับระยะเวลาหนึ่งอันแน่นอน เกี่ยวกับโครงการดำเนินงาน

ธรรมรส โชติกาญจนา และจำรัส นองมาก (2545, น. 552) ได้ให้ความหมาย งบประมาณที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง แผนการใช้จ่ายทรัพยากรในการที่จะดำเนินการใดๆ

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 159) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรทางการเงิน หมายถึง เงินทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการสถานศึกษา ได้แก่ เงินงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอุดหนุนของสถานศึกษา และเงินนอกงบประมาณ

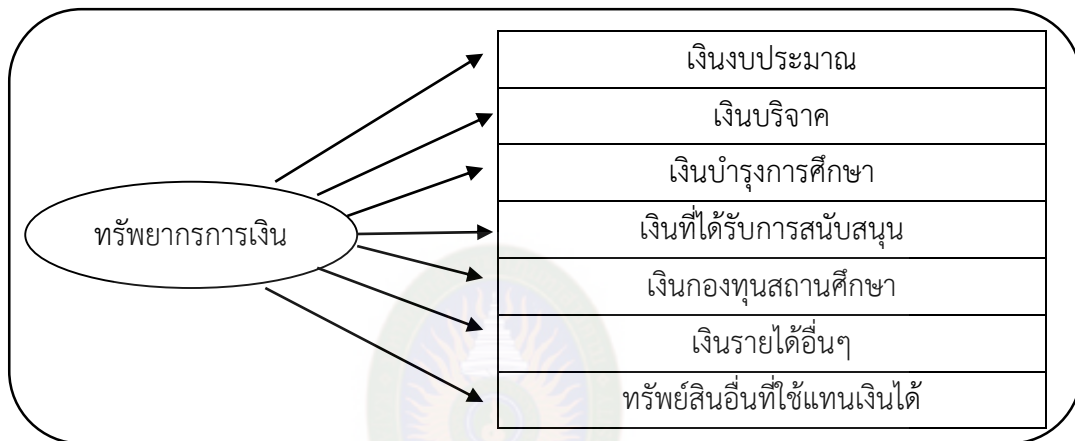
นคร ตั้งคะพิภพ (2549, น. 42) ได้ให้ความหมาย เงินทุน ได้แก่ เงินทุนการศึกษา เงินพัฒนาสถานศึกษาในลักษณะต่างๆ ที่สามารถจะนำมาจัดซื้อจัดจ้างทำสิ่งของ หรือจัดสร้างสิ่งก่อสร้างต่างๆ และการใช้จ่าย เพื่อทำกิจกรรมหรือทำประโยชน์ทางการศึกษาให้มากขึ้น

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 61) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรการเงินของสถานศึกษา หมายถึง เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 19) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ การบริจาคช่วยเหลือให้นักเรียนที่ขาดแคลน การร่วมกันเป็นเจ้าของจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันของนักเรียน การร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ในโรงเรียน การบังคับเรียกเก็บเงินจากทุกครอบครัว การบริจาคเงินเป็นรายเดือนหรือบริจาคอาหาร และเครื่องอุปโภค/บริโภคอื่นๆ

อย่างต่อเนื่องการเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่ม และการเรียกเก็บภาษีการเรียกเก็บค่าบริการด้านสังคมจากผู้ใช้บริการ และเก็บเงินค่าเช่าทรัพย์สิน และการให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีกรณีร่วมบริจาค

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการเงิน หมายถึง เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น เงินกองทุนสถานศึกษา เงินรายได้อื่นๆ และทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้ของสถานศึกษา มาใช้สนับสนุนโครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ จัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง พัฒนาอาคารสถานที่ และช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้



ภาพที่ 2.2 ทรัพยากรการเงิน

## 2.2) ความสำคัญของทรัพยากรการเงิน

ทรัพยากรการเงินมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรการเงิน ไว้ดังนี้

ธรรมรส โชติกุญชร และจำรัส นองมาก (2545, น. 554-555) กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรการเงินไว้ดังนี้

1) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา สถานศึกษาแต่ละแห่งมีภารกิจที่ต้อง ดำเนินการมากมาย เช่น เรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการ หรืองานการเรียนการสอน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานธุรการและการเงิน งานสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนรวมทั้งงานโครงการพิเศษต่างๆ เป็นต้น งานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเงินอันเป็นทรัพยากรหลัก เพื่อสนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติโครงการหรือกิจกรรม เพื่อช่วยให้งานด้านต่างๆ บรรลุมากขึ้นน้อยแค่ไหน งบประมาณจึงเป็นปัจจัยให้ผู้บริหารปฏิบัติภารกิจให้สอดคล้องตามขอบข่ายงานที่กำหนดและในขณะเดียวกันจะได้ป้องกันการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็นของสถานศึกษาให้ลดน้อยลงได้อีกด้วย

2) ช่วยให้อาจจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็น คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในสถานศึกษาที่มีอยู่อย่างจำกัด อาจกล่าวได้ว่า ไม่มีสถานศึกษาใดที่มีทรัพยากรเพียงพอกับความต้องการทรัพยากร

ทุกอย่างที่สามารถสรรหามาได้เพื่อการดำเนินการต่างๆ ล้วนมีอย่างจำกัดทั้งสิ้น วิธีการของงบประมาณ จะเป็นเครื่องมือในการใช้จ่ายหรือจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีการวางแผนการใช้จ่ายทรัพยากร โดยเฉพาะเรื่องเงินให้สอดคล้องกับรายได้ว่าจะจัดขึ้นเพื่อการดำเนินงานด้านใด เท่าไรมีการจัดลำดับความสำคัญของงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ การกำหนดระดับ และปริมาณที่ควรจะใช้ รวมทั้งการติดตาม กำกับการปฏิบัติงานนั้น ๆ การดำเนินงาน ของสถานศึกษาจึงสามารถก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ภายใต้ภาวะทรัพยากรซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด

3) เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบดูแลการปฏิบัติงาน เนื่องจากงบประมาณได้ระบุงการใช้จ่ายเงินแต่ละงานหรือโครงการไว้ชัดเจนจึงสามารถตรวจสอบ ติดตามการดำเนินงานในแต่ละเรื่องได้ว่า ผลของงานที่ได้รับกับเงินที่ใช้จ่ายไปนั้นสอดคล้องกันมากน้อยแค่ไหน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ของเงินกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายและระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในแต่ละช่วงเวลา นอกจากนั้นผู้บริหารยังสามารถอาศัยงบประมาณเป็นเครื่องมือในการประสานแผนหรือโครงการต่างๆ ภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถช่วยกันทำงานสนองนโยบาย หรือ วัตถุประสงค์หลักร่วมกัน ไม่ขัดแย้งหรือต่างฝ่ายต่างทำไปพร้อมๆ กับการติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานย่อยภายในองค์กร

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 159-160) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรทางการเงิน ดังนี้

1) ช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จในงาน การกิจหลัก คือ งานด้านวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

2) เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา

3) ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพ ในกระบวนการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4) ช่วยจัดสรรทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้ง "ผลงานที่เกิดขึ้นมีประโยชน์สูงสุดและใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดจึงจะถือว่าเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5) ช่วยสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนโดยเน้นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ชุมชน สังคม เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการเงิน มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ช่วยให้สถานศึกษามีการดำเนินงานการวางแผน สนับสนุน ตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน ให้ประสบความสำเร็จในงานภารกิจหลักของสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ช่วยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้



### 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

#### 3.1) ความหมายทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ไว้ดังนี้  
นิคม ทาแดง (2545, น. 16-25) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์  
ในลักษณะ 2 ความหมาย ดังนี้

1) อุปกรณ์ หมายถึง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์  
เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องเล่นเทป เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพ

2) วัสดุ หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการดำเนินการออกแบบ และจัด  
บรรจุเนื้อหาสาระ เป็นระบบเพื่อการศึกษาและการแนะแนวเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งจะนำไปใช้ เช่น  
ภาพยนตร์ แผ่นโปรแกรมภาพสไลด์ เป็นต้น

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 160) ได้ให้ความหมาย วัสดุอุปกรณ์  
หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนรู้รวมทั้งครุภัณฑ์และเครื่องมือที่ต้องใช้ในการดำเนิน  
กิจกรรม ด้านการเรียนการสอน และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษา เช่น กระดาน ชอล์ก เอกสาร  
หุ่นจำลอง แผนภูมิ อุปกรณ์ทดลองทางวิทยาศาสตร์ เครื่องมือช่าง เป็นต้น ผู้ที่กำหนดวัสดุอุปกรณ์  
ทางการศึกษาจะเป็นครูและผู้บริหารสถานศึกษา และขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา  
สาระการเรียนรู้ กิจกรรมในการเรียนการสอน

นคร ตั้งคะพิภพ (2549, น. 42) ได้ให้ความหมาย วัสดุอุปกรณ์การระดม  
ทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ชิ้นส่วนต่างๆ ที่สามารถนำมาประกอบเป็นสิ่งของที่ใช้ได้  
และสิ่งของที่สามารถใช้ได้ทันทีเช่น สื่อการสอน คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ (2549, น. 15) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์  
ว่า หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในองค์กร

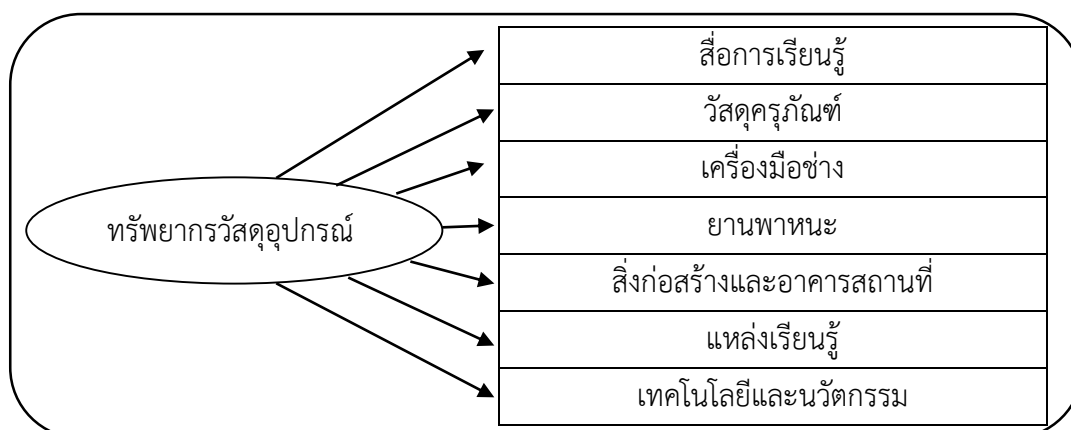
ขวัญชี ภังคานนท์ (2550, น. 3) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์  
ว่า หมายถึง วัสดุดิบและสิ่งของที่จัดหามาเพื่อใช้ในการดำเนินการผลิตหรือให้บริการลูกค้า

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 79) ได้ให้ความหมาย งานวัสดุอุปกรณ์และ  
สินทรัพย์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานทุกแห่ง ทั้งนี้เพราะวัสดุอุปกรณ์เป็นเครื่องมือ  
หรือเครื่องทุ่นแรงสำหรับโรงเรียน เป็นเครื่องใช้สำนักงาน ตลอดจนอุปกรณ์การสอน การจัดการด้าน  
วัสดุอุปกรณ์จึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียนเป็นอย่างมากเปรียบเสมือน กองทัพที่ต้องการ  
ทหารฝ่ายส่งกำลังบำรุงนั่นเอง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 11) ได้ให้ความหมาย  
ทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน สถานศึกษามีวิธีการระดมทรัพยากร ได้แก่ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อการ  
เรียน (เช่น หนังสือและเครื่องเขียน อุปกรณ์การเรียนต่างๆ) เครื่องแต่งกาย และวัสดุ ครุภัณฑ์และ  
สิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

สรุปได้ว่า ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือช่าง  
ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้จัดกิจกรรม  
การเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ อำนวยความสะดวก พัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน  
เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ





ภาพที่ 2.3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

### 3.2) ความสำคัญของทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

ชลिया ลิมปิยากร (2540, น. 52-53) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

1) ดึงดูดความสนใจผู้เรียน และให้ประสบการณ์ที่ตื่นตาตื่นใจ  
 2) เป็นรูปธรรม ทำให้เห็นภาพพจน์ต่างๆ ได้ง่าย  
 3) นำเหตุการณ์ที่อยู่ไกลมาศึกษาในชั้นเรียนได้ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

4) ทำให้จำองใ้ประสบการณ์ได้นาน  
 5) ใช้สอนข้อเท็จจริง ความเป็นเหตุเป็นผล เช่น การทดลอง วิทยาศาสตร์

6) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการเรียนการสอน  
 7) ช่วยให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้รวดเร็ว เช่น บทเรียน โปรแกรม เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545, น. 6-7) กล่าวถึง ความสำคัญของของทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ไว้ดังนี้

1) ช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นสิ่งที่กำลังเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นกระบวนการ

2) สร้างสภาพแวดล้อมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่น่าสนใจ และทำให้อุ้ยารู้สึกอยากเห็นมากขึ้น

3) ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้เรียน  
 4) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการใช้สื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อ

ค้นคว้าเพิ่มเติม

5) ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการค้นคว้าหาแหล่งข้อมูลต่างๆ  
กิดานันท์ มลิทอง (2548, น. 88) กล่าวถึง ความสำคัญของของทรัพยากร  
วัสดุอุปกรณ์ ที่จะเกิดกับผู้เรียนไว้ดังนี้

- 1) ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
- 2) ช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน
- 3) ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและยากต่อ  
ความเข้าใจ
- 4) ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น
- 5) สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้
- 6) การใช้วัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอนช่วยให้  
บรรยากาศ ในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น

7) เป็นการกระตุ้นให้ครูผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมผลิต  
วัสดุและเรื่องราว และเทคนิควิธีการใหม่ๆ เพื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ช่วย  
สถานศึกษามีการสำรวจ จัดหา มีส่วนร่วม บริจาค แลกเปลี่ยนการใช้ ประเมินการใช้ และการ  
ปรับปรุงทำให้ประสบความสำเร็จในทุกๆ ด้าน มีประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเรียนการสอน เกิดการ  
ถ่ายทอดความรู้ กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู  
บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

#### 4) ทรัพยากรบริหารจัดการ

##### 4.1) ความหมายทรัพยากรบริหารจัดการ

มีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ทรัพยากรบริหารจัดการ ไว้ดังนี้  
วิโรจน์ สารรัตน์ (2544, น. 6) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ  
หมายถึง การบริหารงาน จัดการใดที่องค์กรได้ใช้ทรัพยากร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการ  
จัดการเพื่อให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ มีการวางแผนการจัดองค์การ การจูงใจ  
การควบคุม และการกระทำที่ทำให้เกิดการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างมีระบบแบบแผน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545, น. 22) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ  
หมายถึง ชุดของหน้าที่ต่างๆ ที่ได้กำหนดทิศทางในการใช้ทรัพยากรทั้งหลาย อย่างมีประสิทธิภาพ  
และประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายขององค์กร

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2546, น. 102-103) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรการ  
บริหารจัดการว่า หมายถึง การวางแผนการศึกษา การจัดองค์การ การจัดงานและควบคุมให้ การ  
ทำงานเป็นไปตามที่กำหนด การสั่งการและการแก้ไขปรับปรุงงาน การจัดทำรายงานและการ จัดทำ  
งบประมาณ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, น. 33) ได้ให้  
ความหมาย การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาว่าเป็นการบริหารโดยใช้หลักหลักนิติธรรม  
หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม

ของตน และหลักความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

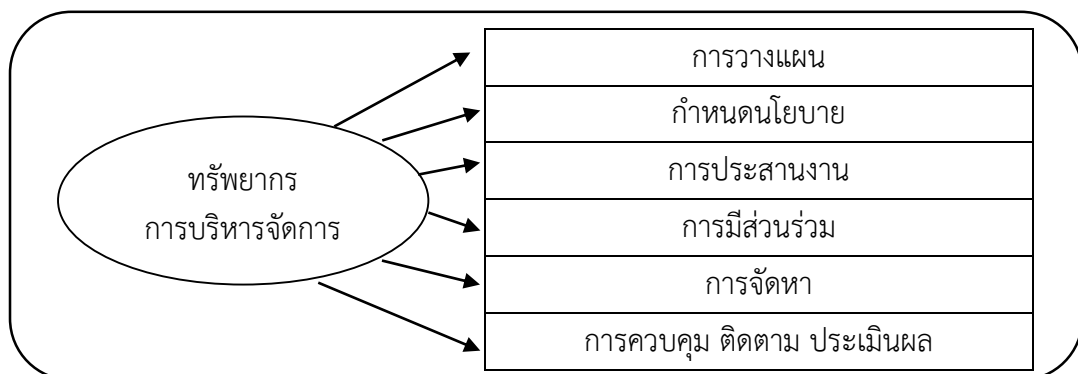
ยงยุทธ เกษสาคร (2548, น. 22) ได้ให้ความหมาย การจัดการว่า หมายถึง ความสามารถในการจัดการ การดำเนินการในการจัดสรร การพัฒนา การนำไปใช้อย่างหนึ่ง อย่างใด หรือทั้งหมดต่อทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรเหล่านั้น เอื้ออำนวยต่อทุกฝ่าย เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน

หวน พิณรุฬพันธ์ (2549, น. 17-18) ได้ให้ความหมาย ทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การกำหนดนโยบาย รวบรวม แสวงหาทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร การใช้ทรัพยากร และการประเมินผลการใช้ทรัพยากร

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 15) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ ทรัพยากรบริหาร สถานศึกษาตามกรอบแนวคิดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เน้นให้เป็นระบบที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและคล่องตัวในการบริหาร ทั้งบริหารการเงินและสินทรัพย์และบุคลากร โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำ แผนการหารายได้และแผนการใช้จ่ายเงิน มีการควบคุมดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 20) ได้ให้ความหมาย การบริหารจัดการ คือ วิธีการระดมทรัพยากรด้วยหลักและกระบวนการมีส่วนร่วมทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา 8 ขั้นตอนคือ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมชื่นชม

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผน กำหนดนโยบาย การประสานงาน การมีส่วนร่วม การจัดหา และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างคุ้มค่า ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างเพียงพอ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาสามารถดำเนินงานไปตามระเบียบแบบแผนของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ



ภาพที่ 2.4 ทรัพยากรการบริหารจัดการ

#### 4.2) ความสำคัญของทรัพยากรการบริหารจัดการ

ทรัพยากรการบริหารจัดการมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการการศึกษา ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของทรัพยากรการบริหารจัดการ ไว้ดังนี้

จันทรานี สงวนนาม (2545, น. 26) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรการบริหาร จัดการว่า มีความสำคัญต่อการอยู่รอดขององค์กร การเรียนรู้เรื่องการบริหารจัดการจะช่วยให้ องค์กร สามารถกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายของบุคลากรตลอดจนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

พะยอม วงศ์สารศรี (2552, น. 6) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรการบริหารจัดการไว้ดังนี้

1) ช่วยพัฒนาให้องค์กรเจริญเติบโต เพราะการบริหารทรัพยากรบุคคลเป็นสื่อกลาง ในการประสานงานกับแผนกต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีการให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้ามาทำงาน เมื่อองค์กรได้บุคคลที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ย่อมทำให้องค์กรเจริญเติบโตและ พัฒนารุดขึ้น

2) ช่วยให้บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานเกิดความจงรักภักดีต่อองค์กรที่ตนปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลผลิตขององค์กร

3) ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงแก่สังคมและประเทศชาติ ถ้ามีการบริหารจัดการที่ดีแล้วย่อมไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กรและผู้ปฏิบัติงานทำให้มีความเข้าใจ ที่ดีต่อกัน

สรุปได้ว่า ทรัพยากรการบริหารจัดการ มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา ช่วยให้ สถานศึกษาสามารถดำเนินงาน การวางแผน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ สนับสนุน การจัดหา การใช้ ควบคุมตรวจสอบ การติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข ทำให้ สถานศึกษาเกิดการพัฒนารุดและดำเนินงานไปอย่างราบรื่นตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

### 2.4 การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

#### 2.4.1 ความหมายการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2544, น. 16) ได้ให้ความหมาย การ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2547 – 2553 โดยเน้นการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาด้วยการพัฒนาการ มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2546, น. 143) ได้ให้ความหมาย การระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง การสรรหาบุคคล เงิน วัสดุสิ่งของ ข้อมูล สารสนเทศ และเทคโนโลยี ไปใช้ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 19-25) ได้ให้ความหมาย การระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานให้ได้มาซึ่งทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา ทั้งที่ เป็นเงินหรืองบประมาณ และสิ่งต่างๆ ที่ไม่ใช่เงินที่มีผลต่อการบริหารจัดการการศึกษา เช่น บุคคล/

ภูมิปัญญา องค์ความรู้ทางวิชาการ การบริหารจัดการเวลา เทคโนโลยีและนวัตกรรมสื่อการเรียน (เช่น หนังสือและเครื่องเขียน อุปกรณ์การเรียนต่างๆ) เครื่องแต่งกาย และวัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น วิธีการระดมทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ การบริจาคช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การร่วมกันเป็นเจ้าของจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันของนักเรียน การร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ในโรงเรียน การบังคับเรียกเก็บเงินจากทุกคนครบถ้วน การบริจาคเงินเป็นรายเดือนหรือบริจาคอาหาร และเครื่องอุปโภค/บริโภคอื่นๆ อย่างต่อเนื่องการเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่ม และการเรียกเก็บภาษีการเรียกเก็บค่าบริการด้านสังคมจากผู้ใช้บริการ และเก็บเงินค่าเช่าทรัพย์สิน และการให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีกรณีร่วมบริจาค สำหรับทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน สถานศึกษามีวิธีการระดมทรัพยากรฯ ได้แก่ การระดมบุคคล วิทยากรผู้รู้ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เครือข่ายครูภูมิปัญญา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และศิษย์เก่าเข้าร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แนวคิด ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียน การกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีจากผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายศิษย์เก่า

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานให้ได้มาซึ่งการแสวงหา การวางแผน การคัดเลือก การเชิญ ขอความร่วมมือ ประสานงาน จัดหา เสนอขอรวบรวม ร่วมบริจาค สรรวจ แลกเปลี่ยนการใช้ แจกจ่าย ปรับปรุง พัฒนา กำหนดนโยบาย มีส่วนร่วม ตรวจสอบ รายงานผล และการควบคุม ติดตาม ประเมินผลทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด

#### 2.4.2 กระบวนการและหลักการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงกระบวนการและหลักการบริหารทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ไว้ดังนี้  
ปราชญ์ ก้าวฉัญญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง (2542, น. 16-17) ได้ให้ความสำคัญกระบวนการบริหารโดยได้วิเคราะห์และประมวลกระบวนการบริหารออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1) การวางแผน ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารทุกประเภท ถ้าขาดการวางแผน กิจกรรมนั้น จะไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ การตัดสินใจสั่งการซึ่งเป็นหัวใจ สำคัญของกระบวนการบริหาร

2) การจัดองค์การ ทำให้เกิดความมีระบบระเบียบในการปฏิบัติงาน กำหนด อำนาจหน้าที่ และตำแหน่งต่างๆ อย่างชัดเจน

3) การอำนวยการ เป็นความสามารถในการจูงใจ การแก้ปัญหาในหน่วยงานเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

4) การควบคุม เป็นการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลและการแก้ไข

5) การจัดบุคลากรลงสู่หน่วยงาน เกี่ยวกับการสรรหา การบรรจุคนที่มีความคุณสมบัติเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่



จันทราณี สงวนนาม (2545, น. 21-22) กล่าวถึง ในกระบวนการบริหารที่สถานศึกษานำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษานั้นที่นิยมใน ปัจจุบันคือ กระบวนการบริหารตามแนวคิดของลูเธอร์ กุลิกและลินด์ล เออร์วิค (Luther Gulick and Lyndall Urwick) มาใช้ในการจัดองค์การทางราชการ โดยขยายกิจกรรม ทางการบริหารออกเป็น 7 ประการ ดังนี้

- 1) Planning หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้ บรรลุเป้าหมาย
- 2) Organizing หมายถึง การจัดองค์การ การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน การจัดสานบังคับบัญชา และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่
- 3) Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนา การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินงาน การพิจารณาความดีความชอบ การให้สวัสดิการและการให้พ้นจากงาน
- 4) Directing หมายถึง การอำนวยการ การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการ ควบคุมบังคับบัญชา
- 5) Coordination หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือเพื่อการดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน
- 6) Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน
- 7) Budgeting หมายถึง งบประมาณ การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้ การตรวจสอบด้านการเงิน

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547, น. 14-16) กล่าวถึง หลักในการบริหารทรัพยากรอย่างกว้างๆ โดยส่วนรวม 3 ประการคือ

- 1) หลักความเสมอภาคในการบริหารทรัพยากรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดสรรทรัพยากรนั้น จะต้องถือหลักนี้อย่างเคร่งครัด โดยที่ความเสมอภาคในที่นี้จะเน้นความเสมอภาคในด้านคุณภาพมากกว่าความเสมอภาคด้านโอกาส ความเสมอภาคในด้านคุณภาพเป็นการตอบคำถามว่า เราจะบริหารอย่างไรจึงจำทำให้หน่วยงานหรือองค์การและผู้รับ บริการจะได้รับบริการที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความเสมอภาคในแนวนราบ (Horizontal Equality) ได้แก่การที่นักเรียนกลุ่ม และภาวะเหมือนกันจะรับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน (Equal treatment of equals) และความเสมอภาคในแนวตั้ง (Vertical Equity) ได้แก่การกระทำกับนักเรียนที่ แตกต่างกันไป (Unequal treatment of unequal) การวัดความแตกต่างนั้น มงค์(Monk) ได้เสนอแนะว่าสามารถวัดได้สองแบบ คือแบบที่ 1 (Type I measure) และวัดแบบที่ 2 (Type II measure)

- 2) หลักประสิทธิภาพ ในการบริหารทรัพยากรสิ่งที่จะต้องคำนึงให้มากที่สุด ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัดได้แก่การมีประสิทธิภาพ ความมีประสิทธิภาพในการบริหารนี้ จะรวมทั้งประสิทธิภาพในการจัดการ ประสิทธิภาพในการใช้ เป็นต้น ผู้บริหารในฐานะที่ รับผิดชอบในการบริหารทรัพยากรทั้งปวง จะต้องพิจารณาหาแนวทางในการบริหารว่าใน ขณะที่เรามีทรัพยากรจำกัด

นั่นเราจะใช้ทรัพยากรอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด การใช้ ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพนี้จะรวมทรัพยากรทุกประเภททั้ง คน เงิน วัสดุ อาคารสถานที่ หรือแม่ที่ดิน

3) หลักประสิทธิผล หลักการดำเนินงานขององค์การหรือหน่วยงานก็คือการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานที่กำหนดไว้ การใช้หรือการบริหารทรัพยากรก็คือการพยายามสิ่งมาช่วยเหลือสนับสนุนให้การดำเนินงานของกิจกรรมต่างๆบรรลุเป้าหมาย งานบางงานของหน่วยงานต้องล้มเหลวเพราะขาดทรัพยากร ตัวอย่างในสถานศึกษา จะเห็นได้ชัดเจนเช่นโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนบางโรงเรียนประสบความสำเร็จ ค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารได้บริหารผู้รับผิดชอบไว้ โดยเฉพาะมีอุปกรณ์และวัสดุ ในการจัดทำเรียบร้อยและถูกต้องตามความต้องการ ในบางกรณีการดำเนินกิจกรรมบาง กิจกรรม ไม่สามารถจะบรรลุเป้าหมายได้เพราะขาดการจัดหาทรัพยากรมาให้ เนื่องจาก ผู้บริหารไม่มีทักษะในการบริหารทรัพยากร เกรงว่าเมื่อจัดหาทรัพยากรมาให้แล้วหน่วยงานจะเกิดการขาดทุน ทำให้เป้าหมายของหน่วยงานคลาดเคลื่อนไปไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2552, น. 219-220) กล่าวถึง การบริหารทรัพยากรจะเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญที่จะกระตุ้นให้สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการจัดการศึกษาจึงมีหลักการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาคือ หลักความเป็นธรรม (Equality) หลักความเสมอภาค (Equity) หลักประสิทธิภาพและหลักประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) หลักความพอเพียง (Adequacy) หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) หลักเสรีภาพ (Freedom of choice) และหลักการปฏิบัติจริง (Practicality) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเป็นบทบาทและภารกิจของ ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและแผนการกำหนดทรัพยากรที่ต้องการ การแสวงหาทรัพยากร การจัดสรรทรัพยากร การใช้ทรัพยากรและการประเมินผลการใช้การ บริหารทรัพยากรเพื่อให้ได้คุณภาพต้องอาศัยทรัพยากรทางการศึกษา โดยผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษา ภารกิจหลักของผู้บริหารคือ การแสวงหาทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรและภารกิจที่สำคัญ คือการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการลดค่าใช้จ่าย การกระจายอำนาจในการบริหาร การลดความซ้ำซ้อน การพัฒนาบุคลากร การจัดตั้งระบบข้อมูล ข่าวสารเพื่อการบริหารและการใช้ประโยชน์จากปัจจัยต่างๆ ให้เต็มที่

สรุปได้ว่า กระบวนการและหลักการบริหารทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษา จำเป็นจะต้องนำกระบวนการบริหารมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน การดำเนินงาน การมีส่วนร่วม การตรวจสอบ และการประเมินผล ด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

### 2.4.3 การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

ทรัพยากรมีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร ได้มีผู้กล่าวถึงการใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตัน (2534, น. 89) ได้เสนอรูปแบบการดำเนินงานในการใช้ทรัพยากรในชุมชนตามลักษณะของทรัพยากรดังนี้

- 1) ทรัพยากรมนุษย์ เช่น เปรินที่ปรึกษา เปรินวิทยากรช่วยสอน เป็นต้น
- 2) ทรัพยากรการเงิน เช่น การบริจาค สมทบเฉพาะเรื่อง ตั้งเป็นกองทุน
- 3) ทรัพยากรอุปกรณ์ เช่น การจัดนิทรรศการให้รู้ทั่วกัน การแลกเปลี่ยนกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนยืมใช้เป็นครั้งคราวการบริจาคให้โดยตรง
- 4) ทรัพยากรวัสดุ เช่น การใช้วัสดุเหลือใช้วัสดุสิ้นเปลือง การขอบริจาคการซื้อในราคาถูก เป็นต้น
- 5) ทรัพยากรอาคารสถานที่ เช่น การขอใช้อาคารสถานที่การให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง
- 6) ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การศึกษาธรรมชาติการเรียนรู้จากของจริงการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
- 7) ทรัพยากรเทคโนโลยีได้แก่การศึกษาความรู้ด้านเทคโนโลยี

จากสถานประกอบการ เช่น โรงงาน โรงเลื่อยโรงสีโรงงานอุตสาหกรรม เทคโนโลยีพื้นบ้านต่างๆ

สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ (2555, น. 19) ได้กล่าวถึงการใช้ทรัพยากรเป็นการดำเนินการตามแผนการหรือโครงการต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามผู้บริหารจะต้องมีแผนการใช้และควบคุมดูแลการใช้ทรัพยากรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ประหยัดและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 19) ได้กล่าวถึง วิธีการระดมทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ การบริจาคช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การร่วมกันเป็นเจ้าของจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันของนักเรียน การร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ในโรงเรียน การบังคับเรียกเก็บเงินจากทุกครอบครัว การบริจาคเงินเป็นรายเดือนหรือบริจาคอาหาร และเครื่องอุปโภค/บริโภคอื่นๆ อย่างต่อเนื่องการเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่ม และการเรียกเก็บภาษีการเรียกเก็บค่าบริการด้านสังคมจากผู้ใช้บริการ และเก็บเงินค่าเช่าทรัพย์สิน และการให้สิทธิในการลดหย่อนภาษีกรณีร่วมบริจาค สำหรับทรัพยากรที่ไม่ใช่ตัวเงิน สถานศึกษามีวิธีการระดมทรัพยากรฯ ได้แก่ การระดมบุคคล วิทยากรผู้รู้ ปรชาญชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เครือข่ายครูภูมิปัญญา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และศิษย์เก่าเข้าร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แนวคิด ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียน การกำหนดแผนและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และการขอรับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีจากผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายศิษย์เก่า

สรุปได้ว่า การใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา คือการดำเนินงานในการใช้ทรัพยากรรูปแบบต่างๆ ทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและสถานศึกษา

#### 2.4.4 แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา

ได้มีผู้กล่าวถึงแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ไว้ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544, น. 11) กล่าวว่า การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษานั้น แหล่งงบประมาณส่วนใหญ่มาจากงบประมาณแผ่นดินและบางส่วนมาจากการระดมต่างๆ ส่วนของ สังคมเพื่อจัดการศึกษาด้วยมาตรการต่างๆ ดังนี้

1) มาตรการด้านภาษี เป็นเครื่องมือในการระดมทรัพยากรและการลงทุน คือ การลดต้นทุน การระดมทุน ได้แก่ การลดหย่อน การยกเว้นภาษีโรงเรียนและที่ดินสำหรับสถานศึกษาเอกชน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสินค้านำเข้าเพื่อการศึกษา

2) การกันรายได้จากการเก็บภาษีมาใช้เพื่อการศึกษา ได้แก่ การเก็บภาษีมรดก โดยกำหนดมูลค่าขั้นต่ำของมรดกที่จะเก็บและให้กันรายได้จากภาษีดังกล่าวมาใช้เพื่อการศึกษา

3) การสนับสนุนให้มีการบริจาคเพื่อการศึกษาเป็นรายการหักลดหย่อนภาษีเงินได้ แยกต่างหากจากรายการลดหย่อนภาษีการรับมรดกที่บริจาคเพื่อการศึกษา

4) การยกเว้นค่าธรรมเนียมการโอบอสังหาริมทรัพย์ที่บริจาคเพื่อการศึกษา หากมีการจัดเก็บภาษีมรดกให้ยกเว้นการรับมรดกที่บริจาคเพื่อการศึกษา

5) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่าย กำหนดให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษา มีส่วนร่วมในการรับภาระค่าใช้จ่ายสูงขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ของต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา

6) การให้สถานศึกษามีอิสรภาพในการใช้จ่ายทรัพย์สินของสถานศึกษา ได้แก่ รายได้ และผลประโยชน์ของโรงเรียนและบุคลากร

7) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ได้แก่ การทำแผนที่การศึกษา การกำหนดขนาดและรูปแบบที่เหมาะสมของสถานศึกษา การกำหนดขนาดและอัตรากำลังครู ในสถานศึกษาการจัดให้มีมาตรฐานการจัดการทางการเงิน

8) การระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ได้แก่ การออกพันธบัตรการศึกษา ออกสลากกินแบ่ง รัฐบาล เพื่อนำรายได้มาใช้สำหรับการศึกษา การสนับสนุนให้สถานศึกษามีเงินทุนระยะยาว โดยการนำงบประมาณเหลือจ่ายเข้าเป็นทุนสะสมของสถานศึกษา โดยไม่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง การกำหนดอัตราค่าสาธารณูปโภคสำหรับการบริการทางการศึกษาในอัตราพิเศษ เป็นต้น

ทัศนีย์ ลักษณะวิชช (2545, น. 135-137) ได้กล่าวถึงการระดมทรัพยากรด้านงบประมาณเพื่อการบริหารการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

1) การติดต่อส่วนตัว เป็นวิธีการที่นิยมกันมากที่สุดเพราะง่ายและอาศัยความสัมพันธ์ ส่วนตัวระหว่างเพื่อน เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน ญาติ ซึ่งสามารถอธิบายวัตถุประสงค์ได้อย่างง่าย และเป็นวิธีการเข้าถึงที่ดี

2) การขอบริจาคตามบ้าน เป็นวิธีการทุนแบบไปเยี่ยมบ้านโดยส่วนตัว เพื่อสามารถอธิบายให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการขอบริจาคเป็นวิธีการดั้งเดิมที่ทำกันมานานแล้ว

3) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี เป็นวิธีการที่หน่วยงานจัดส่งบุคคลเข้าไปติดต่อประสานงาน กับหัวหน้าครอบครัวในชุมชนหนึ่งเพื่ออธิบายโครงการ กิจกรรมที่จัดทำขึ้น และมีการกำหนดวันขอรับเงินบริจาคที่แน่นอน

4) การจัดงานเลี้ยงอาหารค่ำและงานสังสรรค์ เป็นวิธีการหาทุนที่น่าสนใจและพึงพอใจมาก มีมีกิจกรรมประกอบต่างๆ ที่สนุกสนานและสนองความต้องการของผู้ร่วมงานมักเป็นในรูปแบบการดื่มน้ำชา การรับประทานอาหารร่วมกัน การแสดงละครและดนตรี

5) การขายบัตรงานบันเทิง คนโดยส่วนใหญ่มักจะคิดถึงผลประโยชน์ที่ได้รับกลับคืน การขายบัตรจึงต้องคำนึงถึงความต้องการของมนุษย์ด้วย เช่น จัดฉายภาพยนตร์การ แสดงดนตรี

6) การรวบรวมขายของเก่า เป็นอีกวิธีหนึ่งของการหาทุน เช่น การขายขวด กระป๋อง เสื้อผ้า เป็นต้น

7) การขายของที่ระลึก เป็นการระดมทุนโดยการขายของที่ระลึก เช่น เหรียญ ธง รูปภาพ ดอกไม้ สติกเกอร์ เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2545, น. 19 -20) ได้กล่าวถึง การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน ภาคเอกชน ชุมชน วิชาการ องค์กรวิชาชีพ ตลอดจนประชาสังคมในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาความสัมพันธ์และการสร้างเครือข่ายกับต่างประเทศเพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาสู่ความเป็นสากล

2) ส่งเสริมให้ความรู้และจัดแหล่งการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่ประชาชนอย่างเพียงพอและกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างความคิดอย่างมีเหตุผล และสามารถนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้อย่างสมดุลในวิถีชีวิต

3) สนับสนุนให้ชุมชนในท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและดูแล เด็กปฐมวัย และผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินงานการจัดบริการสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 6) กำหนดในมาตรา 58 มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณการเงิน และทรัพย์สินทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา ดังนี้

1) ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสมทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริม และให้แรงจูงใจในการระดม



ทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 114) กล่าวว่าในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพควรมีการจัดระบบให้ชัดเจนดังต่อไปนี้

1) เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างงบประมาณกับการบริหารและการจัดการศึกษา โดยจะต้องนำสิ่งที่สถานศึกษากำหนดไว้ทั้งเรื่องวิสัยทัศน์ นโยบาย แผน และ การประเมินผลของสถานศึกษามาเป็นตัวตั้ง และนำทรัพยากรหรืองบประมาณเข้ามาเป็นตัวสนับสนุนก็มี โอกาสที่จะบริหารงบประมาณให้ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

2) กำหนดความจำเป็นของหมวดรายจ่าย “การลงทุน” ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยจัดลำดับความสำคัญของหมวดรายจ่ายและสัดส่วนของงบประมาณระหว่าง หมวดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

3) ระบบบัญชีของสถานศึกษา โรงเรียนต้องเลือกระบบบัญชีที่ดีที่สุดสำหรับ แสดงเงินงบประมาณที่ได้มาสามารถสะท้อนถึงต้นทุนการจัดการศึกษาและสะดวกต่อการ ใช้สอย

4) การเงินและการพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้างจำเป็นต้องทำอย่างเป็นระบบและมีหลักฐาน ชัดเจน ถ้าดูแลไม่ดีอาจจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ฉะนั้นเรื่องการเงิน บัญชีและพัสดุนั้น ถ้า สถานศึกษาสามารถหาบุคลากรมืออาชีพเข้ามาทำงานเรื่องนี้โดยเฉพาะไม่จำเป็นต้องให้ครูมาทำงาน ในด้านนี้ เพื่อให้ครูมีเวลาปฏิบัติการสอนได้เต็มที่และปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังครูก็จะลดลงไป

สรุปได้ว่า แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินงาน รวบรวม แสวงหาทรัพยากรบุคคล การเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการเพื่อนำมาปรับปรุง และพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีการวางแผน การสร้างเครือข่ายการศึกษา การมีส่วนร่วม ซึ่งจะมี การสานสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเข้าถึงแหล่งทรัพยากร ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามบริบทของสถานศึกษาในแต่ละชุมชนตามความเหมาะสมต่อไป

## 2.5 แนวทางการพัฒนา

### 2.5.1 ความหมายของแนวทาง

แนวทางเป็นหลักในการพัฒนา ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้ให้ความหมาย แนวทาง หมายถึง ทาง ปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร (2564) ได้ให้ความหมาย แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่ควรทำ

พจนานุกรมแปล ไทย-อังกฤษ LEXITRON (2564) ได้ให้ความหมาย แนวทาง หมายถึง ครรลอง หนทาง วิถีทาง หรือทาง

สรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่ควรทำหรือที่วางไว้เป็นแนวทาง

## 2.5.2 ความหมายของการพัฒนา

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนา ไว้ดังนี้

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2534, น. 91-92) ในทางการวางแผน การพัฒนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการชักชวนการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจัง เป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกันเป็นวงจร โดยไม่มีการสิ้นสุด

สนธยา พลศรี (2547, น. 2) การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตองงาม และดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2547, น. 3) กล่าวว่าการพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง

สรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น

## 2.5.3 ลักษณะสำคัญของการพัฒนา

สนธยา พลศรี (2547, น. 5-6) อธิบายไว้ ดังนี้

1) เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ เช่น ด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นหรือให้มีความเหมาะสม อันเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในด้าน ในด้านหนึ่งเพียงด้านเดียวเท่านั้น หรืออาจจะเรียกได้ว่าต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งเป็น ลักษณะตามความหมายทางด้านพัฒนาบริหารศาสตร์

2) มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนและอย่างต่อเนื่องกัน โดยแต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับไม่สามารถข้ามขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งได้

3) มีลักษณะเป็นพลวัต คือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาไม่หยุดนิ่ง แต่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจะเป็นแบบรวดเร็วหรือช้าๆ ปริมาณมากหรือน้อยก็ได้

4) เป็นแผนโครงการ คือเกิดขึ้นจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าว่าจะเปลี่ยนแปลงใคร ด้านใด ด้วยวิธีการใด เมื่อไร ใช้งบประมาณเท่าใด ใครรับผิดชอบ เป็นต้น ไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยไม่มีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า

5) เป็นวิธีการ การพัฒนาเป็นมรรควิธีหรือกลวิธีที่นำมาใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามเป้าหมายที่กำหนด เช่น การพัฒนาสังคม การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง การพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาชุมชน ต่างก็เป็นวิธีการพัฒนาแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง

6) เป็นปฏิบัติการ คือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ไม่เป็นเพียงแนวความคิดหรือเป็นเพียงรายละเอียดของแผนและโครงการเท่านั้น เพราะการพัฒนาเป็นวิธีการที่ต้องนำมาใช้ปฏิบัติจริงจึงจะ เกิดผลตามที่ต้องการ

7) เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เพื่อประโยชน์ของมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์โลกประเภทเดียวที่สามารถจัดทำแผนโครงการ คิดค้นวิธีการในการที่จะพัฒนาตนเองและสิ่งต่างๆ ได้ การเปลี่ยนแปลงใดๆ ก็ตาม ถ้าไม่ได้เกิดจากการกระทำของมนุษย์แล้วจะไม่ใช่การพัฒนา แม้ว่าจะมีลักษณะอื่นๆ เหมือนกับการพัฒนาก็ตาม

8) ผลที่เกิดขึ้นมีความเหมาะสมหรือพึงพอใจ ทำให้มนุษย์และสังคมมีความสุขเพราะการพัฒนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั่นเอง

9) มีเกณฑ์หรือเครื่องชี้วัด คือสามารถบอกได้ว่าลักษณะที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นการพัฒนาหรือไม่ ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายวิธี เช่น เปรียบเทียบกับสภาพเดิมก่อนที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลง กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการชี้วัดในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านคุณภาพปริมาณ สิ่งแวดล้อม ความคงทนถาวร การประเมินผลจากผู้ที่เกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสมหรือพึงพอใจหรือไม่และระดับใด เป็นต้น

10) สามารถเปลี่ยนแปลงได้ การพัฒนานอกจากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมนุษย์สังคมและสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกันมนุษย์แล้ว รูปแบบ กระบวนการและวิธีการพัฒนายังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากมนุษย์และสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการพัฒนา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นด้วยการพัฒนาใหม่ๆ จึงเกิดขึ้นอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนา หมายถึง วิธีการปฏิบัติที่ควรทำให้การดำเนินงานเกิดการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

## 2.6 การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)

### 2.6.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายไว้ของการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้ Kaufman, Rojas และ Mayer (1993, pp. 49-50) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่ใช้เพื่อกำหนดช่องว่างระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับความต้องการ โดยมีการเรียงลำดับความสำคัญ (priority order) ของผลที่ได้ ซึ่งเป็นความต้องการจำเป็นเพื่อเลือกความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญที่สุด

สุวิมล ว่องวานิช (2548, น. 43) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้น (what is) กับสภาพที่ ควรจะเป็น (what should be) โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาหรือการเปลี่ยนแปลงผลที่เกิดขึ้นปลายทาง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการเปลี่ยนแปลงทางบวก

สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น คือกระบวนการดำเนินงานวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อบรรลุเป้าหมาย จึงทำให้เกิดการใช้เทคนิค วิธีการ สำหรับเป็นแนวทางในการตัดสินใจแก้ปัญหาและกำหนดจุดประสงค์ในการทำงานเพื่อการพัฒนาที่ถูกทาง เพื่อวิเคราะห์ปัญหาหรือความต้องการจำเป็น ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างผลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันกับผลที่ควรจะเป็น และทำการ

เรียงลำดับความสำคัญ เพื่อหาความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญสำหรับเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่อไป

## 2.6.2 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

นักวิชาการได้สังเคราะห์ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ดังนี้

สุวิมล ว่องวาณิช (2548 น. 45) ได้สังเคราะห์ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) ระยะที่หนึ่ง เป็นระยะก่อนการประเมินประกอบด้วยขั้นการเตรียมการ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น กำหนดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์จากผลการประเมินความต้องการจำเป็น กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น และขั้นตอนการออกแบบการประเมิน เกี่ยวข้องกับการกำหนดนิยามประเภท ขอบข่ายของการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนการดำเนินงานด้านทรัพยากร ค่าใช้จ่าย และเวลาในการดำเนินงาน

2) ระยะที่สองเป็นระยะระหว่างประเมินมีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็น และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นก่อนหลัง ชั้นแรกและวิเคราะห์หาสาเหตุของความต้องการจำเป็น

3) ระยะที่สาม ระยะหลังการประเมิน มีการนำผลไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน การเสนอผลหรือรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแนวทางการแก้ไขเพื่อขจัดปัญหาที่เกิดจากความต้องการจำเป็น ในขั้นของการนำผลไปใช้นี้ ต้องวางแผนว่าจะนำแนวทางที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์

สุวิมล ว่องวาณิช (2548, น. 46) กล่าวถึงกระบวนการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) 2) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (needs analysis) เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ และ 3) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (needs solution) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) คือขั้นตอนที่ระบุสภาพความแตกต่างระหว่าง การกำหนดสิ่งที่มุ่งหวัง (importance: 1) และสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (Degree of success: D) ที่ได้จากการจัดลำดับความสำคัญแล้ว

2) การวิเคราะห์หาสาเหตุความต้องการจำเป็น (needs analysis) คือขั้นตอนการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็น

3) การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (needs solution) คือขั้นตอนที่ขจัดความต้องการจำเป็นให้หมดไป โดยมีการตัดสินใจเพื่อสรุปขั้นสุดท้ายว่าทางเลือกใดที่สมควรนำไปปฏิบัติมากที่สุดขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นทุกขั้นตอนจะต้องนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนเพื่อหาความต้องการจำเป็นที่แท้จริงทุกครั้ง

### 2.6.3 การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

นักวิชาการได้จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ดังนี้

สุวิมล ว่องวานิช (2548, น. 47) กล่าวว่า การจัดลำดับความสำคัญ (priority setting) ของปัญหาหรือความต้องการจำเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมากในกระบวนการกำหนดความต้องการจำเป็น การระบุความต้องการจำเป็น การวิเคราะห์สาเหตุ และการกำหนดแนวทางการแก้ไข ปัญหา โดยไม่จัดเรียงลำดับความสำคัญ ถือว่ายังทำการประเมินความต้องการจำเป็นไม่ครบถ้วน ดังนั้นการจัดลำดับความสำคัญทำให้การประเมินความต้องการจำเป็นมีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์หาสาเหตุและวิธีการแก้ไขต่อไป

การจัดลำดับความสำคัญจะช่วยให้ผู้ประเมินความต้องการจำเป็นทราบถึงความต้องการจำเป็นหรือปัญหาที่แท้จริงที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนก่อนปัญหาอื่น ซึ่งวิธีที่ใช้จัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน ผู้ประเมินจะต้องเลือกใช้และดำเนินการด้วยความระมัดระวังภายในระยะเวลาและทรัพยากรที่จำกัด (Bosin, 1992 อ้างถึงใน ปิยะมาภรณ์ ไชคอวยชัย, 2540)

การจัดเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็น มีหลายวิธี (Witkin, 1984 อ้างถึงใน สุวิมล ว่องวานิช, 2541) กล่าวว่า การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่เป็นที่นิยมใช้กันมาก คือ การจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ได้จากการสำรวจและแบ่งวิธีการตามลักษณะข้อมูลที่ได้มาเป็น 2 กลุ่ม คือ ข้อมูลจากการตอบสนองเดี่ยว (Single-response) และข้อมูลจากการตอบสนองคู่ (duct-response)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index ( $PNI_{Modified}$ ) ซึ่งสูตรนี้ นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช ได้ปรับปรุงจาก วิธี Priority Needs Index (PNI) โดยการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่คาดหวัง (I) กับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับของสภาพที่เป็นจริง เพื่อให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (สุวิมล ว่องวานิช, 2548) ซึ่งสูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ	PNI	หมายถึง	ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority needs Index)
	I	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น (Importance)
	D	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง (Degree of success)

วิธี  $PNI_{Modified}$  มีข้อดีคือ คำนวณง่าย ให้ข้อสรุปที่ดี และเมื่อถ่วงน้ำหนักจะทำให้ได้ความแตกต่างที่ชัดเจนขึ้น ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือ ข้อตกลงเบื้องต้นเป็น interval scale ที่ไม่ค่อยเหมาะสมและเป็นการพิจารณาแยกกันระหว่างสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวังผลต่างที่มีค่าเท่ากันในระดับต่างกับระดับสูงยากในการจัดเรียงลำดับ



## 2.7 บริบทสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

### 2.7.1 สภาพทั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตั้งอยู่เลขที่ 354 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวขวาง อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม บนที่ราบสูงโคราชเป็นพื้นที่กึ่งกลางภาคอีสาน เรียกว่า สะดืออีสาน อยู่ห่างทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม ประมาณ 28 กิโลเมตร อำเภอโกสุมพิสัยมีพื้นที่จำนวน 827.876 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีพื้นที่ครอบคลุม 4 อำเภอ 34 ตำบล 479 หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเขียงยืน และอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอกันทรวิชัย และอำเภอเมืองมหาสารคาม
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอบรบือ อำเภอกุดรัง จังหวัดมหาสารคาม
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอบ้านแฮด และอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จัดตั้งขึ้นตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 จัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตาม โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตาม นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเขียงยืน อำเภอกุดรัง และอำเภอชื่นชม โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 จำนวน 145 โรงเรียน มีดังนี้

- 1) เปิดสอนก่อนระดับประถมศึกษาถึงประถมศึกษา จำนวน 114 โรงเรียน
- 2) เปิดสอนก่อนระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 35 โรงเรียน

### 2.7.2 สภาพการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ.2560 ประกาศ ณ วันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2560 ข้อ 5 ให้สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมาย วาดวยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ และมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1) จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้องกับ นโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น

- 2) วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
- 3) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 4) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
- 5) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 6) ประสานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 7) จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 8) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานศึกษา ประชารัฐ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
- 9) ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
- 10) ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน ด้านการศึกษา
- 11) ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 12) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

### 2.7.3 สภาพปัญหาการระดมทรัพยากร

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 145 โรงเรียนจัดการศึกษา 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน อำเภอกุดรัง และอำเภอชื่นชม ประสบปัญหาสำคัญในการบริหารจัดการโรงเรียนเป็น ปัญหาเนื่องจากการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติมาจากส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจการตัดสินใจการมีส่วนร่วมของชุมชนมีน้อยมากโรงเรียนต้องรอรับการจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางในทุกด้าน จึงทำให้การบริหารจัดการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร คือทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาด้านบุคคล ด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ ที่เป็นตัวขับเคลื่อนในการบริหารงานของสถานศึกษาที่ไม่เพียงพอ ขาดความเหมาะสมและยังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ซึ่งเป็น

ปัญหาพื้นฐานที่สอดคล้องกับปัญหาในระดับชาติ เนื่องจากโรงเรียนไม่สามารถระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก โดยพบว่าผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การทำนา ทำไร่ ทำสวน ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน อีกทั้งเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนได้มีการคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ และขนาดของโรงเรียนก็เป็นเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการพิจารณาจัดสรรบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ทำให้โรงเรียนแต่ละขนาด ได้รับการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป

## 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

อำพล รวากลาง (2555, น. 245-252 ) ได้ศึกษาแนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยา เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 14 แห่ง โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะคือ ระยะแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ระยะที่สอง เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็ก จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเป็นความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการระดมทรัพยากรแหล่งเรียนรู้มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด และน้อยที่สุดคือด้านทรัพยากรที่ดินและสิ่งก่อสร้าง 2) ปัญหาการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีและด้านที่พบน้อยที่สุดคือด้านทรัพยากรบุคคล 3) แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กด้านทรัพยากรเงินทุน ด้านทรัพยากรบุคคล ด้านวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีด้านที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ด้านแหล่งเรียนรู้สรุปได้ดังนี้คือ (1) โรงเรียนควรมีการประชุมวางแผนร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (2) โรงเรียนควรมีการจัดทำโครงการร่วมกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (3) โรงเรียนควรสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งช่วยสนับสนุนในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (4) โรงเรียนควรมีการขอความร่วมมือ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (5) โรงเรียนควรมีกิจกรรมหรือวิธีการที่หลากหลายในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานรัฐบาล บุคคล ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน

ศาสนา และสถานประกอบการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา (6) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ผลงานของครูและนักเรียนและควรมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างความศรัทธาและความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

สังเวียน มาลาทอง (2556, น. 60-65) ได้ศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, เขต 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 332 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรสารสนเทศ ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรบุคคล ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบ สภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทิพมณฑา ทนุการ (2558, น. 27-47) ได้ศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ขนาดของสถานศึกษา ทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา และระยะเวลาการก่อตั้งสถานศึกษา และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 347 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทรัพยากรด้านเงินทุน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทรัพยากรด้านกายภาพ 2) การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ทำเลที่ตั้ง และระยะเวลาในการก่อตั้ง มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพส่วนบุคคลไม่มีความแตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้ (1) ทรัพยากรด้านเงินทุน พบว่า สถานศึกษาควรดำเนินการสำรวจความขาดแคลนและความด้อยโอกาสของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารที่มีวัตถุประสงค์ให้จัดตั้งกองทุน เขียนโครงการสนับสนุนและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนรวมทั้งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาจากเงินที่ผู้บริจาคมีวัตถุประสงค์ให้จัดตั้ง (2) ทรัพยากรด้านกายภาพ พบว่า สถานศึกษาควรดำเนินการเสนอความต้องการความจำเป็นและ

ความสำคัญของการเพิ่มเติมหรือปรับปรุงที่ดินและสิ่งก่อสร้างรวมถึงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาแก่ คณะกรรมการสถานศึกษา มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ใน ชุมชนเดียวกัน เพื่อพัฒนาที่ดินและสิ่งก่อสร้างรวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

(3) ทรัพยากรด้านบุคคล พบว่า สถานศึกษาควรประชุมครูผู้ปกครอง เสนอนโยบายสรรหาครูภูมิ ปัญญาท้องถิ่นโดยแจ้งให้ผู้ปกครองเข้าใจ ยอมรับเห็นคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของครูภูมิ ปัญญา ควรสรรหาครูภูมิปัญญาที่มีความรู้ตรงกับความต้องการของเศรษฐกิจในท้องถิ่นและควรจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) ทรัพยากรด้าน แหล่งเรียนรู้พบว่า สถานศึกษาควรดำเนินการศึกษาหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อ จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน หาข้อมูลแหล่งเรียนรู้จากหน่วย งานต่าง ๆ รวมทั้งประสานสถานประกอบการที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียน จัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยสำรวจความต้องการและความ จำเป็นของผู้เรียน

วิษัญญา สว่างใจ (2558, น. 128-136) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ของสถานศึกษา ในเขตอำเภอปลาปากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตอำเภอ ปลาปากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และ 2) เปรียบเทียบการ บริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตอำเภอปลาปากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 331 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 58 คนและครูผู้สอน จำนวน 273 คน ได้มา โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.35-0.92 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับมาก พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านบุคลากร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ 2) จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและด้านบุคลากร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภิญญา เทียนขาว (2558, น. 52-62) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 32 คน ครูผู้สอน จำนวน 133 คน รวม 165 คน โดยใช้แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ผล การวิจัยพบว่า พบว่าการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านทรัพยากรการจัดการ อยู่ในระดับมาก ทรัพยากรด้านการเงินและทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการ



ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษาและประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เบญจภา เบญจธรรมธร (2562, น. 47-66) ได้ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุราษฎร์ธานีเขต3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูป Krejcie & Morgan และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิได้แก่ ผู้บริหาร 14 คน ครู 220 คน รวม 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเป็นแบบสอบถามโดยมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุราษฎร์ธานีเขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุราษฎร์ธานีเขต 3 จำแนกตามสถานภาพ และวุฒิทางการศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า (1) ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลควรมีการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง จัดการอบรมให้บุคลากรตามนโยบาย และมีการวางแผนอัตรากำลังล่วงหน้า 10 ปีตามนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด (2) ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณควรมีการกำหนดแนวทางในการใช้งบประมาณ โดยยึดระเบียบ กฎหมายควบคู่กับระบบการบริหารการเงิน การบัญชีและมีการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ (3) ด้านการบริหารทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ควรมีการดำเนินการจัดสรรให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษา แต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดทำทะเบียนวัสดุ การเบิกจ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ (4) ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ควรมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ วางแผน สำรวจ วิเคราะห์ความเพียงพอของอาคารสถานที่ที่มีการปรับปรุงซ่อมแซมเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

## 2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Malunga Syacumpi (2012) ได้ศึกษาการระดมทุนทรัพยากรและการระดมทุนในโรงเรียนขั้นพื้นฐาน การศึกษาครั้งนี้สำรวจช่วงของการระดมทุนและกิจกรรมการระดมทุนของโรงเรียนขั้นพื้นฐาน วิธีการที่โรงเรียนขั้นพื้นฐานกำลังระดมทุนและวิธีการใช้เงินเหล่านี้ขึ้นอยู่กับตัวอย่างของ 30 โรงเรียนขั้นพื้นฐานดำเนินการวิจัยผ่านแบบสอบถามกับครูใหญ่และนักบัญชีโรงเรียน รวมถึงการสัมภาษณ์ที่ดำเนินการในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ผลการวิจัยหลัก พบว่า 1) โรงเรียน

ต้องเผชิญกับข้อจำกัด ด้านโครงสร้างที่สำคัญโดยมีชนกลุ่มน้อยที่ขาดการเข้าถึงน้ำสะอาดและปลอดภัยและไม่เชื่อมต่อกับกริดไฟฟ้า 2) เงินทุนไหลจากรัฐบาลไม่เพียงพอและไม่แน่นอน โดยเฉลี่ยแล้วโรงเรียนจะได้รับเพียง 10-15% ของจำนวนเงินในงบประมาณที่พวกเขาส่งและบางคนรอเพียงหนึ่งปีเพื่อรับ 3) เพียง 29% ของโรงเรียนที่สำรวจอ้างถึงรัฐบาลเป็นแหล่งเงินทุนหลักของพวกเขาอาศัยแหล่งอื่น ๆ อย่างมากในการจัดการความต้องการในการดำเนินงานประจำวันและภาระผูกพันทางการเงินของพวกเขา ค่าธรรมเนียมผู้ใช้เกรด 8 และ 9 เป็นแหล่งเงินทุนที่ใหญ่ที่สุดตามด้วยการมีส่วนร่วมของ PTA 4) ค่าธรรมเนียม PTA จะถูกเรียกเก็บโดยโรงเรียนส่วนใหญ่ซึ่งใช้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ที่หลากหลายการฟื้นฟูสมรรถภาพและการบำรุงรักษาโรงเรียนที่โดดเด่นที่สุด การรวบรวมค่าธรรมเนียม PTA อาจเป็นเรื่องยากเนื่องจากผู้ปกครองรักษาการศึกษาที่นั่นไว้ได้ฟรี 5) โรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการระดมทุนโดยตรงซึ่งที่สำคัญที่สุดคือวันพลเรือน/อาชีพหน่วยการผลิตทางการเกษตรร้านค้าหักและการเช่าห้อง 6) แม้ว่าจะไม่ได้จัดเป็นกิจกรรมระดมทุนอย่างเคร่งครัด ค่าธรรมเนียมผู้ใช้เกรด 8 และ 9 เป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญมากสำหรับโรงเรียน การยกเลิกค่าธรรมเนียมดังกล่าวเมื่อเร็วๆ นี้จะมีผลกระทบที่ไกลออกไปสำหรับโรงเรียน 7) เป็นการยากที่จะประเมินว่าการระดมทุนสนับสนุนเงินทุนของรัฐบาลเท่าไรเนื่องจากการเก็บบันทึกทางการเงินของโรงเรียนนั้นยุ่งยาก เป็นที่ชัดเจนว่าการรวมกันของการระดมทุนทั้งหมดสามารถมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญ สถานะทางการเงินของโรงเรียนถ้าจัดการอย่างมีกลยุทธ์ อย่างไรก็ตาม จากผู้ตอบแบบสอบถามทั่วไปที่โรงเรียนต้องไม่มีส่วนร่วมในการระดมทุนเป็นแหล่งสำคัญ แต่เป็นตัวเสริมสำหรับการระดมทุนของรัฐบาล การวางแผนการดำเนินการและการจัดการกิจกรรมการระดมทุนต้องใช้เวลาและความพยายามมากซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายในการจัดส่งบริการที่มีคุณภาพ นอกจากนี้โรงเรียนในชนบทยังรู้สึกว่าการระดมทุนนั้นไร้ประโยชน์เนื่องจากถูกล้อมรอบชุมชนที่แทบจะไม่สามารถจ่ายได้แม้แต่จำนวนน้อยที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการระดมทุน

Nyakiti, Samuel Okoth (2014) ได้ศึกษาการประเมินประสิทธิผลของการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรของโรงเรียนประถมของรัฐในเขตย่อย Nyakach เขต Kisumu ประเทศเคนยา มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอยู่ในการเพิ่มการจัดหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการเพิ่มการจัดหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรและกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพิ่มการจัดหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรการศึกษาพบว่า ครูใหญ่ระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการการเงินของโรงเรียนและสิ่งนี้มีอิทธิพลเชิงลบต่อความสามารถของครูใหญ่ในการจัดการกองทุนโรงเรียน หนังสือเรียนและครูมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนที่ไม่เพียงพอขาดเฟอร์นิเจอร์ที่เพียงพอการสุขาภิบาลที่ไม่เพียงพอสำหรับเด็กชายและเด็กหญิงชุดปฐมพยาบาลและบ้านพักครูไม่เพียงพอ ในที่สุดการฝึกอบรมที่ไม่เพียงพอในการจัดการทางการเงินความรับผิดชอบความโปร่งใสการเข้าถึงและการกำกับดูแลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีประสิทธิผล เขาเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพียงไม่กี่คนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีสหภาพครูเช่น KUPPET และ KNUT ซึ่งเป็นองค์กรในชุมชน กลุ่มช่วยเหลือตนเองในพื้นที่ใกล้เคียงและภาคประชา

สังคมที่ขาดแคลนอย่างสิ้นเชิงใน Nyakach Sub County การศึกษาแนะนำว่าโรงเรียนควรสนับสนุนกิจกรรมความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น เช่น การพูดคุยสร้างแรงบันดาลใจจูงวันบริจาค พิธีหาทุนและสมาคมศิษย์เก่าเพื่อเพิ่มการจัดการหาเงินทุนและการระดมทรัพยากรในโรงเรียนประถมของรัฐ

Ashenafi Gezu (2018) ได้ศึกษาการเป็นผู้นำในการระดมทรัพยากรของโรงเรียนมัธยมวัดอุประสงค์ของการศึกษารัฐบาลครั้งนี้คือการเป็นผู้นำในการระดมทรัพยากรของโรงเรียนมัธยมของรัฐบาลเพื่อจุดประสงค์นี้ 6 จาก 8 โรงเรียนมัธยมได้รับการคัดเลือกโดยการสุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมการศึกษานี้ 148 คน คำถามการวิจัย คือเลือกผ่านแบบสอบถามและสัมภาษณ์ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้รับการวิเคราะห์โดยใช้แบบสำรวจเชิงอธิบาย พบว่าการขาดความรู้เกี่ยวกับการระดมทุนทรัพยากรตามด้วยปัญหาทักษะการเขียนและเตรียมข้อเสนอสำหรับการรวบรวมทรัพยากรและนำไปปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรอยู่ในระดับต่ำตามด้วยปัญหาของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการแบ่งปันประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมศึกษากับผู้นำโรงเรียน ผู้อำนวยการไม่มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความตระหนักเกี่ยวกับทรัพยากรการระดมทุน เพราะส่วนใหญ่ไม่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติความเป็นผู้นำของการระดมทรัพยากร

Ekere, Scholastica Cyril and Oduntan, Adewale Babatope (2018) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรของหัวหน้าครูและคณะกรรมการบรรลุป่าหมายระดับประถมศึกษาใน Odukpani พื้นที่การปกครองท้องถิ่นของรัฐครอสริเวอร์ไนจีเรีย ศึกษาตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการระดมทรัพยากรของครูใหญ่และเป้าหมายโรงเรียนประถมของรัฐในเขตรัฐบาลท้องถิ่น Odukpani ของรัฐข้ามแม่น้ำไนจีเรีย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา การออกแบบการวิจัยแบบสำรวจถูกนำมาใช้สำหรับการศึกษาและใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างที่เรียบง่ายเพื่อเลือกตัวอย่างของครู 330 คนจากประชากรของครู 940 คนสำหรับการศึกษา แบบสอบถามที่พัฒนาด้วยตนเองมีชื่อว่า "การระดมทรัพยากรของครูใหญ่และเป้าหมายระดับประถมศึกษา (HRMPSGAQ)" ถูกใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือนี้อยู่ในระดับการตอบสนอง 4 จุด เครื่องมือนี้ได้รับการทดสอบในครู 33 คนที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของตัวอย่างจริงสำหรับการศึกษา แต่มีลักษณะคล้ายกับที่ใช้ในการศึกษาวิธีการความน่าเชื่อถือของ Cronbach Alpha ถูกนำมาใช้เพื่อให้ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของ .93 ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าดีพอที่จะวัดสิ่งที่ตั้งใจจะวัด สถิติสหสัมพันธ์ช่วงเวลาผลิตภัณฑ์ของเพียร์สันใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและผลลัพธ์ที่ทดสอบที่ระดับ .05 ของความสำคัญ ผลการวิจัยพบว่าการระดมทุนด้านการเงินทางกายภาพและทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของโรงเรียนประถมอย่างมีนัยสำคัญ สรุปได้ว่า การระดมทุนทรัพยากรของครูใหญ่ที่มีการอ้างอิงถึงตัวแปรย่อยมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับบรรลุป่าหมายของโรงเรียนประถม จากผลการศึกษาแนะนำในหมู่คนอื่น ๆ ควรให้เป็นเรื่องของความเร่งด่วนมองเห็นความคาดหวังของการระดมทุนของรัฐบาลของโรงเรียนประถมเพียงอย่างเดียวและคิดเกี่ยวกับแหล่งอื่น ๆ ที่ทำงานได้ของทรัพยากรระดมที่จะทำให้บรรลุป่าหมายที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพในโรงเรียน

Vincenzo Di Maro, Stefan Leeffers, Danila Serra and Pedro C. Vicente (2020) ได้ศึกษาการระดมผู้ปกครองที่บ้านและที่โรงเรียน การทดลองเกี่ยวกับการศึกษาระดับประถมศึกษาในแองโกลาประถมศึกษาในแองโกลา เพื่อการศึกษา ทดลองภาคสนามในโรงเรียน

ประณตองโกลา 126 แห่ง ซึ่งรวมถึงการรักษา 3 วิธี ได้แก่ การรณรงค์หาข้อมูลที่บ้าน การประชุมผู้ปกครองง่ายๆ ที่โรงเรียนและการรวมกันของทั้งสองอย่าง มาตรการของในการระดมผู้ปกครอง รวมถึงการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ที่บ้านการติดต่อกับครูและการมีส่วนร่วมในสถาบันของโรงเรียน พบว่าข้อมูลเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่บ้าน แต่ไม่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในขณะที่การประชุมมีผลตรงกันข้าม หลังจากระดมผู้ปกครองแล้วการบำบัดแบบผสมผสานช่วยปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนทัศนคติของครูและความพึงพอใจของผู้ปกครอง

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มุ่งให้สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการดำเนินงานไปใช้ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรบริหารจัดการไปพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการระดมทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ให้มีการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.1.2 ขั้นตอนที่ 2 ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.1.3 ขั้นตอนที่ 3 หาค่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3.4 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

3.2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.2 ขั้นตอนที่ 5 การประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

3.2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



3.2.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

### 3.1 ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินเป็น 3 ขั้นตอนต่อไปนี้

**3.1.1 ขั้นตอนที่ 1** ศึกษาองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน จากการศึกษาเอกสารโดยใช้แบบสังเคราะห์องค์ประกอบทรัพยากรทางการศึกษา

**3.1.2 ขั้นตอนที่ 2** ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ดังนี้

1) อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่

1.1) อาจารย์ อนุสรณ์ ภูสินแก่น วุฒิกการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ตำแหน่ง รองคณบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) ผู้บริหารสถานศึกษา เชี่ยวชาญการดำเนินงานการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

2.1) นายจิรพันธ์ โนราช วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองตอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.2) นายปรีชญ์ นาทองคำ วุฒิกการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสีดากระพี ประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

2.3) นายภัทรพงศ์ สุทธิ วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนขอนแก่นสะกตอประดู่ ระหอกโพธิ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3

3) ครูผู้สอน ที่มีวุฒิกศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป เป็นหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ ติดต่อประสานงานการระดมทรัพยากรร่วมกับท้องถิ่นและในชุมชน ไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

3.1) นายสุทธิชัย แก้วมุงคุณ วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

3.2) นางอาภาพร ปัญญาฟู วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ครูโรงเรียนสารคามพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

3.3) นางสาวธันวา ไชยวิเชียร วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย (วรรณคดีและวรรณกรรม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูโรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

### 3.1.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

### 3.1.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบประเมิน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดทำร่างแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน
- 2) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และความตรงตามโครงสร้าง
- 3) ปรับปรุงและจัดทำแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

### 3.1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน
- 2) ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน แล้วจัดส่งหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางระบบออนไลน์ และรับคืนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ข้อสรุปสร้างเป็นองค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

### 3.1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 123-124)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง องค์กรประกอบของการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง องค์กรประกอบของการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง องค์กรประกอบของการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง องค์กรประกอบของการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง องค์กรประกอบของการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยเลือกใช้องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน  
โรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป โดยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป

**3.1.3 ขั้นตอนที่ 3** หาค่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็น  
ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

#### **3.1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา  
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทั้งหมด 145 โรงเรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 145 คน  
และครูผู้สอน จำนวน 862 คน รวมทั้งหมด 1,007 คน ปีการศึกษา 2563

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่  
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie  
and Morgan (1973, อ้างถึงใน ไพศาล วรคำ, 2562, น. 467) จากประชากร 145 โรงเรียน ได้กลุ่ม  
ตัวอย่าง 105 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และครูผู้สอน จำนวน 621  
คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดออกเป็น  
อำเภอ แล้วทำการเทียบบัญชีรายชื่อโรงเรียนเพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย  
(Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ดังนี้

1) สถานศึกษา จำนวน 105 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่าง  
ง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลาก ด้วยการพิมพ์ชื่อสถานศึกษา จำนวน 145  
โรงเรียน ใช้กระดาษแผ่นเล็ก 1 แผ่นต่อ 1 โรงเรียน แล้วใส่ลงในกล่องทึบแสงเขย่าให้คลุกกัน แล้ว  
หยิบขึ้นมาทีละแผ่น โดยไม่ใส่กลับคืนจนครบตามจำนวนสถานศึกษา 105 โรงเรียน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	อำเภอ	สถานศึกษา (โรงเรียน)		ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)		ครูผู้สอน (คน)		รวม (คน)
		ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	
1	โกสุมพิสัย	73	52	73	52	438	315	367
2	เขียงยืน	37	27	37	27	219	158	185
3	กุตุรัง	23	17	23	17	133	96	113
4	ชีนชม	12	9	12	9	72	52	61
รวมทั้งหมด		145	105	145	105	862	621	726

### 3.1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

**ตอนที่ 1** แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) สอบถามเกี่ยวกับอำเภอ และสถานภาพ

**ตอนที่ 2** แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำแนกเนื้อหาตามองค์ประกอบ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ

โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 99-100) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

### 3.1.3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างแบบสอบถามการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีวิธีการดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน จากเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบสร้างแบบสอบถาม

2) นำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีทั้งหมด 25 ข้อ โดยพิจารณาให้ครอบคลุมเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรบุคคล มี 5 ข้อ 2) ทรัพยากรการเงิน มี 7 ข้อ 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ มี 7 ข้อ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ มี 6 ข้อ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะทำการสอบถามผู้บริหารและครูผู้สอน รวมทั้งการใช้ภาษาให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

### 3.1.3.4 การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index ; IOC) (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 269) เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีรายนาม ดังนี้

1.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ ศรีวาปี วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนากการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

1.2) อาจารย์ สุทัศน์ แก้วคำ วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

1.3) อาจารย์ ดร.อาทิตย์ อัจหาญ วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติสำหรับการวิจัย

1.4) ดร.วีระศักดิ์ ลันสี วุฒิการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทันตูเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและภาษา



1.5) ดร.ไชยยา อะการะวัง วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2) ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index ; IOC) คุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00

3) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วมาจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน และครูผู้สอน 35 คน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองสะพังโนนสะอาด จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านโนนราศีโคกล่าม จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านบะหลวหนองแขง จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านวังจาน จำนวน 6 คน โรงเรียนบ้านโคกกลาง จำนวน 6 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ผลดังตารางที่ 3.2

**ตารางที่ 3.2** ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าคุณภาพเครื่องมือ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	0.38 - 0.75	0.36 - 0.74
ค่าความเชื่อมั่น	0.93	0.94

4) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ด้วยแบบฟอร์มกูเกิล (Google Forms) คิวอาร์โค้ด (QR Code) แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

### 3.1.3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนบแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์โดยใช้แบบฟอร์มกูเกิล (Google Forms) โดยมีลิงค์การตอบแบบสอบถามและสแกนคิวอาร์โค้ด (QR Code) ซึ่งทางผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์พร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม โดยใช้เวลา 15 วัน

3) ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม แล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 103 คน และครูผู้สอน 609 คน รวมทั้งหมด

712 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 726 คน คิดเป็นร้อยละ 98.07 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างนำไปสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

### 3.1.3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 122)

2) ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 123-124)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) วิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดลำดับความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาเรียงค่าคะแนน  $PNI_{Modified}$  จากต่ำไปสูง และนำค่าคะแนน  $PNI_{Modified}$  ในแต่ละประเด็นมาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อระบุความต้องการจำเป็นจากสูตร (Modified Priority Needs Index :  $PNI_{Modified}$ ) (สุวิมล ว่องวานิช, 2558, น. 279)

### 3.1.3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

#### 1) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1) ค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index : IOC) (ไพศาล วรคำ, 2562, น. 269) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-1)$$

ทั้งหมด	เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
		$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความสอดคล้องที่ผู้เชี่ยวชาญ
		N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561, น. 71)

$$r_{Xi(Y-Xi)} = \frac{N \sum Xi(Y-Xi) - \sum Xi \sum (Y-Xi)}{\sqrt{[N \sum Xi^2 - (\sum Xi)^2][N \sum (Y-Xi)^2 - (\sum (Y-Xi))^2]}} \quad (3-2)$$

วิเคราะห์	เมื่อ	$r_{Xi(Y-Xi)}$	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามที่ i
		$Xi$	แทน	ชุดคะแนนจากข้อคำถามที่ i
		Y	แทน	ชุดของคะแนนรวมจากข้อคำถามทุกข้อ
		N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่นำมา

1.3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's  $\alpha$  - Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 117)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left( 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right) \quad (3-3)$$

เมื่อ	$\alpha$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อคำถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	$s_t^2$	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

## 2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1) ค่าร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-4)$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2) ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 123-124)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ  $\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย  
 $\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม  
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

(บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 126)

$$S. D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}} \quad (3-6)$$

เมื่อ S. D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน  
 X แทน คะแนนแต่ละตัว  
 $\bar{X}$  แทน ค่าเฉลี่ย  
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม  
 $\sum$  แทน ผลรวม

2.4) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index :

$PNI_{Modified}$ ) (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558, น. 279)

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D \quad (3-7)$$

เมื่อ  $PNI_{Modified}$  แทน ดัชนีความต้องการจำเป็น  
 I แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์  
 D แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

### 3.2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

**3.2.1 ขั้นตอนที่ 4** ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาพัฒนาจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) จากต่ำไปสูงและนำมาเป็นประเด็นกำหนดข้อคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

**3.2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล** ผู้วิจัยศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนละ 3 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 9 คน ดังนี้

1) โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเลิศ โดยจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

1.1) นายมานิตย์ บุตรพรม วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

1.2) นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

1.3) นายบุญยัง พลช่วย วุฒิการศึกษา การศึกษบัณฑิต สาขาวิชาชีววิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม

2) โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเลิศ โดยจัดตั้งมูลนิธิโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด และมอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

2.1) นายสุทัศน์ อนุพันธ์ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด

2.2) นายวิศิษฐ์ กิ่งโสภา วุฒิการศึกษา ประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด



2.3) นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด

3) โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเลิศ โดยจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ปี 2560 รวмыอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ได้มากกว่า 4 ล้านบาท และเชิญบุคคลภายนอกสถานศึกษามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

3.1) นายประมวล สุขโน วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา

3.2) นางพัลลภา ปัตตายะโส วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา

3.3) นางสาวดวงใจ พาแสดำ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา

### 3.2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ร่างประเด็นการสัมภาษณ์โดยอ้างอิงข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ในระยะที่ 1

### 3.2.1.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) สร้างแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา โดยพัฒนามาจากการจัดลำดับความสำคัญ (Priority Setting) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเรียงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) จากต่ำไปสูงในระยะที่ 1 และนำมาเป็นประเด็นกำหนดข้อความคำถามในการสัมภาษณ์

2) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำแล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป

### 3.2.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือแนะนำตัวจาก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน โดยขออนุญาตสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

2.) ผู้วิจัยนัดสถานที่สัมภาษณ์ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ดังนี้

2.1) สัมภาษณ์ นายมานิตย์ บุตรพรม ผู้อำนวยการโรงเรียน อนุบาลมหาสารคาม วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 10.00 น.

2.2) สัมภาษณ์ นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.

2.3) สัมภาษณ์ นายบุญยัง พลช่วย ครูโรงเรียนอนุบาล มหาสารคาม วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 11.00 – 12.00 น.

3.) ผู้วิจัยนัดสถานที่สัมภาษณ์ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ดังนี้

3.1) สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายสุทัศน์ อนุพันธ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด วันที่ 29 กันยายน 2564 เวลา 14.00 – 15.00 น.

3.2) สัมภาษณ์ นายวิศิษฐ์ กิ่งโสภา รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมือง ร้อยเอ็ด วันที่ 9 กันยายน 2564 เวลา 10.00 – 11.00 น.

3.3) สัมภาษณ์ นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์ ครูโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด วันที่ 9 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.

4.) ผู้วิจัยนัดสถานที่สัมภาษณ์ โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

4.1) สัมภาษณ์ นายประมวล สุขโน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน ดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 10.00 น.

4.2) สัมภาษณ์ นางพัลลภา ปัตตายะโส ครูโรงเรียนบ้านดงหลบ ใหม่สามัคคีวิทยา วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 11.00 – 12.00 น.

4.3) สัมภาษณ์ นางสาวดวงใจ พาแก้ดำ ครูโรงเรียนบ้านดงหลบ ใหม่สามัคคีวิทยา วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.

3) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามสถานที่ วันและเวลาที่นัดไว้ และได้ขออนุญาตใช้โทรศัพท์มือถือในการบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อทบทวนเนื้อหาซ้ำ

4) ผู้วิจัยตรวจสอบ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสรุปตามประเด็น การสัมภาษณ์

### 3.2.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยการนำผลการบันทึกจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2551, น. 262-263) เพื่อตรวจสอบกับงานวิจัยในอดีตบางส่วน เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

**3.2.2 ขั้นตอนที่ 5** การประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนจากผู้ทรงคุณวุฒิ

**3.2.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ** ประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 7 คน ดังนี้

1) อาจารย์มหาวิทยาลัย เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา เป็นคนบดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มีความสามารถและมีประสบการณ์ในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ได้แก่

1.1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กนกวรรณ ศรีวาปี วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2) ผู้บริหารสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ดำเนินการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

2.1) ดร.จิมมี ทองพิมพ์ วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยใหญ่วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.2) ดร.เพ็ญพัทธ์ ภูมมาลา วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและการจัดการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูขาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

2.3) นายศราวุธ ศรีประภา วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

3) ครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป มีความชำนาญ รอบรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์และมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ไม่น้อยกว่า 3 ปีการศึกษา จำนวน 3 คน ได้แก่

3.1) นางสาวรัศมี ทัดวงศ์ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านหนองคูขาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

3.2) นายโชติกุล รินลา วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่ง ครูโรงเรียนชัยภูมิภักดิ์วิทยาเขต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3.3) นางสาวอัสดา กุลาสา วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

### 3.2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

### 3.2.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ผู้วิจัยจัดทำร่างเป็นแบบประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน
- 2) เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความตรงตามโครงสร้าง
- 3) ปรับปรุงและจัดทำแบบประเมินแนวทางการพัฒนาฉบับสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

### 3.2.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน ตรวจสอบและประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน
- 2) ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 คน แล้วจัดส่งหนังสือดังกล่าวพร้อมแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนไปยังผู้ทรงคุณวุฒิทางระบบออนไลน์ และรับคืนเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ได้ข้อสรุปสร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

### 3.2.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 123-124)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ  
แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน  
โรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากขึ้นไป



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยมีรายละเอียดการนำเสนอ ผลการวิจัย ดังนี้

#### 4.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 โดยแบ่งเป็นลำดับชั้นการนำเสนอ ดังนี้

##### 4.1.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

4.1.2 ชั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

4.1.3 ชั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

4.1.4 ชั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

##### 4.1.4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.4.2 ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

4.1.4.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการการระดมทรัพยากร  
เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม  
เขต 3

#### 4.1.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัย

ในการเสนอผลการผลการวิจัยและแปลความของผลการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์  
แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (Important)
$PNI_{Modified}$	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็น

4.1.2 ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ  
การศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน  
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

องค์ประกอบของการระดม ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการ การศึกษาในโรงเรียน	ผู้วิจัยสังเคราะห์	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ
1. ทรัพยากรบุคคล	1. บุคลากรทางการศึกษา 2. วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน 3. ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน 4. พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา 5. ภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน	- - - - -
2. ทรัพยากรการเงิน	1. เงินงบประมาณ 2. เงินบริจาค 3. เงินบำรุงการศึกษา 4. เงินที่ได้รับการสนับสนุน 5. เงินกองทุนสถานศึกษา 6. เงินรายได้อื่นๆ 7. ทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้	- - - - - - -

## ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ผู้วิจัยสังเคราะห์	ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	1. สื่อการเรียนรู้ 2. วัสดุครุภัณฑ์ 3. เครื่องมือช่าง 4. ยานพาหนะ 5. สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ 6. แหล่งเรียนรู้ 7. เทคโนโลยีและนวัตกรรม	- - - - - - -
4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ	1. การวางแผน 2. กำหนดนโยบาย 3. การประสานงาน 4. การมีส่วนร่วม 5. การจัดหา 6. การควบคุมติดตามประเมินผล	- - - - - -

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้

1. ทรัพยากรบุคคล ประกอบด้วย บุคลากรทางการศึกษา วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา ภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน

2. ทรัพยากรการเงิน ประกอบด้วย เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินที่ได้รับการสนับสนุน เงินกองทุนสถานศึกษา เงินรายได้อื่นๆ และทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้

3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย สื่อการเรียนรู้ วัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ และเทคโนโลยีและนวัตกรรม

4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การวางแผน กำหนดนโยบาย การประสานงาน การมีส่วนร่วม การจัดหา และการควบคุมติดตามประเมินผล

#### 4.1.3 ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาประเมินความเหมาะสมของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทรัพยากรบุคคล	4.71	0.24	มากที่สุด
2. ทรัพยากรการเงิน	4.85	0.09	มากที่สุด
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	4.44	0.53	มาก
4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ	4.57	0.39	มากที่สุด
รวม	4.64	0.31	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษารายองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.64$ , S.D.= 0.31) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการเงิน ( $\bar{X} = 4.85$ , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.24) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D.= 0.39) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $\bar{X} = 4.44$ , S.D.= 0.53) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบทรัพยากรบุคคล	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรทางการศึกษา	4.86	0.12	มากที่สุด
2. วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน	4.57	0.41	มากที่สุด
3. ศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน	4.86	0.12	มากที่สุด
4. พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา	4.71	0.25	มากที่สุด
5. ภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน	4.57	0.41	มากที่สุด
รวม	4.71	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาขององค์ประกอบของการระดมทรัพยากรบุคคล พบว่า

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรบุคคล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.26) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษา ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) และศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) รองลงมา คือ พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.25) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ วิทยากรผู้รู้เฉพาะด้าน ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) และภูมิปัญญาและปราชญ์ชาวบ้าน ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการเงิน จำแนกเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบทรัพยากรการเงิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เงินงบประมาณ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เงินบริจาค	4.86	0.12	มากที่สุด
3. เงินบำรุงการศึกษา	4.86	0.12	มากที่สุด
4. เงินที่ได้รับการสนับสนุน	4.86	0.12	มากที่สุด
5. เงินกองทุนสถานศึกษา	4.86	0.12	มากที่สุด
6. เงินรายได้อื่นๆ	4.86	0.12	มากที่สุด
7. ทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้	4.71	0.25	มากที่สุด
รวม	4.85	0.12	มากที่สุด



จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการเงิน พบว่า

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการเงิน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.85$  , S.D.= 0.12) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ เงินงบประมาณ ( $\bar{X} = 5.00$  , S.D.= 0.00) รองลงมา คือ เงินบริจาค ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) เงินบำรุงการศึกษา ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) เงินที่ได้รับการสนับสนุน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) เงินกองทุนสถานศึกษา ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) และเงินรายได้อื่นๆ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.12) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพย์สินอื่นที่ใช้แทนเงินได้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.25) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ

องค์ประกอบทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สื่อการเรียนรู้	4.57	0.41	มากที่สุด
2. วัสดุครุภัณฑ์	4.43	0.54	มาก
3. เครื่องมือช่าง	4.57	0.41	มากที่สุด
4. ยานพาหนะ	4.57	0.41	มากที่สุด
5. สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่	4.57	0.41	มากที่สุด
6. แหล่งเรียนรู้	4.14	0.82	มาก
7. เทคโนโลยีและนวัตกรรม	4.29	0.64	มาก
รวม	4.44	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่า

องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.44$  , S.D.= 0.52) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ สื่อการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) เครื่องมือช่าง ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) ยานพาหนะ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) และสิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.41) รองลงมา คือ วัสดุครุภัณฑ์ ( $\bar{X} = 4.43$  , S.D.= 0.54) เทคโนโลยีและนวัตกรรม ( $\bar{X} = 4.29$  , S.D.= 0.64) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ แหล่งเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.14$  , S.D.= 0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ จำแนกเป็นรายชื่อ

องค์ประกอบทรัพยากร การบริหารจัดการ	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การวางแผน	4.71	0.25	มากที่สุด
2. กำหนดนโยบาย	4.57	0.41	มากที่สุด
3. การประสานงาน	4.86	0.12	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วม	4.43	0.54	มาก
5. การจัดหา	4.43	0.54	มาก
6. การควบคุมติดตามประเมินผล	4.43	0.54	มาก
รวม	4.57	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ พบว่า องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D.= 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ การประสานงาน ( $\bar{X} = 4.86$ , S.D.= 0.12) รองลงมา คือ การวางแผน ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.25) กำหนดนโยบาย ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D.= 0.41) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วม ( $\bar{X} = 4.43$ , S.D.= 0.54) การจัดหา ( $\bar{X} = 4.43$ , S.D.= 0.54) และการควบคุมติดตามประเมินผล รวม ( $\bar{X} = 4.43$ , S.D.= 0.54) ตามลำดับ

4.1.4 ขั้นตอนที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

#### 4.1.4.1 ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 โรงเรียน ได้รับคืนโดยแบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 103 ชุด ครูผู้สอน จำนวน 609 ชุด รวมทั้งหมด 712 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.07 ของแบบสอบถามทั้งหมด จำแนกตามโรงเรียนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย ส่งแบบสอบถามจำนวน 52 โรงเรียน ได้รับคืน 353 ชุด โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน ส่งแบบสอบถาม จำนวน 27 โรงเรียน ได้รับคืน 185 ชุด โรงเรียนในเขตอำเภอกุดรัง ส่งแบบสอบถาม จำนวน 17 โรงเรียน ได้รับคืน 113 ชุด และโรงเรียนในเขตอำเภอชื่นชม ส่งแบบสอบถาม จำนวน 9 โรงเรียน ได้รับคืน 61 ชุด

วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)		ผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)		ร้อยละ
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครูผู้สอน	
<b>1. ตำแหน่ง</b>					
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	105	-	103	-	98.09
1.2 ครูผู้สอน	-	621	-	609	98.06
<b>รวม</b>	<b>726</b>		<b>712</b>		<b>98.07</b>
<b>2. อำเภอที่ตั้งสถานศึกษา</b>					
2.1 โกสุมพิสัย		367		353	96.18
2.2 เชียงยืน		185		185	100
2.3 กุดรัง		113		113	100
2.4 ชื่นชม		61		61	100
<b>รวม</b>		<b>726</b>		<b>712</b>	<b>98.07</b>

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเรียงลำดับตามตำแหน่งและอำเภอที่ตั้งสถานศึกษา พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 98.09 ครูผู้สอน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 609 คน คิดเป็นร้อยละ 98.06 รวมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 712 คน คิดเป็นร้อยละ 98.07

2. โรงเรียนในเขตอำเภอโกสุมพิสัย มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 96.18 โรงเรียนในเขตอำเภอเชียงยืน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โรงเรียนในเขตอำเภอกุดรัง มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 100 และโรงเรียนในเขตอำเภอชื่นชม มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ตามลำดับ

#### 4.1.4.2 ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่ได้รับคืนจาก 103 โรงเรียน รวมแบบสอบถามทั้งหมด 712 ชุด วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.8 ถึง 4.12 ดังนี้

**ตารางที่ 4.8** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

การระดมทรัพยากรเพื่อการ บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทรัพยากรบุคคล	3.54	0.66	มาก	4.70	0.25	มากที่สุด
2. ทรัพยากรการเงิน	3.52	0.50	มาก	4.73	0.22	มากที่สุด
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	3.55	0.63	มาก	4.68	0.29	มากที่สุด
4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ	3.58	0.73	มาก	4.67	0.27	มากที่สุด
รวม	3.54	0.63	มาก	4.69	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.8 แสดงผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมรายด้าน พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.54$ , S.D.= 0.63) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D.= 0.73) รองลงมา คือ ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $\bar{X} = 3.55$ , S.D.= 0.63) ทรัพยากรบุคคล ( $\bar{X} = 3.54$ , S.D.= 0.66) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพยากรการเงิน ( $\bar{X} = 3.52$ , S.D.= 0.50) ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.69$ , S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการเงิน ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.22) รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล ( $\bar{X} = 4.70$ , S.D.= 0.25) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.29) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D.= 0.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ

ทรัพยากรบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.68	0.90	มาก	4.66	0.24	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.34	0.70	ปานกลาง	4.68	0.25	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.37	0.71	ปานกลาง	4.73	0.22	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน	3.74	0.90	มาก	4.72	0.20	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา	3.60	0.95	มาก	4.72	0.25	มากที่สุด
รวม	3.54	0.83	มาก	4.70	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรบุคคล พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.54$  , S.D.= 0.83) เมื่อพิจารณา รายชื่อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์ เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ( $\bar{X} = 3.74$  , S.D.= 0.90) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.68$  , S.D.= 0.90) สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา ( $\bar{X} = 3.60$  , S.D.= 0.95) สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.37$  , S.D.= 0.71) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

คือ สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 3.34$  , S.D.= 0.70) ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.70$  , S.D.= 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาค่าต่ำ คือ สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.73$  , S.D.= 0.22) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา ( $\bar{X} = 4.72$  , S.D.= 0.25) สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์ เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ( $\bar{X} = 4.72$  , S.D.= 0.20) สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.68$  , S.D.= 0.25) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.66$  , S.D.= 0.24) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.10** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการเงิน จำแนกเป็นรายข้อ

ทรัพยากรการเงิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินงบประมาณถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ	3.45	0.77	ปานกลาง	4.72	0.22	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาคมาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	3.53	0.75	มาก	4.74	0.18	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา	3.55	0.72	มาก	4.70	0.25	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.46	0.77	ปานกลาง	4.74	0.20	มากที่สุด



ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ทรัพยากรการเงิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.46	0.75	ปานกลาง	4.73	0.23	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกัน บริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือ นักเรียนที่ขาดแคลน	3.58	0.74	มาก	4.73	0.23	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.63	0.82	มาก	4.77	0.20	มากที่สุด
รวม	3.52	0.76	มาก	4.73	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการเงิน พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.52$ , S.D.= 0.76) เมื่อพิจารณา รายข้อ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ คือ สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด ( $\bar{X} = 3.63$ , S.D.= 0.82) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือ นักเรียนที่ขาดแคลน ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D.= 0.74) สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ( $\bar{X} = 3.55$ , S.D.= 0.72) สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ( $\bar{X} = 3.53$ , S.D.= 0.75) สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ( $\bar{X} = 3.46$ , S.D.= 0.77) สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้ต่างๆอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 3.46$ , S.D.= 0.75) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการใช้เงินงบประมาณถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 3.45$ , S.D.= 0.77) ลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.21) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 7 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด ( $\bar{X} = 4.77$ , S.D.= 0.20) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน ( $\bar{X} = 4.74$ , S.D.= 0.20) สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ( $\bar{X} = 4.74$ , S.D.= 0.18) สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.23) สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.23) สถานศึกษามีการใช้เงิน งบประมาณถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 4.72$ , S.D.= 0.22) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ( $\bar{X} = 4.70$ , S.D.= 0.25) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.11** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัยการวิศดุอุปกรณ์ จำแนกเป็นรายข้อ

ทรัพยากรวิศดุอุปกรณ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.65	0.82	มาก	4.71	0.21	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน	3.49	0.65	ปานกลาง	4.70	0.26	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.51	0.82	มาก	4.61	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	3.64	0.90	มาก	4.70	0.24	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน	3.77	0.88	มาก	4.69	0.28	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่่างยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง	3.34	0.82	ปานกลาง	4.68	0.27	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง	3.51	0.75	มาก	4.68	0.27	มากที่สุด
รวม	3.55	0.86	มาก	4.68	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.55$ , S.D.= 0.86) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 5 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ( $\bar{X} = 3.77$ , S.D.= 0.88) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 3.65$ , S.D.= 0.82) สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ( $\bar{X} = 3.64$ , S.D.= 0.90) สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 3.51$ , S.D.= 0.82) สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคาร

สถานที่อย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 3.51$ , S.D.= 0.75) สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน อุปกรณ์ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน ( $\bar{X} = 3.49$ , S.D.= 0.65) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 3.34$ , S.D.= 0.82) ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.26) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 7 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่า คะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.21) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน ( $\bar{X} = 4.70$ , S.D.= 0.26) สถานศึกษามีการ แลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนร่วมกัน ( $\bar{X} = 4.70$ , S.D.= 0.24) สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียน ที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ( $\bar{X} = 4.69$ , S.D.= 0.28) สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคาร สถานที่ อย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.27) สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.27) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $\bar{X} = 4.61$ , S.D.= 0.33) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการบริหารจัดการ จำแนกเป็น รายข้อ

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการวางแผน กระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับ ลักษณะงานอย่างครอบคลุม ครบถ้วน	3.59	0.89	มาก	4.71	0.26	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย กระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดอย่างชัดเจน	3.58	0.76	มาก	4.67	0.30	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการติดต่อ ประสานงานการระดมทรัพยากร จากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า	3.54	0.77	มาก	4.65	0.32	มากที่สุด
4. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการ ดำเนินงานการระดมทรัพยากรของ โรงเรียน	3.67	0.86	มาก	4.69	0.21	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้ เหมาะสมกับลักษณะงานอย่าง เพียงพอ	3.59	0.78	มาก	4.65	0.33	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.79	มาก	4.67	0.27	มากที่สุด
รวม	3.58	0.80	มาก	4.67	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดม ทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการบริหารจัดการ พบว่า

1. สภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D.= 0.80) เมื่อ พิจารณารายข้อ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงไป หาดำ คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากรของโรงเรียน ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D.= 0.86) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการวางแผน กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุม ครบถ้วน ( $\bar{X} = 4.59$ , S.D.= 0.89) สถานศึกษามีการจัดหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มา ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 3.59$ , S.D.= 0.78) สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D.= 0.79) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรตรงตาม

วัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างชัดเจน ( $\bar{X} = 3.58$ , S.D.= 0.76) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษา มีการประสานงานกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้อย่างคุ้มค่า ( $\bar{X} = 3.54$ , S.D.= 0.77) ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D.= 0.28) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 6 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มี ค่าคะแนนเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วน ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.26) รองลงมา คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร ของโรงเรียน ( $\bar{X} = 4.69$ , S.D.= 0.21) สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย กระบวนการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างชัดเจน ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D.= 0.30) สถานศึกษา มีการควบคุม ติดตามประเมินผล กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.67$ , S.D.= 0.27) สถานศึกษามีการจัดหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้เหมาะสม กับลักษณะงานอย่างเพียงพอ ( $\bar{X} = 4.65$ , S.D.= 0.33) ส่วนค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามี การประสานงานกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้อย่างคุ้มค่า ( $\bar{X} = 4.65$ , S.D.= 0.32) ตามลำดับ

4.1.4.3 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการการระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ดังตารางที่ 4.13 ถึง 4.17

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นในการ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร จัดการศึกษาในโรงเรียน	สภาพ ปัจจุบัน	สภาพที่ พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. ทรัพยากรบุคคล	3.54	4.70	0.32	2
2. ทรัพยากรการเงิน	3.52	4.73	0.34	1
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	3.55	4.68	0.31	3
4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ	3.58	4.67	0.30	4
รวม	3.54	4.69	0.32	-

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการศึกษาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของ การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน พบว่า มีทั้งหมด 4 ด้าน และมีความ ต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.32 ( $PNI_{Modified} = 0.32$ ) โดยเรียงลำดับข้อที่มีค่าคะแนนความ ต้องการจำเป็นสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการเงิน ( $PNI_{Modified} = 0.34$ ) รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล



( $PNI_{Modified} = 0.32$ ) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) และทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $PNI_{Modified} = 0.30$ ) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.14** แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการเงิน

ทรัพยากรการเงิน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการใช้เงินงบประมาณ ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ	3.45	4.72	0.36	2
2. สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	3.53	4.74	0.34	3
3. สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา	3.55	4.70	0.32	4
4. สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	3.46	4.74	0.36	2
5. สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	3.46	4.73	0.36	2
6. สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	3.58	4.73	0.32	4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ทรัพยากรการเงิน	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI <sub>Modified</sub>	ลำดับความต้องการจำเป็น
7. สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.63	4.77	0.40	1
รวม	3.52	4.73	0.34	-

จากตารางที่ 4.14 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการเงิน พบว่า

ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.34 (PNI<sub>Modified</sub> = 0.34) เมื่อพิจารณาค่า PNI<sub>Modified</sub> เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่า PNI<sub>Modified</sub> จากสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด (PNI<sub>Modified</sub> = 0.40) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการใช้เงิน งบประมาณ ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ (PNI<sub>Modified</sub> = 0.36) สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน (PNI<sub>Modified</sub> = 0.36) สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆอย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน (PNI<sub>Modified</sub> = 0.36) สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน (PNI<sub>Modified</sub> = 0.34) ส่วนข้อที่มีค่า PNI<sub>Modified</sub> ต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา (PNI<sub>Modified</sub> = 0.32) และสถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน (PNI<sub>Modified</sub> = 0.32) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรบุคคล

ทรัพยากรบุคคล	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.68	4.66	0.26	3
2. สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.34	4.68	0.40	1
3. สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.37	4.73	0.40	1
4. สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน	3.74	4.72	0.26	3
5. สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา	3.60	4.72	0.31	2
รวม	3.54	4.70	0.32	-

จากตารางที่ 4.15 แสดงผลผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรบุคคล พบว่า

ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.32 ( $PNI_{Modified} = 0.32$ ) เมื่อพิจารณาว่า  $PNI_{Modified}$  เป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่า  $PNI_{Modified}$  จากสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $PNI_{Modified} = 0.40$ ) และสถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $PNI_{Modified} = 0.40$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) ส่วนชื่อที่มีค่า  $PNI_{Modified}$  ต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ( $PNI_{Modified} = 0.26$ ) และสถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ( $PNI_{Modified} = 0.26$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) และลำดับความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	PNI <sub>Modified</sub>	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.65	4.71	0.29	5
2. สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน	3.49	4.70	0.34	2
3. สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกัน บริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.51	4.61	0.31	4
4. สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	3.64	4.70	0.29	5
5. สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน	3.77	4.69	0.24	6
6. สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง	3.34	4.68	0.40	1
7. สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง	3.51	4.68	0.33	3
รวม	3.55	4.68	0.31	-

จากตารางที่ 4.16 แสดงผลผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.31 ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) เมื่อพิจารณาว่า  $PNI_{Modified}$  เป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่า  $PNI_{Modified}$  จากสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง ( $PNI_{Modified} = 0.40$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน ( $PNI_{Modified} = 0.34$ ) สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง ( $PNI_{Modified} = 0.33$ ) สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ( $PNI_{Modified} = 0.29$ ) สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ( $PNI_{Modified} = 0.29$ ) ส่วนข้อที่มีค่า  $PNI_{Modified}$  ต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ( $PNI_{Modified} = 0.24$ ) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{Modified}$ ) และลำดับความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการบริหารจัดการ

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วน	3.59	4.71	0.31	1
2. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างชัดเจน	3.58	4.67	0.30	2
3. สถานศึกษามีการติดต่อประสานงานการระดมทรัพยากรจากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า	3.54	4.65	0.31	1

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	$PNI_{Modified}$	ลำดับความต้องการจำเป็น
4. สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรของโรงเรียน	3.67	4.69	0.27	4
5. สถานศึกษามีการจัดการหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างเพียงพอ	3.59	4.65	0.29	3
6. สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง	3.58	4.67	0.30	2
รวม	3.59	4.67	0.30	-

จากตารางที่ 4.17 แสดงผลผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ทรัพยากรการบริหารจัดการพบว่า

ความต้องการจำเป็นโดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.30 ( $PNI_{Modified} = 0.30$ ) เมื่อพิจารณาค่า  $PNI_{Modified}$  เป็นรายชื่อโดยเรียงลำดับค่า  $PNI_{Modified}$  จากสูงไปหาต่ำ คือ สถานศึกษามีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วน ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) และสถานศึกษามีการติดต่อประสานงานการระดมทรัพยากรจากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า ( $PNI_{Modified} = 0.31$ ) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างชัดเจน ( $PNI_{Modified} = 0.30$ ) สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ( $PNI_{Modified} = 0.30$ ) สถานศึกษามีการจัดการหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างเพียงพอ ( $PNI_{Modified} = 0.29$ ) ส่วนข้อที่มีค่า  $PNI_{Modified}$  ต่ำสุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรของโรงเรียน ( $PNI_{Modified} = 0.27$ ) ตามลำดับ



## 4.2 ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำไปหาค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) พบว่า มีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นระหว่าง 0.30 – 0.34 ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้นำประเด็นดังกล่าวไปสร้างแบบสัมภาษณ์ และทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน จาก 3 โรงเรียน ที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนละ 3 คน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเลิศโดยจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา จำนวน 3 คน

1.1) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรการเงิน ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรวางแผนการใช้เงิน หรืองบประมาณที่ได้รับการจัดสรร โดยให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย ดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแผนงาน รวบรวมความต้องการด้านทรัพยากรจากแผนงาน โครงการ กิจกรรม และจัดหาเงินงบประมาณ ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ มีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงความต้องการจำเป็นในการขอรับบริจาค และประโยชน์ที่จะได้รับจากการช่วยเหลือ โดยผ่านคณะกรรมการการดำเนินงาน โครงการ การขอรับการสนับสนุนเงิน สิ่งของต้องดำเนินการในรูปแบบที่ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินตามระเบียบ กฎหมาย แนวทางการใช้เงิน และดำเนินการสรุปรายงานการใช้จ่ายตามระเบียบ ตามแผนงาน โครงการนั้น...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดหาเงิน งบประมาณตามแผนงาน แผนปฏิบัติการ มีการเสนอของบประมาณที่สำคัญและจำเป็นในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ควรดำเนินการรวบรวมเงินตามระเบียบที่กำหนด เชิญชวนทุกภาคส่วน ขอรับการสนับสนุน แจ้งความจำเป็นตามวัตถุประสงค์ที่จะนำมาพัฒนา มีการตรวจสอบ ติดตามกระบวนการใช้เงินตามระเบียบให้

ถูกต้อง ดำเนินงานตามระบบของหน่วยงานต่างๆ เช่น หน่วยงานตรวจสอบภายใน, คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น มีการจัดทำรายงานต่างๆ ทางการเงินอย่างเป็นปัจจุบัน และรายงานประจำเดือนไปยังหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกเดือนตามนโยบาย...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำหนังสือของงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากผู้ปกครอง องค์กร ร้านค้าต่างๆ ควรเขียนแผน ตั้งงบประมาณ โครงการให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา จัดทำโครงการ แผนงบประมาณอย่างชัดเจน มีการชี้แจงการใช้เงินงบประมาณต่อสาธารณชน มีการสำรวจนักเรียนที่มีความต้องการรับการช่วยเหลือ และมีการประชาสัมพันธ์ถึงบุคคลอื่นร่วมบริจาคสิ่งของ เปิดขอรับเงินสนับสนุน เช่น จัดกิจกรรมผ้าป่าเพื่อการศึกษา จัดตั้งกองทุน เป็นต้น และควรจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ตามระเบียบแบบแผน ตลอดทั้งรายงานผลการใช้เงิน งบประมาณตามแผนงาน โครงการ อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

## 1.2) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรบุคคล ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรเลือกคนให้ถูกกับงานใช้คนให้ตรงตามความสามารถที่เขามี รู้ถึงศักยภาพในตัวบุคคลนั้นๆ มีการวางแผน สืบหาข้อมูลเรื่องที่ต้องการขอความช่วยเหลือ มีการจัดหา มีการเชิญ ขอความอนุเคราะห์ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ มาถ่ายทอดความรู้ เพื่อที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดตามแผนงาน โครงการที่จัดวางไว้ รวมไปถึงส่งเสริม สนับสนุนให้มีการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพอยู่เสมอ โดยมีโครงการพัฒนาบุคลากรรองรับตามแผนงาน ดำเนินงานตามปฏิทินงาน ตามวงจรปฏิบัติงาน PDCA ตามกรอบระเบียบและวิธีการที่ตกลงร่วมกัน...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดบุคลากรทำหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถจัดบุคลากรเข้าสอนตรงตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดโครงการที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ มีการติดต่อประสานงานกับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมช่วยคิดและร่วมตัดสินใจกำหนดแนวทางในการบริหารด้วย และพัฒนาบุคลากรให้ตรงกับความสามารถ ความต้องการของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการทำงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ตรงตามตัวชี้วัด และอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และตรงตามวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการทำหนังสือเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน และติดต่อประสานงานขอความร่วมมือจากผู้ที่มีความรู้ มาเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน และครูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการส่งเสริมบุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนา ตนเองให้ตรงกับสายงานในวิชาชีพ มีการประชุมร่วมกัน มีรูปแบบการประเมินผลงานของบุคลากร อย่างชัดเจน และติดตามผลของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

### 1.3) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการ พัฒนาการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสำรวจแหล่ง เรียนรู้ และสิ่งก่อสร้าง มีการจัดหาอย่างเป็นระบบตามแผนงานโครงการ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงสร้างความเข้าใจในความต้องการจำเป็นที่ต้องขอรับบริจาค จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน อาคารสถานที่ร่วมกันกับเครือข่าย ดำเนินการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอเหมาะสมในการทำงานและส่งเสริมให้มีการดำเนินการใช้วัสดุอย่างเป็นระบบ คุ่มค่า ประหยัด มีการแจกจ่ายวัสดุ สื่อการเรียนตามระเบียบ ตามโครงการที่ใช้ในการจัดการศึกษา ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการใช้สถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตามโครงการ แผนงาน และสรุปผลร่วมกันปรับปรุงให้พร้อมใช้งานตลอดเวลา...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ให้พร้อมต่อการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ จัดหาสร้างสื่อนวัตกรรมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้นำอยู่น่าเรียน ดูแลอาคารสถานที่ให้มีความปลอดภัย ดำเนินการจัดทำโครงการเพื่อระดมทรัพยากรต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนร่วมบริจาคผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน ศึกษาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานต่างองค์กร แจกจ่ายสื่อการเรียนให้กับนักเรียนอย่างครบถ้วน ลดความเหลื่อมล้ำ มีการประเมินการใช้สื่อเพื่อปรับปรุงและพัฒนาต่อยอด และมีการตรวจสอบความพร้อมในการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาสำรวจความพร้อมของอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมใช้งานตรงต่อความต้องการของครูและนักเรียนอยู่เสมอ ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ตอบโจทย์ตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ มีการเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น หน่วยงาน องค์กรอื่น เข้ามาแลกเปลี่ยนการใช้สถานที่ สื่อ นวัตกรรม

พร้อมทั้งเชิญชวนร่วมกันบริจาคสิ่งของ สื่อการเรียน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ขาดแคลนในการใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนและครู มีการแจกจ่ายวัสดุการเรียนให้กับครู นักเรียนอย่างเหมาะสม และเพียงพอต่อความต้องการตามวัตถุประสงค์นั้น มีรูปแบบการประเมินทั้งก่อนและหลังการใช้งานของสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ อย่างชัดเจน พร้อมปรับปรุง ซ่อมบำรุงรักษาให้ทันสมัยต่อการใช้งานอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

#### 1.4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาความต้องการจำเป็น วางแผนอย่างเป็นระบบ อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญและปัจจัยต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ มีการกำหนดนโยบายตามวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA คือ การวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง ภายใต้แผนงานโครงการที่ชัดเจน มีการประชุมชี้แจงจัดระเบียบการทำงานและคนให้สอดคล้องกันโดยใช้หลัก 4 M (Man), (Money), (Materials), (Management) ยึดหลักการมีส่วนร่วม แก้ไขหาร่วมกันของคณะกรรมการดำเนินงานและบุคลากร มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึงตามความจำเป็น ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผนงานหรือโครงการ มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบและรายงานผล ตลอดจนประกาศเกียรติคุณและยกย่อง...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรวางแผนการดำเนินงานตามภารกิจให้สำเร็จ ลุล่วง ตามนโยบาย และบูรณาการงานทุกฝ่ายให้สอดคล้องกันตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ประสานความร่วมมือ เพื่อบริหารจัดการทุกด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของโครงการต่างๆ ให้เป็นไปตามแผน และสอดคล้องกับนโยบาย มีการควบคุมกำกับติดตามประเมินผลตามกระบวนการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ให้เป็นปัจจุบัน และตรวจสอบได้

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการประชุมร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกันกำหนดนโยบายต่างๆ ตามภารกิจเป้าหมายของงาน ตามวัตถุประสงค์ กำหนดข้อตกลงร่วมกัน ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการติดต่อประสานงานจากองค์กรอื่น บุคคลภายนอกเข้ามา มีบทบาทมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย และร่วมดำเนินงานตามวัตถุประสงค์นั้น หารูปแบบการบริหารตามวงจร PDCA มาพัฒนาสายงาน องค์กรของตนเอง และมีการควบคุม ติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3, สัมภาษณ์, 8 กันยายน 2564)

2) ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 มีการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นเลิศ โดยจัดตั้งมูลนิธิโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด และมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา จำนวน 3 คน

2.1) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรการเงิน ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดเก็บเงินจากผู้ปกครองตามมติของ คณะกรรมการสถานศึกษา โดยแบ่งเป็นเงินบำรุงการศึกษา ค่าจ้างแม่บ้าน ประกันชีวิต เป็นต้น ส่วนเงินที่มาจากการบริหารของผู้มีจิตศรัทธาควรใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้ จุดแข็งของโรงเรียนคือ จัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษา มีการมอบทุนการศึกษาทุกๆปี เชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาค เพื่อพัฒนาการศึกษา และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ส่วนเงินในระบบราชการควรใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ ยึดระเบียบการใช้จ่ายเงินเป็นหลัก สามารถติดตาม ตรวจสอบได้ มีการเสนอขอเงินเพิ่ม เช่น ค่าที่ดิน ครุภัณฑ์ต่างๆ โดยเสนอตามระบบ ตามความเหมาะสม และตามความจำเป็น...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา มูลนิธิเพื่อการศึกษาโดยอาศัยกลุ่มบุคคลที่มีจุดหมายในการพัฒนาการศึกษาที่มีทิศทางไปในทางเดียวกัน พัฒนาอาชีพสำหรับนักเรียนที่กำลังศึกษาเพื่อจัดตั้งกลุ่มผลิตสินค้า ผลิตภัณฑ์นักเรียนที่เกิดจากการจัดการในการลงทุนที่น้อยแต่ประสบผลสำเร็จ เพื่อของบประมาณจากชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานของรัฐ...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกับมูลนิธิเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เพื่อมอบทุนการศึกษา สิ่งของต่างๆ ให้กับนักเรียนที่ขาดแคลนเป็นประจำทุกปีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการเชิญชวนผู้ปกครองร่วมบริจาคเงิน สิ่งของ และมีการเปิดให้เข้าพื้นที่ในโรงเรียน โดยเงินที่ได้จะนำมาใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี มีระบบการควบคุม กำกับติดตาม และรายงานการใช้จ่ายเงินเป็นปัจจุบันสามารถตรวจสอบได้...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

2.2) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรบุคคล ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจบุคคลที่ให้ความรู้ และบุคคลที่สามารถใช้แรงงาน มีการทำข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับ หน่วยงานต่างๆ มหาวิทยาลัยต่างๆ



วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวะ วิทยาลัยสารพัดช่าง เป็นต้น เพื่อมาให้ความรู้และเสริมประสบการณ์วิชาชีพให้แก่ผู้เรียน มีการเชิญ ติดต่อประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นเพื่อมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เรียน เช่น ตำรวจให้ความรู้เรื่องวินัยจราจร พระภิกษุให้ความรู้คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น ส่วนงานที่จะต้องใช้แรง ควรติดต่อขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่น และอาจมีค่าตอบแทนให้เป็นบางครั้งบางคราว ส่วนงานที่มีการเสี่ยงภัยควรทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากหน่วยงานอื่นๆ...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของบุคลากรที่มีในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สอดคล้องกับการบริหารงานด้านต่างๆ คัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถพิเศษให้เหมาะสมกับงาน มีการขอความร่วมมือและเชิญบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายของบุคลากรทั้งในและนอกสถานศึกษาร่วมด้วย เพื่อใช้ในการรายงาน ติดตามประเมินผลบุคลากร และการบริหารจัดการศึกษา...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการขอข้าราชการครูที่มีความต้องการของสถานศึกษาในสาขาวิชาที่ขาดแคลน ประชุมหารือถึงแนวทางการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดตั้งภาคีเครือข่ายด้านการศึกษา ร่วมกับวิทยาลัยเทคนิค อาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติร่วมกับครูที่มีความสามารถพิเศษ ชำนาญเฉพาะทาง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

### 2.3) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรคัดแยกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ได้ ชำรุด ปรับปรุงซ่อมแซม หรือเสียหายไม่สามารถซ่อมแซมได้ก็จะถูกจำหน่ายขายทอดตลาด มีการเสนอขอวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้างตามระบบราชการ ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ งานหรือกิจกรรมที่เร่งด่วนตามความจำเป็น มีการเชิญชวนร่วมบริจาคสิ่งของผ่านเวทีประชุมผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อบอกถึงปัญหาและความต้องการของโรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางติดต่อสื่อสารต่างๆ อยากรหลากหลาย...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)



“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบสิ่งที่ต้องการ สิ่งที่มีต้องการ สิ่งที่มีเกินความจำเป็น จัดทำโครงการเพื่อขอ อนุมัติจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการจัดการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา มีการปรับปรุงซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถซ่อมแซมได้ เพื่อ นำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา และขอรับบริจาคจากบุคลากร ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า ผู้ที่มีจิต ศรัทธา...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการสำรวจความต้องการด้านวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อมาบรรจุลงในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยการจัดหาเทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และร่วมกันเชิญชวนร่วมบริจาคสิ่งของ สื่อ การเรียนมีการประชาสัมพันธ์ขอรับบริจาคจากองค์กรภายนอก มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการใช้ สถานที่ สื่อ อุปกรณ์ระหว่างองค์กร ภาคีเครือข่าย พร้อมประเมินผลก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังใช้ งาน เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยพร้อมใช้งานให้มากยิ่งขึ้น...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

#### 2.4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการ พัฒนาการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรเข้าใจธรรมชาติขององค์กรทั้งงานและคน มี การพัฒนาตัวบุคคลในเรื่องของจิตวิญญาณของความเป็นครู พัฒนาทักษะคุณภาพของงาน พัฒนา คุณภาพจิตใจของครู ก็จะส่งผลต่อคุณภาพของงาน การบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ก่อนดำเนินงาน ก็จะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ชัดเจน วางแผน กำหนดงาน กำหนดผู้รับผิดชอบในการระดมทรัพยากร ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน ก็จะวางแผนงาน ทำตาม แผนงานที่วางไว้ ควบคุมติดตามให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานการระดมทรัพยากร ขั้นตอนที่ 3 หลังการดำเนินงาน มีการยกย่องเชิดชูเกียรติให้กับผู้สนับสนุนทรัพยากร มีการรายงานผล การระดมทรัพยากรให้แก่ผู้สนับสนุนได้รับทราบ...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 4, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีศึกษานโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอื่นๆ ร่วมด้วย มีการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน บังคับบัญชาจากการวางแผน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา มีการ แลกเปลี่ยนจัดประชุมสัมมนา เพื่อหาแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาจากผู้มีความรู้

ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา การบริหารงานด้านต่างๆ และมีการควบคุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 5, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย เพื่อจัดทำ แผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยคำนึงถึงทรัพยากรที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ บุคลากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุดต่อสถานศึกษา โดยมีการกำกับ ติดตาม อย่าง ต่อเนื่องเป็นประจำ...”

(โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 6, สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2564)

**3) ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 7 มีการระดมทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ที่เป็นเลิศ โดยจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ปี 2560 รวมยอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ได้มากกว่า 4 ล้านบาท และเชิญบุคคลภายนอกสถานศึกษามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 คน

**3.1) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการ พัฒนาการระดมทรัพยากรการเงิน ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้**

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความต้องการเร่งด่วนในการใช้เงิน หรืองบประมาณ ประชุมหารือร่วมกัน มีการลงมติหาแนวทางจัดหาเงิน โดยการเสนอของงบประมาณ กับทางหน่วยงานต้นสังกัด เปิดขอรับบริจาคจากหน่วยงาน ผู้ปกครอง องค์กรอื่น มีการรวบรวมเงิน บำรุงการศึกษาตามวัตถุประสงค์ เชิญชวนร่วมบริจาคจากการจัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา เปิดการขอรับ การสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นที่สนใจ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการจัดการศึกษา และยึดหลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารการใช้เงินตามกรอบของกฎหมายในการตรวจสอบ ติดตามการใช้เงิน...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาเงิน หรืองบประมาณด้วยการขอรับ การบริจาค การจัดทำผ้าป่า จำหน่ายของที่ระลึก การจัดกีฬาการกุศล และการวิ่งเพื่อการกุศล มีการ เสนอขอเงิน งบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โครงการที่ใช้เงินแต่ประจำปี ประชุมร่วมวางแผน รวบรวมเงินบำรุงการศึกษามาใช้ในการก่อสร้าง โครงการ กิจกรรมต่างๆ ประชาสัมพันธ์ ทำหนังสือ เชิญชวนร่วมบริจาคเงิน สิ่งของต่างๆ ขอรับการสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงาน องค์กรอื่น จัดทำแผน ตรวจสอบติดตามการใช้เงินงบประมาณและนอกงบประมาณ มีการป้องกันความเสี่ยงและ ประสานงานกับทางต้นสังกัด ให้ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานโครงการตามแผนกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานทุกสิ้นปีการศึกษา

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เสนอขอเงินงบประมาณการใช้จ่ายร่วมด้วย มีการกำหนดแผนการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์และมีระเบียบของหน่วยงาน โดยคำนึงถึงความประหยัด คุ่มค่า โปร่งใสมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้ มีการระดมเงินงบประมาณจากทุกภาคส่วนให้เพียงพอต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และให้บุคคล ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นตามความเหมาะสม เช่น การทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา เป็นต้น...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

### 3.2) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการ พัฒนาการระดมทรัพยากรบุคคล ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังของบุคลากรให้เป็น ปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการพัฒนา มีการร่วมประชุมปรึกษาหารือของบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกอยู่เสมอ คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ บุคคลที่มีความพร้อมเข้ามาร่วมการบริหารงาน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีการเชิญวิทยากร ประสานงานติดต่อขอความร่วมมือจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หน่วยงาน องค์กร บุคคลอื่นมาจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ครูและนักเรียน มีการประเมินผลติดตามบุคลากรทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองตามความถนัด ความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรแสวงหาบุคคล คัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เชิญมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการติดต่อ ประสานงานกับบุคคลเพื่อนัดหมายวันเวลาที่ชัดเจนและทำหนังสือเชิญ เป็นลายลักษณ์อักษร ส่งเสริมการพัฒนาตนเองของบุคลากรตามแผนโครงการ งบประมาณ และ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรอย่างเป็นระบบ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อน ระหว่าง ปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องทุกครั้ง...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรวางแผนคัดเลือกบุคลากรตามความสามารถ วางโครงสร้างด้านอัตรากำลังให้เหมาะสม มีการฝึกอบรมบุคลากร มีการทดลองงาน โดยคำนึงถึง ความรู้ความสามารถ และความเหมาะสม มีการกำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานไว้อย่าง ชัดเจนเหมาะสม มีการกำหนดกระบวนการนิเทศการปฏิบัติงานของบุคลากร มีการเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้ารับการพัฒนาด้านมาตรฐานวิชาชีพ พัฒนาวินัย คุณธรรม และจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

### 3.3) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ สื่อการเรียน เทคโนโลยีให้เป็นปัจจุบัน และมีการคัดแยกวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ได้ ชำรุด หรือควรซ่อมแซม ทำการสำรวจความต้องการเร่งด่วนในการใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นๆ มีการจัดหาตามความต้องการ เหตุจำเป็น ใช้ตามโครงการหรือกิจกรรมที่ตรงตามวัตถุประสงค์ มีการเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ถึงผู้ปกครอง หน่วยงาน องค์กรอื่น ในการร่วมบริจาควัสดุสื่อการเรียนต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย แจกจ่ายให้กับนักเรียนที่ขาดแคลน ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนการใช้ อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์กับหน่วยงานอื่น และภาคีเครือข่าย มีการประเมินผลก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้ มีการปรับปรุงโดยสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนดูแลรักษา และใช้ให้คุ้มค่ามากที่สุด...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรทำแบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนท้องถิ่น สอบถามจากผู้รู้ในชุมชน จัดหาแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง สื่อการเรียนตามโครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ มีการขอเชิญร่วมบริจาคหนังสือ และสื่อการเรียน จัดทำโครงการเพื่อเชิญชวนร่วมบริจาคสื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี วัสดุอุปกรณ์ มีการสร้างโรงเรียนเครือข่ายแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม แจกจ่ายวัสดุ อุปกรณ์การเรียนตามโครงการ กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น มีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สื่อนวัตกรรมทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้งาน นำมาซึ่งการรักษาดูแล ซ่อมแซมบำรุง ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยพร้อมใช้งานอยู่เสมอ...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรประชุมวางแผนร่วมกันกับชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีการจัดทำโครงการร่วมกับชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา มีการสร้างภาคีเครือข่ายเพื่อเป็นแหล่งช่วยสนับสนุนในการระดมทรัพยากร มีการขอความร่วมมือและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์ผลงานของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรมตลอดปีการศึกษา เพื่อสร้างความศรัทธาและสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

### 3.4) การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ถึงแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรการบริหารจัดการ ผลการสัมภาษณ์ปรากฏบางตอน ดังนี้

“...บุคลากรทางการศึกษาควรสร้างแรงบันดาลใจ ความศรัทธาต่อสมาชิกเพื่อนครู บุคลากร ร่วมกันวางแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของทางภาครัฐ กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการปฏิบัติแต่ละปีการศึกษา ติดต่อกับหน่วยงาน องค์กร บุคคลอื่น เข้ามามีบทบาทมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาด้วย รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม PDCA หลักธรรมาภิบาล ตลอดทั้งการสร้างเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 7, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรวางแผนและกำหนดนโยบายจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ จัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี มีการประสานงาน เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานอื่น ร่วมตัดสินใจวางแผน ดำเนินงาน และการประเมินผลร่วมกัน มีการจัดหาบุคคล เงิน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการจัดการ ตามแผนปฏิบัติการ แผนกลยุทธ์ หลักเกณฑ์วิธีการต่างๆ ตามระเบียบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน และหน่วยงานต่างๆ มีการติดตามประเมินผลโครงการ รายงานการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และสรุปผลการดำเนินงานในทุกโครงการและกิจกรรมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 8, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

“...บุคลากรทางการศึกษาควรมีการวางแผนและเตรียมการทั้งด้านการวางโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน การจัดโครงสร้างงานภายใน การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบ การมอบหมายงาน การประสานงาน และการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ผู้สนับสนุนทรัพยากร การดำเนินงานทางดำกิจกรรมตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนด มีการยกย่องประกาศเกียรติคุณผู้สนับสนุนทรัพยากรหรือผู้บริจาค มีการสรุปและการรายงานผล การดำเนินงาน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ผลการระดมทรัพยากรในวงกว้าง เพื่อการรับรู้ ความโปร่งใส และการได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน...”

(โรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 9, สัมภาษณ์, 11 กันยายน 2564)

4.2.1 ขั้นตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	แนวทางการพัฒนา
1. ทรัพยากรการเงิน	1.1 บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการใช้เงินหรืองบประมาณกับคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางแผนไว้
	1.2 บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความเร่งด่วนของโครงการหรือกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้เงินหรืองบประมาณ แหล่งรายได้อื่นและที่มาของเงินอย่างชัดเจน
	1.3 บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดหาเงิน หรือ งบประมาณ โดยการเสนอขอเงินงบประมาณ การขอรับการสนับสนุน การขอรับบริจาค จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา จำหน่ายของที่ระลึก จัดกีฬาการกุศล เป็นต้น
	1.4 บุคลากรทางการศึกษาควรชี้แจงแจ้งความจำเป็นเชิญชวนประชาสัมพันธ์ ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย
	1.5 บุคลากรทางการศึกษาควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา หรือ มูลนิธิเพื่อการศึกษาจากผู้มีจิตศรัทธาที่มีจุดหมายในการพัฒนาการศึกษา
	1.6 บุคลากรทางการศึกษาควรใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์และความต้องการจำเป็นของโครงการ แผนงาน กิจกรรมต่างๆ
	1.7 บุคลากรทางการศึกษาควรประกาศยกย่องเกียรติคุณแก่ผู้ร่วมบริจาค องค์กร ร้านค้า หน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน
	1.8 บุคลากรทางการศึกษาควรควบคุม ติดตามการใช้เงิน หรือ งบประมาณ ตามระเบียบ กฎหมาย แผนงาน โครงการ อย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้



ตารางที่ 4.18 (ต่อ 2)

การระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน	แนวทางการพัฒนา
2. ทรัพยากรบุคคล	2.1 บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาอยู่เสมอและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน
	2.2 บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมตรงตามวิชาชีพนั้นๆ
	2.3 บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาบุคคล โดยการคัดเลือก มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ติดต่อบริษัทงาน ขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
	2.4 บุคลากรทางการศึกษาควรจัดวางบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรงตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ
	2.5 บุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
	2.6 บุคลากรทางการศึกษาควรติดตาม ประเมินผลบุคลากรของสถานศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตรงตามตัวชี้วัดและต่อเนื่องเป็นประจำ

ตารางที่ 4.18 (ต่อ 3)

การระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน	แนวทางการพัฒนา
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	3.1 บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้เป็นปัจจุบัน
	3.2 บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการคัดเลือก วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จัดหมวดหมู่ ความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ในการใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมการ เรียนรู้
	3.3 บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงสร้างความเข้าใจในความต้องการจำเป็น โดยการเชิญชวนร่วมบริจาคจากวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของต่างๆ ที่ทันสมัยตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน
	3.4 บุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม ระหว่างกลุ่ม ภาควิชา วิทยาลัย และแจกจ่ายวัสดุการเรียนให้กับครู นักเรียนที่ขาดแคลนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการตาม วัตถุประสงค์นั้น
	3.5 บุคลากรทางการศึกษาควรประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สื่อ นวัตกรรมทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้งาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคน ดูแลรักษา ซ่อมแซมบำรุง ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

ตารางที่ 4.18 (ต่อ 4)

การระดมทรัพยากร เพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน	แนวทางการพัฒนา
4. ทรัพยากร การบริหารจัดการ	4.1 บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญและปัจจัยต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์
	4.2 บุคลากรทางการศึกษาควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน
	4.3 บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินงานตามแผน และสอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบัน จัดหาคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการจัดการตามภารกิจเป้าหมายของงาน ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สนับสนุนทรัพยากร
	4.4 บุคลากรทางการศึกษาควรกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผน หรือโครงการที่ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA และหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้
	4.5 บุคลากรทางการศึกษาควรนำผลการสรุปรายงานโครงการต่างๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาในปีถัดไป

#### 4.2.2 ขั้นตอนที่ 5 ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

แนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อ การบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ทรัพยากรการเงิน	4.76	0.18	มากที่สุด	4.81	0.13	มากที่สุด
2. ทรัพยากรบุคคล	4.71	0.25	มากที่สุด	4.73	0.23	มากที่สุด
3. ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	4.68	0.27	มากที่สุด	4.71	0.25	มากที่สุด
4. ทรัพยากรการบริหารจัดการ	4.65	0.30	มากที่สุด	4.68	0.27	มากที่สุด
รวม	4.70	0.25	มากที่สุด	4.73	0.22	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน พบว่า

1. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.70$ , S.D.= 0.26) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการเงิน ( $\bar{X} = 4.76$ , S.D.= 0.18) รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.25) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.27) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.65$ , S.D.= 0.30) ตามลำดับ

2. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.24) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ทรัพยากรการเงิน ( $\bar{X} = 4.81$ , S.D.= 0.13) รองลงมา คือ ทรัพยากรบุคคล ( $\bar{X} = 4.73$ , S.D.= 0.23) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.25) ส่วนด้านที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ( $\bar{X} = 4.68$ , S.D.= 0.27) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน

ทรัพยากรการเงิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการใช้เงิน หรืองบประมาณกับคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางแผนไว้	4.71	0.24	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
2. บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความเร่งด่วนของโครงการหรือกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้เงิน หรืองบประมาณ แหล่งรายได้อื่น และที่มาของเงินอย่างชัดเจน	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
3. บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดหาเงิน หรืองบประมาณ โดยการเสนอขอเงินงบประมาณ การขอรับการสนับสนุน การขอรับบริจาค จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา จำหน่ายของที่ระลึก จัดกีฬา การกุศล เป็นต้น	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
4. บุคลากรทางการศึกษาควรชี้แจงแจ้งความจำเป็นเชิญชวนประชาสัมพันธ์ ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย	4.71	0.24	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
5. บุคลากรทางการศึกษาควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา หรือมูลนิธิเพื่อการศึกษาจากผู้มีจิตศรัทธาที่มีจุดหมายในการพัฒนาการศึกษา	4.57	0.39	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ทรัพยากรการเงิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. บุคลากรทางการศึกษาควรใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์และความต้องการจำเป็นของโครงการ แผนงาน กิจกรรม ต่างๆ	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
7. บุคลากรทางการศึกษาควรประกาศยกย่องเกียรติคุณแก่ผู้ร่วมบริจาค องค์กร ร้านค้า หน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
8. บุคลากรทางการศึกษาควรควบคุม ติดตามการใช้เงินหรืองบประมาณ ตามระเบียบกฎหมาย แผนงาน โครงการอย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	4.71	0.24	มากที่สุด	4.71	0.18	มากที่สุด
รวม	4.76	0.18	มากที่สุด	4.81	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน พบว่า

1. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.76$  , S.D.= 0.18) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความเร่งด่วนของโครงการหรือกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้เงินหรืองบประมาณ แหล่งรายได้อื่นและที่มาของเงินอย่างชัดเจน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดหาเงิน หรืองบประมาณ โดยการเสนอขอเงินงบประมาณ การขอรับการสนับสนุน การขอรับบริจาค จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา จำหน่ายของที่ระลึก จัดกีฬาการกุศล เป็นต้น ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) บุคลากรทางการศึกษาควรใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์และความต้องการ



จำเป็นของโครงการ แผนงาน กิจกรรมต่างๆ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) และบุคลากรทางการศึกษา ควรประกาศยกย่องเกียรติคุณแก่ผู้ร่วมบริจาค องค์กร ร้านค้า หน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการใช้จ่าย หรืองบประมาณกับคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางแผนไว้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) บุคลากรทางการศึกษาควรชี้แจงแจ้งความจำเป็นเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) และบุคลากรทางการศึกษาควรควบคุม ติดตามการใช้จ่าย หรืองบประมาณ ตามระเบียบ กฎหมาย แผนงาน โครงการ อย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา หรือมูลนิธิเพื่อการศึกษาจากผู้มีจิตศรัทธาที่มีจุดหมายในการพัฒนาการศึกษา ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

2. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการเงิน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.81$  , S.D.= 0.13) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการใช้จ่าย หรืองบประมาณกับคณะกรรมการสถานศึกษา ตลอดทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายงาน ตามแผนงาน โครงการที่วางแผนไว้ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความเร่งด่วนของโครงการหรือกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้จ่ายหรืองบประมาณ แลหารายได้อื่นและที่มาของเงินอย่างชัดเจน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการจัดหาเงิน หรืองบประมาณ โดยการเสนอขอเงิน งบประมาณ การขอรับการสนับสนุน การขอรับบริจาค จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา จำหน่ายของที่ระลึก จัดกีฬาการกุศล เป็นต้น ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) บุคลากรทางการศึกษาควรใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์และความต้องการจำเป็นของโครงการ แผนงาน กิจกรรมต่างๆ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) และบุคลากรทางการศึกษาควรประกาศยกย่องเกียรติคุณแก่ผู้ร่วมบริจาค องค์กร ร้านค้า หน่วยงานอื่นๆ ที่ให้การสนับสนุน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรชี้แจงแจ้งความจำเป็นเชิญชวน ประชาสัมพันธ์ ร่วมกันบริจาคเงิน สิ่งของต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสารที่หลากหลาย ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) บุคลากรทางการศึกษาควรจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา หรือมูลนิธิเพื่อการศึกษาจากผู้มีจิตศรัทธาที่มีจุดหมายในการพัฒนาการศึกษา ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) และบุคลากรทางการศึกษาควรควบคุม ติดตามการใช้จ่าย หรืองบประมาณ ตามระเบียบ กฎหมาย แผนงาน โครงการ อย่างต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.21 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล

ทรัพยากรบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาอยู่เสมอและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน	4.57	0.39	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
2. บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมตรงตามวิชาชีพนั้นๆ	4.71	0.24	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
3. บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาบุคคล โดยการคัดเลือก มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
4. บุคลากรทางการศึกษาควรจัดวางบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรงตามตำแหน่ง ประสพการณ์ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ	4.57	0.39	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
5. บุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ทรัพยากรบุคคล	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. บุคลากรทางการศึกษาควรติดตาม ประเมินผลบุคลากรของสถานศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลัง การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตรงตามตัวชี้วัดและต่อเนื่องเป็นประจำ	4.57	0.39	มากที่สุด	4.57	0.39	มากที่สุด
รวม	4.71	0.26	มากที่สุด	4.73	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.21 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล พบว่า

1. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาบุคคล โดยการคัดเลือก มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) และบุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาอยู่เสมอและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาอยู่เสมอและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) บุคลากรทางการศึกษาควรจัดวางบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรงตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) และบุคลากรทางการศึกษาควรติดตาม ประเมินผลบุคลากรของสถานศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตรงตามตัวชี้วัดและต่อเนื่องเป็นประจำ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

2. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรบุคคล โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.73$  , S.D.= 0.23) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 6 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาบุคคล โดยการคัดเลือก มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ติดต่อประสานงาน ขอความร่วมมือจากชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) และบุคลากรทางการศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจข้อมูลอัตรากำลังบุคลากรของสถานศึกษาอยู่เสมอและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมตรงตามวิชาชีพนั้นๆ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) และบุคลากรทางการศึกษาควรจัดวางบุคคลเข้าปฏิบัติหน้าที่ตรงตามตำแหน่งประสบการณ์ ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรติดตาม ประเมินผลบุคลากรของสถานศึกษาทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ตรงตามตัวชี้วัดและต่อเนื่องเป็นประจำ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.22** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เป็นปัจจุบัน	4.57	0.39	มากที่สุด	4.57	0.39	มากที่สุด

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการคัดเลือกวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จัดหมวดหมู่ ความต้องการจำเป็นเร่งด่วน ในการใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.39	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
3. บุคลากรทางการศึกษาควรถือวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงสร้างความเข้าใจในความต้องการจำเป็น โดยการเชิญชวนร่วมบริจาคจากวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของต่างๆ ที่ทันสมัยตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
4. บุคลากรทางการศึกษาควรถือทำโครงการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ สื่อนวัตกรรม ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย และแจกจ่ายวัสดุการเรียนให้กับครู นักเรียนที่ขาดแคลนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการตามวัตถุประสงค์นั้น	4.71	0.24	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. บุคลากรทางการศึกษาควรประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สื่อ นวัตกรรม ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้งาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนดูแลรักษา ซ่อมแซมบำรุง ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมใช้งานอยู่เสมอ	4.71	0.24	มากที่สุด	4.57	0.39	มากที่สุด
รวม	4.68	0.27	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.22 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ พบว่า

1. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.68$  , S.D.= 0.27) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงสร้างความเข้าใจในความต้องการจำเป็น โดยการเชิญชวนร่วมบริจาคจากวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของต่างๆ ที่ทันสมัยตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ สื่อ นวัตกรรม ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย และแจกจ่ายวัสดุการเรียนให้กับครู นักเรียนที่ขาดแคลนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการตามวัตถุประสงค์นั้น ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) และบุคลากรทางการศึกษาควรประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สื่อ นวัตกรรม ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้งาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนดูแลรักษา ซ่อมแซมบำรุง ปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัย พร้อมใช้งานอยู่เสมอ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์และเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) และบุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผน



แผนการตัดแยกวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จัดหมวดหมู่ ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

2. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรจัดหาวัสดุ อุปกรณ์อย่างเป็นระบบ ประชาสัมพันธ์ชี้แจงสร้างความเข้าใจในความต้องการจำเป็น โดยการเชิญชวนร่วมบริจาคจากวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของต่างๆ ที่ทันสมัยตรงตามวัตถุประสงค์ของงาน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) และบุคลากรทางการศึกษาควรจัดทำโครงการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ อุปกรณ์ สื่อนวัตกรรม ระหว่างกลุ่มภาคีเครือข่าย และแจกจ่ายวัสดุการเรียนให้กับครู นักเรียนที่ขาดแคลนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการตามวัตถุประสงค์นั้น ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการตัดแยกวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ จัดหมวดหมู่ ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการใช้ตามแผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรมการเรียนรู้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรสำรวจความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เป็นปัจจุบัน ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) และบุคลากรทางการศึกษาควรประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ สื่อนวัตกรรม ทั้งก่อนใช้ ระหว่างใช้ และหลังการใช้งาน เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ทุกคนดูแลรักษา ซ่อมแซมบำรุงปรับปรุงและพัฒนาให้ทันสมัยพร้อมใช้งานอยู่เสมอ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

**ตารางที่ 4.23** แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหารจัดการ

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญ และปัจจัยต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์	4.57	0.39	มากที่สุด	4.57	0.39	มากที่สุด

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2. บุคลากรทางการศึกษาควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	4.86	0.09	มากที่สุด	4.86	0.09	มากที่สุด
3. บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินงานตามแผน และสอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบัน จัดหาคน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ วิธีการจัดการตามภารกิจเป้าหมายของงาน ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สนับสนุนทรัพยากร	4.71	0.24	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด
4. บุคลากรทางการศึกษาควรกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผน หรือโครงการที่ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA และหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้	4.71	0.24	มากที่สุด	4.71	0.24	มากที่สุด

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ทรัพยากรการบริหารจัดการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
5. บุคลากรทางการศึกษาควรนำผลการสรุปรายงานโครงการต่างๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาในปีถัดไป	4.43	0.53	มาก	4.57	0.39	มากที่สุด
รวม	4.65	0.29	มากที่สุด	4.68	0.27	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.23 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหารจัดการ พบว่า

1. ความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.65$ , S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ( $\bar{X} = 4.86$ , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินงานตามแผน และสอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบัน จัดหาคน เงิน วัสดุอุปกรณ์วิธีการจัดการตามภารกิจเป้าหมายของงาน ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ผู้สนับสนุนทรัพยากร ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.24) บุคลากรทางการศึกษาควรกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผน หรือโครงการที่ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA และหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้ ( $\bar{X} = 4.71$ , S.D.= 0.24) บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญและปัจจัยต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ ( $\bar{X} = 4.57$ , S.D.= 0.39) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาควรนำผลการสรุปรายงานโครงการต่างๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการ

ดำเนินงาน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาในปีถัดไป ( $\bar{X} = 4.43$  , S.D.= 0.53) ตามลำดับ

2. ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.68$  , S.D.= 0.27) เมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ โดยเรียงลำดับข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ บุคลากรทางการศึกษาควรเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ( $\bar{X} = 4.86$  , S.D.= 0.09) รองลงมา คือ บุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินงานตามแผน และสอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบัน จัดหาคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการจัดการตามภารกิจเป้าหมายของงาน ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สนับสนุนทรัพยากร ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) และบุคลากรทางการศึกษาคควรกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผน หรือโครงการที่ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม วงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA และหลักธรรมาภิบาล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้ ( $\bar{X} = 4.71$  , S.D.= 0.24) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ บุคลากรทางการศึกษาร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ อาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญและปัจจัยต่างๆ มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเวลา และสถานการณ์ ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) และบุคลากรทางการศึกษาคควรนำผลการสรุปรายงานโครงการต่างๆ นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษาในปีถัดไป ( $\bar{X} = 4.57$  , S.D.= 0.39) ตามลำดับ

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการวิจัย
- 5.3 ข้อเสนอแนะ

#### 5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีดังนี้

1. องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีทั้งหมด 4 ด้าน 1) ทรัพยากรบุคคล 2) ทรัพยากรการเงิน 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ

2. องค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการเงิน 2) ทรัพยากรบุคคล 3) ทรัพยากรการบริหารจัดการ และ 4) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ ตามลำดับ

5.1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน พบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการบริหารจัดการ 2) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ 3) ทรัพยากรบุคคล และ 4) ทรัพยากรการเงิน ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน พบว่ามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการเงิน 2) ทรัพยากรบุคคล 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ตามลำดับ

3. ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อยู่ระหว่าง 0.30 – 0.34 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการเงิน 2) ทรัพยากรบุคคล 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ตามลำดับ

5.1.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบ 24 แนวทาง ได้แก่

- 1) ทรัพยากรการเงิน 8 แนวทาง
- 2) ทรัพยากรบุคคล 6 แนวทาง
- 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ 5 แนวทาง
- 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ 5 แนวทาง

2. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ ได้แก่ 1) ทรัพยากรการเงิน 2) ทรัพยากรบุคคล 3) ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และ 4) ทรัพยากรการบริหารจัดการ ตามลำดับ

## 5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 การวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 ผลการศึกษารายองค์ประกอบของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้ ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ โดยรวมมีความเหมาะสม



อยู่ในระดับมากที่สุด โดยทรัพยากรที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ทรัพยากรการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากเงินงบประมาณช่วยในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินที่ได้รับการสนับสนุนและเงินกองทุนสถานศึกษาช่วยทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน ส่วนเงินรายได้อื่นๆ และทรัพย์สินอื่นที่ชี้แทนเงินได้มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของสุทธิธรรม ตันติธรรมาวงศ์ (2546, น. 159-160) กล่าวถึง ความสำคัญของทรัพยากรทางการเงิน ช่วยให้การดำเนินการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จในงานภารกิจหลัก เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา ช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ช่วยจัดสรรทรัพยากรหรือใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และช่วยสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนโดยเน้นต้นทุนค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ชุมชนสังคม เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของสนอง โลหิตวิเศษ และสุนทร สุนันท์ชัย (2553, น. 47) กล่าวถึง ทรัพยากรทางการศึกษามีความสำคัญ ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและสามารถนำมาแก้ไขสถานการณ์หรือวิกฤตต่างๆ ของสังคมได้

5.2.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรของโรงเรียนช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดจุดประสงค์ เป้าหมายตลอดจนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วนในการประสานงานกับแผนกต่างๆ เพื่อแสวงหาวิธีการที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กรและผู้ปฏิบัติงานทำให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสังเวียน มาลาทอง (2556, น. 60 - 65) ได้ศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของวิษณุภาส สว่างใจ (2558, น. 128-136) ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตอำเภอปลาปากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านและสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภิญญา เทียนขาว (2558, น. 52-62) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของ

โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ด้านทรัพยากรบุคคล และด้านทรัพยากรการจัดการ อยู่ในระดับมาก

5.2.3 ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทรัพยากรการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรมีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา และเงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวางแผนการปฏิบัติการกิจให้สอดคล้องตามขอบข่ายงานที่กำหนด ในการรวบรวมเงินบริจาคมาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สังคม เข้ามามีบทบาท มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และในส่วนของเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนจะช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2562 (กระทรวงศึกษาธิการ 2546) บัญญัติไว้ในหมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาโดยให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยการสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และในมาตรา 59 ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา ดังนั้น การระดมทรัพยากรเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเกิดจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้ความสำคัญประชุมร่วมกันกำหนดนโยบาย ทิศทางในการบริหาร

สถานศึกษา โดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้หน่วยงาน บุคคล หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการร่วมบริจาค เงิน สิ่งของต่างๆ และร่วมจัดการศึกษา มีการดำเนินงานตามแผน และสอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบันของการระดมทรัพยากร ให้เพียงพอและเหมาะสม ตรงตาม วัตถุประสงค์กับลักษณะของงาน มีการควบคุม ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 19) ทรัพยากรที่เป็นตัวเงิน ได้แก่ การบริจาคช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การร่วมกัน เป็นเจ้าภาพจัดตั้งกองทุนอาหารกลางวันของนักเรียน การร่วมพัฒนาอาคารสถานที่ในโรงเรียน การ บังคับเรียกเก็บเงินจากทุกคนรอบครัว การบริจาคเงินเป็นรายเดือนหรือบริจาคอาหาร และเครื่อง อุปโภค/บริโภคอื่นๆ อย่างต่อเนื่องการเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่ม และการเรียกเก็บภาษีการเรียกเก็บ ค่าบริการด้านสังคมจากผู้ใช้บริการ และเก็บเงินค่าเช่าทรัพย์สิน และการให้สิทธิในการลดหย่อนภาษี กรณีร่วมบริจาค

5.2.4 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า ค่าความต้องการ จำเป็น อยู่ระหว่าง 0.30 – 0.34 ด้านที่มีค่าความจำเป็นสูงสุด คือ ทรัพยากรการเงิน ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีความ ต้องการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบ ควบคุมติดตาม ประเมินผลการใช้เงินได้อย่างคุ้มค่า มีการใช้เงิน งบประมาณถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอและเหมาะสม ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ช่วยพัฒนา สถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2546, น. 121-122) กล่าวถึง การบริหารงบประมาณและการเงินแบบใหม่ว่า โรงเรียนจะต้องให้ ความสำคัญกับการวางแผนกำหนดเป้าหมายและจัดลำดับความสำคัญของการใช้เงินให้ชัดเจน กล่าวคือ ต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอันดับแรกและในการดำเนินงานก็ต้อง แสดงให้เห็นว่า ได้ใช้งบประมาณที่สอดคล้องกับแผน เป้าหมายและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และ สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 248) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นการดำเนินงานให้ได้มาซึ่งทรัพยากรทั้งที่เป็น ตัวเงิน และไม่ใช่ว่าตัวเงิน อันได้แก่ บุคคล และสิ่งของ เช่น ภูมิปัญญา องค์ความรู้ วิชาการ แรงงาน วัสดุครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ฯลฯ ที่สนับสนุนการจัด การศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพทั้งระดับนโยบายและระดับสถานศึกษา

5.2.5 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า มีผลการประเมิน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความ เหมาะสมและความเป็นไปได้ มากที่สุด คือ ทรัพยากรการเงิน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ควรสำรวจความเร่งด่วนของโครงการหรือกิจกรรมที่จำเป็นต้องใช้เงินหรืองบประมาณ แหล่งรายได้อื่นและที่มาของเงินอย่างชัดเจนเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการใช้เงินให้ตรงตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับนโยบายเป้าหมาย ภารกิจหลักของสถานศึกษา ควรดำเนินการจัดหาเงิน หรืองบประมาณ โดยการเสนอขอเงินงบประมาณ การขอรับการสนับสนุน การขอรับบริจาค จัดผ้าป่าเพื่อการศึกษา จำหน่ายของที่ระลึก จัดกีฬาการกุศล เพื่อช่วยในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีคุณภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรใช้จ่ายเงินตามวัตถุประสงค์และความต้องการจำเป็นของโครงการ แผนงาน กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ และมีการควบคุม ติดตาม สามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินได้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นปัจจุบันตามระยะเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพมณฑา ทนุกกร (2558, น. 27-47) ได้ศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ทรัพยากรด้านเงินทุนสถานศึกษาควรดำเนินการสำรวจความขาดแคลนและความด้อยโอกาสของนักเรียนเพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริจาคที่มีวัตถุประสงค์ให้จัดตั้งกองทุน เขียนโครงการสนับสนุนและแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการเงินกองทุนรวมทั้งประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาจากเงินที่ผู้บริจาคมีวัตถุประสงค์ให้จัดตั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจจาภา เบญจธรรมธร (2562, น. 47-66) ได้ศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรงบประมาณควรมีการกำหนดแนวทางในการใช้งบประมาณ โดยยึดระเบียบ กฎหมายควบคู่กับระบบการบริหารการเงิน การบัญชีและมีการตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ekere, Scholastica Cyril and Oduntan, Adewale Babatope (2018, pp.1018-1023) ได้ศึกษาการระดมทรัพยากรของหัวหน้าครูและสาธารณสุขการบรรลุเป้าหมายระดับประถมศึกษาใน Odukpani พื้นที่การปกครองท้องถิ่นของรัฐครอสริเวอร์ไนจีเรีย พบว่า การระดมทุนด้านการเงิน ทางกายภาพ และทรัพยากรมนุษย์เกี่ยวข้องกับเป้าหมายของโรงเรียน

### 5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจต่อไป ดังนี้

### 5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 บุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

5.3.1.2 จากผลการวิจัย พบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสภาพปัจจุบันที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ทรัพยากรการบริหารจัดการ บุคลากรทางการศึกษา ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและวิธีการดำเนินงานดังกล่าวที่เหมาะสม ดังนี้

1) บุคลากรทางการศึกษาควรร่วมกันประชุมวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผน สอดคล้องกับนโยบายที่เป็นปัจจุบัน ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้สนับสนุน ทรัพยากร

2) บุคลากรทางการศึกษาควรกำกับติดตาม ควบคุมการปฏิบัติงานด้วยแผน สร้างความเชื่อมั่นให้กับทุกๆ ฝ่ายสามารถติดตาม ตรวจสอบได้ นำผลการสรุปรายงาน นำมาวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุดต่อสถานศึกษาในปีถัดไป

### 5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการระดมทรัพยากรการเงินเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

5.3.2.2 ควรศึกษารูปแบบการระดมทรัพยากรการเงินเพื่อการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียน



บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



## บรรณานุกรม

- กมล ฉายาวัฒน์. (2549). *บริหารคนและงานตามหลักการพระพุทธเจ้า*. กรุงเทพฯ: ชบาพับลิชชิ่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล พ.ศ. 2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: cursaradpura.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม 2562*. สืบค้นจาก <https://www.moe.go.th>
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2546). *ประมวลสารชุดวิชาการจัดการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จันทร์านี สงวนนาม. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- จันทร์านี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทวีพรีนท์ (1991) จำกัด.
- จำเนียร พลหาญ. (2553). *หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา*. มหาสารคาม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัญญี ภังคานนท์. (2550). *การจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชลียา ลิ้มปิยากร. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543). *รายงานการวิจัยระบบการบริหารจัดการเพื่อการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ที่สอดคล้องกับ พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2545). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ณรงค์ สัจพันโรจน์. (2545). *ประมวลสารชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- दनัย เทียนพุด. (2545). *ปฏิบัติการจัดการธุรกิจเอนจิเนียริงภาคปฏิบัติ ค.ศ.2002*. กรุงเทพฯ: บุคแบงค์.
- ดำริ บุญชู. (2548). *การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา. วารสารวิชาการ, 8(1), 27-31.*

- ถวิล มาตรฐาน. (2545). *การปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ School Based Management SBM*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ถวิล จันทรชนะ. (2548). หลักการจัดการสมัยใหม่. *วารสารวิชาการ*, 31(8), 7.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2550). *เทคนิคการบริหารการศึกษา*. ชัยภูมิ: สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ทัศนีย์ ลักษณะภิกขช. (2545). *การใช้ทรัพยากรในงานสวัสดิการสังคม*. กรุงเทพฯ: สมชายการพิมพ์.
- ทิพมณฑา ทนุกการ. (2558). การจัดการเชิงกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารสังคมศาสตร์วิจัย*, 6(2), 27-47.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ธรรมรส โชติบุญขร และจำรัส นองมาก. (2545). *ประมวลชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ธีรศักดิ์ แสงดิษฐ์. (2553). *การบริหารงานงบประมาณ หลักทฤษฎี และวิเคราะห์เชิงปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: เอ็มเทร็ดดิง.
- นคร ตั้งคะพิภพ. (2549). *การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. เพชรบุรี: โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ.
- นารินทร์ รักวิจิตรกุล, ชัยยุทธ์ ศิริสุทธิ และโกวัฒน์ เทศบุตร. (2548). *การระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิคม ทาแดง. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2528). *โสตทัศนศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2534). *ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาชุมชน หน่วยที่ 1-7*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: ตีรณสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจามา เบญจธรรมธร. (2562). *การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนขยาย*

- โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 6(2), 47-66.
- ประเวศ วะสี. (2544). *ยุทธศาสตร์การลงทุนทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย.
- ประเวศ วะสี. (2550). *การเรียนรู้ใหม่ไปให้พ้นวิกฤต*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- ปิยะมากรณ์ โชคอวยชัย. (2540). *การเปรียบเทียบผลการประเมินความต้องการจำเป็นระหว่างวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญที่ต่างกันโดยใช้เครื่องมือการประเมินความต้องการจำเป็นที่มีการตอบสนองเดียว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารสถานศึกษา (เอกสารประกอบการสอน)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปราชญา กล้าผจญ และสมศักดิ์ คงเที่ยง. (2542). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2547). *ประมวลการสอนชุดวิชาการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาหน่วยที่ 1* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พนิดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2552). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิเชณศ เจษฎาฉัตร. (2541). *ทรัพยากรมนุษย์กับการลงทุนทางการศึกษา*. ม.ป.ท.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *แนวทาง*. สืบค้นจาก <https://dictionary.orst.go.th/>
- พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร. (2564). *แนวทาง*. สืบค้นจาก <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-pleang/>
- พจนานุกรมแปล ไทย-อังกฤษ LEXiTRON. (2564). *แนวทาง*. สืบค้นจาก <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-en-lexitron/>
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2534). *บทบาทของชุมชนต่อโรงเรียน เอกสารการสอนชุดวิชาโรงเรียนกับชุมชน หน่วยที่ 3* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพศาล วรคำ. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 11). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภาวดี อนันต์นาวิ. (2551). *หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารสถานศึกษา*. ชลบุรี: มนตรี.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2548). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรีนติ้ง.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2550). *การพัฒนาบุคคลและการฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรีนติ้ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุ่ง แกวแดง. (2546). *โรงเรียนนิติบุคคล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วัชร สายแก้ว. (2559). *การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในอำเภอสะเมิง*

- จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิจิตร บุตรสุนทร. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหาร  
การศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี  
เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- วิจิตร ศรีสะอาด. (2544). ทรัพยากรการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิษณุภาส สว่างใจ. (2558). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ในเขตอำเภอ  
ปลาปาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วารสาร  
มหาวิทยาลัยนครพนม, 5(2), 128-136.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2544). โรงเรียนองค์การแห่งการเรียนรู้ กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหาร.  
กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2548). การบริหาร : หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :  
อักษราพัฒนา.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2).  
กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). องค์การและการจัดการฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ:ธรรมสาร.
- สถาบันราชภัฏภูเก็ต. (2546). เอกสารสาระการเรียนรู้ประกอบชุดวิชาการพัฒนาการบริหาร  
สถาบันการศึกษา. ภูเก็ต: ผู้แต่ง.
- สนอง โลหิตวิเศษ และสุนทร สุนันท์ชัย. (2553). การศึกษาตลอดชีวิตในการเรียนรู้สู่การ  
เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สมาคมเครือข่ายการพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กร.
- สังเวียน มาลาทอง. (2556). การศึกษาสภาพการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารการศึกษาใน  
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี (วิทยานิพนธ์  
ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2547). ทฤษฎีและกลยุทธ์การพัฒนาสังคม. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:  
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัมมา ธรณิธย์. (2556). หลักทฤษฎี และปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:  
พิมพ์ดีจำกัด.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ:การวิจัยปัญหาปัจจุบันและการวิจัยเชิง  
อนาคต. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สุภิญญา เทียนขาว. (2558). การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในระดับการศึกษา  
ขั้นพื้นฐาน อำเภอเคียนซาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี  
เขต 3. วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, 7(1), 52-62.
- สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์. (2549). การบริหารทรัพยากรมนุษย์:หลักการและแนวคิด. กรุงเทพฯ:  
เอ็ม.ที.เพรส.
- สุมาลี ศรีพุทธรินทร์. (2555). เอกสารคำสอนวิชาการบริหารทรัพยากรการบริหารสถานศึกษา.

- นครพนม: คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2548). *การประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2558). *การประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทิวรรณ ตันตริจนาวงศ์. (2546). *การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในประมวลสาระชุดวิชาการจัดการสถานศึกษา หน่วยที่ 1*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2551). *หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สนธยา พลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2552). *ทรัพยากรทางการศึกษา สารานุกรมวิชาชีพครูเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). *เขตพื้นที่การศึกษาสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *รายงานการปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทน้ำพริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รูปแบบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3. *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2562*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). *การพัฒนาโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *เอกสารประกอบการศึกษด้วยตนเอง หลักสูตรช่วยผู้บริหารและผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม 2563*. สืบค้นจาก [https://data.bopp-obec.info/emis/news/news\\_view.php?ID\\_New=192718](https://data.bopp-obec.info/emis/news/news_view.php?ID_New=192718)
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พุทธศักราช2545-2549)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- หวน พินธุพันธ์. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: พินธุพันธ์การพิมพ์.



- อุทัย บุญประเสริฐ. (2549). *รวมบทความการประเมินโครงการชุดรวมบทความเล่มที่ 4* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อำพล รวากลาง. (2555). *แนวทางการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดเล็กกลุ่มโรงเรียนปง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Ashenafl Gezu. (2018). *Practices and challenges of leadership in resource mobilization of government secondary schools in kolfe keranyo sub city of addis ababa*. Ethiopia: addis ababa university.
- Brown. (1993). *Principles of Language Learning and Teaching* (3 rd ed). San Francisco : State University.
- Ekere, Scholastica Cyril & Oduntan, Adewale Babatope. (2018). Head Teachers' Resource Mobilization and Public Primary School Goals Attainment in Odukpani Local Government Area of Cross River State, Nigeria. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 6(8), 1018-1023.
- Griffin, Ricky W. (1999). *Management*. Boston: Houghton Mifflin.
- Kaufman, Rojas, A.M., & Mayer, H. (1993) *Needs assessment : A user's guide*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.
- Levy Barbara R.E., & Cherry R.L. (1996). *The NSFRE fundraising dictionary National Society of found Reising Executives*. New York: Wiley C.
- Malunga Syacumpi. (2012). *Resource mobilisation and fundraising in basic schools*. Zambia: copperbelt university.
- Nichols, M. (1971). *Community Resources for School*. The Encyclopedia of Education.
- Nyakiti, Samuel Okoth. (2014). *Evaluation of effectiveness of stakeholders' collaboration on financing and resource mobilization of public primary schools in Nyakach sub-county, Kisumu county, Kenya*. Kenya: Mount Kenya University.
- Vincenzo Di Maro, Stefan Leeffers, Danila Serra and Pedro C. Vicente. (2020). *Mobilizing Parents at Home and at School An Experiment on Primary Education in Angola*. Retrieved from <https://novafrica.org/wp-content/uploads/2020/03/2002.pdf>



ภาคผนวก



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

### ตารางที่ ก.1

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบกระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1	อาจารย์ อนุสรณ์ ภูสินแก่น	กศ.ม. (การประถมศึกษา)	รองคณบดีคณะครุศาสตร์ ฝ่ายบริหารและแผนงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
2	นายจิรพันธ์ โนราช	ศษ.ม. (การบริหาร การศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้าน หนองตอ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3
3	นายปรีชญ์ นาทองคำ	ป.บัณฑิต (บริหาร การศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนสีดา กระพีประชาสรรค์ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3
4	นายภัทรพงศ์ สุทธิ	ศษ.ม. (การบริหาร การศึกษา)	ผู้อำนวยการ โรงเรียนขอนแก่น สีกตอประดู่ระหอโก้ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3
5	นายสุทธิชัย แก้วมุงคุณ	ศษ.ม. (การบริหาร การศึกษา)	ครูโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่ สามัคคีวิทยา สพป.นครราชสีมา เขต 7
6	นางอาภาพร ปัญญาฟู	ศษ.ม. (คณิตศาสตร์ศึกษา)	ครูโรงเรียนสารคามพิทยาคม สพม.มหาสารคาม เขต 26
7	นางสาวธันวา ไชยวิเชียร	ศศ.ม (ภาษาไทย)	ครู โรงเรียนอนุบาลกาฬสินธุ์ สพป.กาฬสินธุ์ เขต 1



ภาพที่ ก.1 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบกระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน

## ตารางที่ ก.2

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่หาคุณภาพของเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง	เชี่ยวชาญด้าน
1	ผศ. กนกวรรณ ศรีวาปี	กศ.ม. (การบริหาร การศึกษา)	คณบดีคณะครุ ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม	การบริหาร การศึกษา
2	อาจารย์ สุทัศน์ แก้วคำ	ค.ม. (การบริหาร การศึกษา)	อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการ บริหารจัดการ การศึกษา มหาวิทยาลัยราช ภัฏมหาสารคาม	การบริหาร การศึกษา
3	ดร.อาทิตย์ อางหาญ	ปร.ด. (วิจัยและ ประเมินผล การศึกษา)	อาจารย์ประจำ หลักสูตรวิจัยและ ประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม	สถิติสำหรับ การวิจัย
4	ดร.วีระศักดิ์ ลั่นสี	ค.ด. (การบริหาร จัดการการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านทันคูเหนือ สพป. มหาสารคาม เขต 3	เนื้อหาและ ภาษา
5	ดร.ไชยยา อะการะวัง	ปร.ด. (เทคโนโลยี และการสื่อสาร การศึกษา)	ศึกษานิเทศก์ สพป. มหาสารคาม เขต 3	การวัดผลและ ประเมินผล



ภาพที่ ก.2 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

### ตารางที่ ก.3

รายชื่อโรงเรียนที่ทดลองใช้เครื่องมือ

ลำดับที่	สถานศึกษา	สังกัด	แบบสอบถาม (ชุด)
1	โรงเรียนบ้านหนองสระพังโนนสะอาด	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
2	โรงเรียนบ้านโนนราศีโคกกล่อม	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
3	โรงเรียนบ้านบะหลวงหนองแวง	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
4	โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
5	โรงเรียนบ้านหนองเขื่อน	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
6	โรงเรียนบ้านวังจาน	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
7	โรงเรียนบ้านโคกกลาง	สพป. มหาสารคามเขต 3	6
รวม			42 ชุด



ภาพที่ ก.3 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ

## ก.4 หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ขว๐๖๑๙.๐๒/ว๒๕๖๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๕๕๐๐๐

๑๙ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษา, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ด้วยนายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย นิสิตระดับปริญญาโท รหัส ๖๒๔๒๑๐๒๐๐๓๐๘ สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓” เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงขออนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๓ ทั้งหมด ๑๔๕ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ อำเภอโกสุมพิสัย ทั้งหมด ๕๒ โรงเรียน อำเภอเชียงยืน ทั้งหมด ๒๗ โรงเรียน อำเภอกุดรัง ทั้งหมด ๑๗ โรงเรียน และอำเภอชื่นชม ทั้งหมด ๙ โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด ๑๐๕ โรงเรียน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ๑๐๕ คน และครูผู้สอน ๖๒๑ คน รวมทั้งหมด ๗๒๖ คน โดยใช้แบบสอบถาม ๗๒๖ ฉบับ เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิจัยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ ศรีวาปี)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

โทรศัพท์ ๐๔๓๗๒๑๑๔ ต่อ ๑๖๓๗



### ตารางที่ ก.5

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1	นายมานิตย์ บุตรพรม	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สพป.มหาสารคาม เขต 1
2	นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สพป.มหาสารคาม เขต 1
3	นายบุญยัง พลช่วย	กศ.บ. (ชีววิทยา)	ครูโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม สพป.มหาสารคาม เขต 1
4	นายสุทัศน์ อนุพันธ์	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1
5	นายวิศิษฐ์ กิ่งไธสง	ป.บัณฑิต (บริหารการศึกษา)	รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1
6	นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์	ค.บ. (การประถมศึกษา)	ครูโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สพป.ร้อยเอ็ด เขต 1
7	นายประมวล สุขโน	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหลบไหม่สามัคคีวิทยา สพป.นครราชสีมา เขต 7
8	นางพัลลภา ปัตตายะโส	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ครู โรงเรียนบ้านดงหลบไหม่สามัคคีวิทยา สพป.นครราชสีมา เขต 7
9	นางสาวดวงใจ พาแก้ดำ	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ครู โรงเรียนบ้านดงหลบไหม่สามัคคีวิทยา สพป.นครราชสีมา เขต 7



ภาพที่ ก.4 QR Code หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

### ตารางที่ ก.6

รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณวุฒิ	ตำแหน่ง
1	ผศ. กนกวรรณ ศรีวาปี	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
2	ดร.จิมมี่ ทองพิมพ์	ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนชัยภูมิวิทย์วิทยา สพป.ชัยภูมิ เขต 3
3	ดร.เพ็ญพักตร์ ภูมมาลา	ปร.ด. (วิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้)	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองคูขาด สพป.มหาสารคาม เขต 1
4	นายศราวุธ ศรีประภา	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดง สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2
5	นางสาวรัศมี ทัดวงศ์	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ครูโรงเรียนบ้านหนองคูขาด สพป.มหาสารคาม เขต 1
6	นายโชติกุล รินลา	ค.ม.(การศึกษา วิทยาศาสตร์-เคมี)	ครูโรงเรียนชัยภูมิวิทย์วิทยา สพป.ชัยภูมิ เขต 3
7	นางสาวอัสดา กุลาสา	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)	ครูโรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดง สพป.กาฬสินธุ์ เขต 2



ภาพที่ ก.5 QR Code หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข.1 แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากร



แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากร  
เรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

\*\*\*หมายเหตุ แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย

ตอบแบบสอบถามใน <https://forms.gle/s6TYdCsLVdusvNqg6> หรือ สแกน QR CODE



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ข้อมูลทั้งหมดของการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น  
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย  
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ โทร. 0-8002-0777-3 อาจารย์ที่ปรึกษา  
นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย โทร. 0-6300-7458-9 ผู้ทำการวิจัย

## ข.2 แบบสอบถามเพื่อการวิจัย



### แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

\*\*\*หมายเหตุ แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ขอความกรุณาท่านผู้อำนวยการสถานศึกษา และบุคลากรในโรงเรียนทุกท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างดีด้วย

ตอบแบบสอบถามใน <https://forms.gle/VsMVewFxE5s5Kxir8> หรือ สแกน QR CODE



ข้อมูลทั้งหมดของการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น  
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย  
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ชยาภรณ์ เรืองสุวรรณ โทร. 0-8002-0777-3 อาจารย์ที่ปรึกษา  
นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย โทร. 0-6300-7458-9 ผู้ทำการวิจัย

### ข.3 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

#### แบบสัมภาษณ์

#### เรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

#### คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

#### ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์การทำงาน.....ปี วุฒิการศึกษา.....

สถานที่ทำงาน.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่..... เวลา.....

ผู้สัมภาษณ์ นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย

#### ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร เพื่อพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านทรัพยากรการเงิน

.....

.....

.....

1.1 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด

.....

.....

.....



2. ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร เพื่อพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านทรัพยากรบุคคล

.....

.....

.....

2.2 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

2.3 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชน มาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....



3. ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร เพื่อพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์

.....

.....

.....

3.1 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง

.....

.....

.....

4. ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร เพื่อพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านทรัพยากรการบริหารจัดการ

.....  
.....  
.....

4.1 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วน

.....  
.....  
.....

4.2 ในมุมมองของท่านควรดำเนินการอย่างไร ในการติดต่อประสานงานการระดมทรัพยากร จากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า

.....  
.....  
.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นอย่างสูง

นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ โทร. 0-8002-0777-3 อาจารย์ที่ปรึกษา  
นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย โทร. 0-6300-7458-9 ผู้ทำการวิจัย

**ข.4 แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**



**แบบประเมินแนวทางการพัฒนา**

**เรื่อง แนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3**

\*\*\*หมายเหตุ แบบประเมินแนวทางการพัฒนาการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในประเด็นความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ด้วย

ตอบแบบสอบถามใน <https://forms.gle/mQ3o21foyZmoU5zU7> หรือ สแกน QR CODE



ข้อมูลทั้งหมดของการตอบแบบสอบถามจะนำไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น  
ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย  
นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา  
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผศ.ดร.ชยาگانต์ เรืองสุวรรณ โทร. 0-8002-0777-3 อาจารย์ที่ปรึกษา  
นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย โทร. 0-6300-7458-9 ผู้ทำการวิจัย

ภาคผนวก ค

ค่าคุณภาพเครื่องมือ



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

## ตารางที่ ค.1

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการ บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
	<b>ทรัพยากรบุคคล</b>								
1	สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	.80	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา	+1	+1	+1	0	+1	4	.80	ใช้ได้
	<b>ทรัพยากรการเงิน</b>								
6	สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงินงบประมาณถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
7	สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	1	1	1	1	0	4	.80	ใช้ได้

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการ บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
8	สถานศึกษามีการเสนอขอเงิน บำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัด จ้างวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัด การศึกษา	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
9	สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการ จัดกิจกรรมการ เรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน	1	1	1	1	0	4	.80	ใช้ได้
10	สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินกองทุน สถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
11	สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกัน บริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือนัก เรียนที่ขาดแคลน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
12	สถานศึกษามีการรายงานผลการ ใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงิน บำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตาม ระยะเวลาที่กำหนด	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	<b>ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์</b>								
13	สถานศึกษามีการสำรวจแหล่ง เรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ใน การจัดการเรียนการสอนอย่าง ต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
14	สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการ เรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่าง ต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้



ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการ บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
15	สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกัน บริจาค สื่อการเรียนรู้อะไหล่ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1	1	1	1	0	4	.80	ใช้ได้
16	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยน แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับ เครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการ เรียนการสอนร่วมกัน	1	1	1	0	1	4	.80	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัด กิจกรรมการเรียนรู้แก่ครู ผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกอย่าง ครบถ้วน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีการประเมินการใช้ แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและ อาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่ง เรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้าง และอาคารสถานที่อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
	<b>ทรัพยากรการบริหารจัดการ</b>								
20	สถานศึกษามีการวางแผน กระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับ ลักษณะงานอย่างครอบคลุม ครบถ้วน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

## ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการ บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
21	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย กระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดอย่างชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
22	สถานศึกษามีการติดต่อ ประสานงานการระดมทรัพยากร จากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
23	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใน กระบวนการดำเนินงานการระดม ทรัพยากรของโรงเรียน	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
24	สถานศึกษามีการจัดหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มา ใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงาน อย่างเพียงพอ	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้
25	สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการ ดำเนินงานการระดมทรัพยากร อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	5	1	ใช้ได้

ค่าความดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0

## ตารางที่ ค.2

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ค่าความเชื่อมั่น		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
	<b>ทรัพยากรบุคคล</b>				
1	สถานศึกษามีการคัดเลือกบุคลากรทางการศึกษา มาร่วมพัฒนาผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้	0.93	0.94	0.55	0.68
2	สถานศึกษามีการเชิญวิทยากรผู้รู้เฉพาะด้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้	0.93	0.94	0.63	0.64
3	สถานศึกษามีการขอความร่วมมือจากศิษย์เก่า ผู้นำชุมชนมาร่วมวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้	0.93	0.94	0.38	0.64
4	สถานศึกษามีการนิมนต์พระสงฆ์ เชิญผู้นำศาสนาร่วมประกอบพิธีทางศาสนา และให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน	0.93	0.94	0.68	0.55
5	สถานศึกษามีการติดต่อประสานปราชญ์ชาวบ้านมาถ่ายทอดความรู้ ทักษะภูมิปัญญา	0.93	0.94	0.57	0.60
	<b>ทรัพยากรการเงิน</b>				
6	สถานศึกษามีการใช้จ่ายเงิน งบประมาณ ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โครงการ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างเพียงพอ	0.93	0.94	0.39	0.66
7	สถานศึกษามีการรวบรวมเงินบริจาค มาใช้จัดทำสิ่งของหรือสิ่งก่อสร้าง และเพื่อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน	0.93	0.94	0.51	0.55
8	สถานศึกษามีการเสนอขอเงินบำรุงการศึกษาใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อใช้ในการจัดการศึกษา	0.93	0.94	0.49	0.36

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ค่าความเชื่อมั่น		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
9	สถานศึกษามีการเปิดขอรับเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งอื่น มาใช้ในโครงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	0.93	0.94	0.67	0.58
10	สถานศึกษามีการตรวจสอบ ติดตาม การใช้เงินกองทุนสถานศึกษา และเงินรายได้อื่นๆ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน	0.93	0.94	0.55	0.69
11	สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาคเงิน ทรัพย์สินอื่น ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	0.93	0.94	0.59	0.74
12	สถานศึกษามีการรายงานผลการใช้เงินงบประมาณ เงินบริจาค เงินบำรุงการศึกษา เงินรายได้อื่นๆ ของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง ตามระยะเวลาที่กำหนด	0.93	0.94	0.54	0.63
	<b>ทรัพยากรวัสดุอุปกรณ์</b>				
13	สถานศึกษามีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ สิ่งก่อสร้าง อาคารสถานที่ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	0.93	0.94	0.50	0.52
14	สถานศึกษามีการจัดหา สื่อการเรียน เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ เทคโนโลยีและนวัตกรรม อย่างต่อเนื่องและเพียงพอต่อการใช้งาน	0.93	0.94	0.64	0.66
15	สถานศึกษามีการเชิญชวน ร่วมกันบริจาค สื่อการเรียน วัสดุครุภัณฑ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	0.93	0.94	0.60	0.70

## ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ค่าความเชื่อมั่น		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
16	สถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน เทคโนโลยีและนวัตกรรม กับเครือข่ายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน	0.93	0.94	0.56	0.69
17	สถานศึกษามีการแจกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์ สื่อการเรียนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ครูผู้เรียนเพื่ออำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน	0.93	0.94	0.69	0.67
18	สถานศึกษามีการประเมินการใช้แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือช่าง ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง	0.93	0.94	0.74	0.57
19	สถานศึกษามีการปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างและอาคารสถานที่ อย่างต่อเนื่อง	0.93	0.94	0.61	0.56
<b>ทรัพยากรการบริหารจัดการ</b>					
20	สถานศึกษามีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากร มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างครอบคลุมครบถ้วน	0.93	0.94	0.58	0.67
21	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบาย กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างชัดเจน	0.93	0.94	0.60	0.60
22	สถานศึกษามีการติดต่อประสานงานการระดมทรัพยากร จากองค์กรอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่า	0.93	0.94	0.61	0.62

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	การระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน	ค่าความเชื่อมั่น		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	
		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
23	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรของโรงเรียน	0.93	0.94	0.60	0.62
24	สถานศึกษามีการจัดการหา บุคคล เงิน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ มาใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะงานอย่างเพียงพอ	0.93	0.94	0.55	0.71
25	สถานศึกษามีการควบคุม ติดตาม ประเมินผล กระบวนการดำเนินงานการระดมทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง	0.93	0.94	0.75	0.69
<b>ค่าคุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถาม</b>		<b>สภาพปัจจุบัน</b>		<b>สภาพที่พึงประสงค์</b>	
ค่าความเชื่อมั่น		0.93		0.94	
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ		0.38 - 0.75		0.36 - 0.74	



ภาคผนวก ง

ภาพการสัมภาษณ์ประกอบการวิจัย



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม  
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



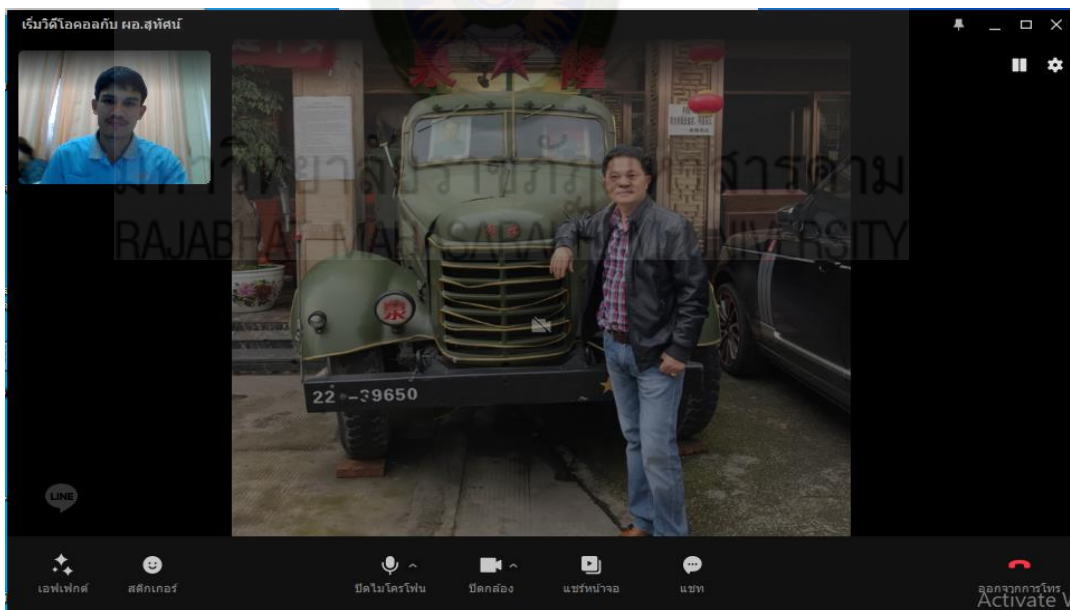
ภาพที่ ง.1 สัมภาษณ์ นายมานิตย์ บุตรพรหม ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1  
วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 10.00 น.



ภาพที่ ง.2 สัมภาษณ์ นางสาวชนิษฐา กำเนิดทอง รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1  
วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.



ภาพที่ ง.3 สัมภาษณ์ นายบุญยัง พลช่วย ครูโรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1  
วันที่ 8 กันยายน 2564 เวลา 11.00 – 12.00 น.



ภาพที่ ง.4 สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ นายสุทัศน์ อนุพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1  
วันที่ 29 กันยายน 2564 เวลา 14.00 – 15.00 น.





ภาพที่ ง.5 สัมภาษณ์ นายวิศิษฐ์ กิ่งโสภา รองผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1  
วันที่ 9 กันยายน 2564 เวลา 10.00 – 11.00 น.



ภาพที่ ง.6 สัมภาษณ์ นางพิมพ์ใจ ไชยจันทร์ ครูโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1  
วันที่ 9 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.



ภาพที่ ง.7 สัมภาษณ์ นายประมวล สุขโน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7  
วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 09.00 – 10.00 น.



ภาพที่ ง.8 สัมภาษณ์ นางพัลลภา ปัตตายะโส ครูโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7  
วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 11.00 – 12.00 น.





ภาพที่ ง.9 สัมภาษณ์ นางสาวดวงใจ พาแก้ดำ ครูโรงเรียนบ้านดงหลบใหม่สามัคคีวิทยา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7  
วันที่ 11 กันยายน 2564 เวลา 13.00 – 14.00 น.



## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายณรงค์ฤทธิ์ ประทุมชัย
วัน เดือน ปี เกิด	16 มิถุนายน 2536
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 9/1 หมู่ที่ 6 ต.แก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม 44000
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านเหล่าพ้อหา อำเภอโกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
ตำแหน่ง	ครู
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2560	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2564	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) การบริหารจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม